

నాలుగవ సంపుటము.]

[బహు భాగము.

గ్రంథాలయ సర్వస్వము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘపక్షమున సంవత్సరమునకు ఆఱు భాగములుగఁ
బ్రకటింపఁబడు గ్రంథము.

పరబ్రహ్మత్మికాందేపిం ♦ భుక్తిముక్తిఫలప్రదాం
ప్రణమ్యస్తామితామేవ ♦ జ్ఞానశక్తింసరస్వతీం॥

కార్యస్థానము: బెజవాడ.

బెజవాడ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలయంకు

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యచే ముద్రింపఁబడి ప్రకటింపఁబడియె.

వారి కమాల్యము. రు 3-0-0]

౧౯౨౧.

[విడిసంచిత వెల రు ౧-౦-౦.

రాజ పోషకులు

శ్రీ శ్రీరాజా రావు వేంకట కుమార మహీపతి సూర్యారావు బహద్దరుగారు
శ్రీ శ్రీరాజా నాయని వేంకటరంగారావు బహద్దరుగారు
శ్రీ శ్రీ బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, అగ్రహారందారు

పోషకులు

శ్రీ శ్రీరాజా మోతే గంగరాజ గారు.
శ్రీ శ్రీరాజా గోవింద కృష్ణయూచేంద్ర బహద్దరుగారు.
శ్రీ శ్రీరాజా కోటగిరి వేంకట కృష్ణారావు బహద్దరుగారు.
శ్రీ శ్రీరాజా చెలికాని లత్సారావుగారు.
శ్రీ మద్దుల రామయ్య గారి కుమారుడు వేంకట చిన్న రాజు శ్రేష్ఠిగారు
చిరుగువాటి వేంకట సుబ్బారావుగారు
శ్రీ లక్ష్మీకాంత పుస్తకభాండారము, కొప్పెరప్పాడు
నాళం కృష్ణారావుగారు
కుప్పా శ్రీరామశర్మగారు
పొణకా పట్టాభిరామా రెడ్డిగారు

అభిమానులు

అమసుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, ప్రొఫ్రయిటరు.
రెడ్డిభాట్ల వీరయ్యగారు బి.ఎ.,బి.యల్.
అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారు బి.ఎ.,బి.యల్.
సూరి వేంకట నరసింహ శాస్త్రిగారు బి.ఎ.
నూడూరి లక్ష్మణరావు గారు బి.ఎ.
అద్దంకి సత్యనారాయణ శర్మగారు
బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు
చట్టి నరసింహారావుగారు

శ్రీ ర ద్ధ.

శ్రీ దు ర్తి నామ సంవత్సర పంచాంగ మ్.

శ్రీమంత్ భూమిపతి బుకాధస్సు సచివస్నేనాఘకామేఘాంధ్రాః | గణో సస్యపతిశ్చని స్సు గురునాన్యాయాదీ - ర్షః
శుక్రో నీర సనాయకో ర సపతశ్చంద్రో బలాగో పతిః | ద్విగం త్వాకమహ్ని రాద్ర భగతో భానుస్స మేఘాశ్ర

ఈ సంవత్సరంబున మంత్రి బు
ధుడు. ధాన్యాధిపతి గురుడు. ర
సాధిపతి చంద్రుడు. నీరసాధిపతి
శుక్రుడు అగుటవలన ధాన్యాదులు
యధాపూర్వమైన వెలుగులిగియు
సస్యాదుల కభివృద్ధియు గలిగియుం
డును. రసనీరస పస్తువులు కొంచె
యు చొకగనుండును. రాజు శని.
సేనాధిపతి కుబుడు. సస్యాధిపతి శని.
అర్థాధిపతి కుబుడు. మేఘాధిపతి
కుబుడు అగుటవలన ప్రాయః చో
దేశములయందు సామాన్యవృష్టియు కాతకాది మాసములయందు సువృష్టియు గలిగియుండును. ఆగ్రా ప్రదేశ
శము పగలగుటవలన సస్యములు అల్పఫల ప్రదములగును. పశుసాలకుడు బలగామును అగుటవలన పశ్యాదులు
గ్రాసమోదమును జెందియుండును. ఆశ్వయుజ శుక్లపూర్ణిమా భానువాసరంబున కించిన్యూన పూర్ణగ్రాస చంద్ర
గ్రహణముగలుగును. శ్రావణబహుళ పంచమీ భానువాసరము ౨౨-౨-౨౦ యందు కృష్ణానదీ పుష్కరప్రవేశ
ముగలుగును. పంటలు ౨ వీసముల కెక్కువగ ఫలించును. భాద్రపద బహుళ త్రయోదశీ గురువాసరంబున గజ
చ్ఛాయయను అలభ్యయోగము సంభవించును. ఈ సంవత్సరంబున ప్రాయః చిత్రవృష్టి గలిగియుండును. కుడ
గురు శని రాహువులు కన్యారాశియందు గలసియున్న నోబలలో సోభిటకా ద్విపష్టవములు అచ్చటచ్చట గలు
గును. సర్వేషాం సన్మంగళాని భవతు.

కల్లకృణకలా వికారదా |
రాగ్నినావృష్టి బాధలులిగి
శమం దిచ్చటచ్చట డ్రామఫీరగలు
గుచుండును. చైతన్యశాఖ మాస
ములయందు తొలకంవాసల కాం
భమై శ్రేష్ఠమాసమన మధ్యస్థమై
గలిగి ఆసాహమాసంబున సస్యాదు
కులవృష్టి గుం శ్రావణమాసంబున
అనుకులవృష్టియు భాద్రపదమా
సంబున సామాన్యవృష్టియు ఆశ్వ
యుజమాసంబున కొన్ని ప్రదేశముల
యందు సువృష్టియు మంకొన్ని ప్ర

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఈ పంచాంగము

దైవజభూషణులగు బ్రహ్మశ్రీ తోషల్లి వేకటరామ సిద్ధాలిగారి
ప్రియశిష్యుండగు చింతిల్లి కృష్ణశాస్త్రిగారిచే గుండ్రంబడి

కొమరగిరిపట్టణ-బెజవాడ పురవాస్తవ్యులగు
మహారాజశ్రీ అయ్యంకి వేకటసుబ్బరాయ, వేకటరమణయ్య
మహామహా నాదరుల సాహాయ్యంబున

బె జ వా డ లో

శ్రీ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడియె.

నకిందిత్యుగః వేదస్యాంగం జ్యోతిషం శాస్త్రమేతద్వేదస్సార్థం బ్రహ్మకర్తృత్వం రుక్ | అధ్యేతవ్యా స్వ్యజేగాయ
 ధైవం చాధ్యేతవ్యం శాస్త్రమేతస్సమస్తం | జ్యోతిర్జ్ఞానాత్ జాయతే చాయుగానానాన్ ర్జ్ఞానాబ్జాయతే ధర్మబాధిః
 ధర్మపాక్షే ప్రాచ్యతే బ్రహ్మవిద్యా బ్రహ్మజ్ఞానాన్మక్తిరేవాస్యగంతో,"

అధవైవజ్ఞ లక్షణం.

అధ్యేషీ నిత్య సంతోషీ గణితాగమపాఠగః | ముహూర్తా గుణవోషణో వాగ్మీశుశలః నిమాన్ శాంతశ్చాశ్చుర
 వాక్సామ్యస్త్రీకాలణో జితేంద్రియః | నిత్యకర్మరతో యోనైసదై వజ్ఞః ప్రకీర్తతః | దశదివక్యం గోషం హంలిసి కాచ
 వేనా | త్రిదివజనితమం హస్తంత్రవేత్తానరాణాం | కణభగణవేత్తానైకరాత్రోత్పాపం జనయతి బహుపాపం | వైకనక్షత్ర
 సూచి.

అధనక్షత్ర సూచిలక్షణం.

అవిదిత్వైవయశ్శాస్త్రం దైవజ్ఞత్వం ప్రపద్యతే | నక్షత్రసూచీ సభవేర్వగ్యకక్మబహిష్కృతః | అగణింసాంవర్షక
 షడుణహీనస్తు జగతియోమంత్రీ | శాస్త్రవిహీనో నైద్యస్త్రయః పురుషాభవంతి యమనూతాః |

రాజ్ఞోదైవజ్ఞ పూజాప్రకారం.

యస్తుసమ్యగ్విజ్ఞానాతి హోరాగణిత సహితాః | అభ్యర్చ్యస్స సరేంద్రేణ స్వీకర్తవ్యోజయేషిణా | అప్రచీపా
 యథారాత్రీ రనాదిత్యం యథానభః | తథానాంవత్సరో రాజాభ్రమవ్యంధఇవాధ్వం | నాసాంవత్సరికే దేశే వస్తవ్యం
 భూతివిచ్ఛతా | చక్షుర్భూతోహి యత్రైషః పాపంత్రనవిద్యతే | తస్మాద్రాజ్ఞానోంతవ్యో విద్వాంతాంవత్సరాగ్రణిః |
 జయ మాయు శ్రీయం భోగా న్యశశ్చ సమభీష్పతా ||

అబ్బాది కృత్యం

అబ్బాదౌ ప్రాతరుతాయ దంతధావనపూర్వకం | స్నానంసంధ్యావిధిం కృత్వా వణాచాగ్రక్రమేణుః | అబ్బాశా
 మిత్రసంయుక్తో మంగళస్నానమాచరేత్ | వస్త్రై రాభరణైర్దేహ మలంకృత్య తతశ్శుచిః | ఉదజ్మఖఃప్రామ్నాభోవా దై
 వజ్ఞస్యతుసన్నిధౌ | విఘ్నేశం భారతీంఘేటాన్ దైవజం బ్రాహ్మణాస్తురూన్ | సంపూజ్యవత్సరఫలం సాంగోపేంగం య
 ధాక్రమం | వికాసవదనో ధీమాంత్సమ్యక్ జ్ఞాత్వాఫలం లభేత్ | వర్షానౌ నింబకుసుమం శర్కరామ్లఘృతైర్యతం | భక్షి
 తం | పూర్వయామే స్యా తద్వర్షం సౌఖ్యదాయకం | మృష్టాన్వేన ద్విజాన్బంధూన్విర్యాంత్సంత్సయేత్తతః | అబ్బాదౌగ్రహ
 పూజాంచ కారయే చ్చిరజీవినః | మయాబహుగ్రంథచయోన దృష్ట స్నిహాంతినాం సద్దయయా విరచ్యతే | కార్తాంతికాయే
 బహుమాగౌతద్జా మదు కమాగౌం పరిపాలయంతు |

అధాస్మిన్ దేశే లోకవ్యవహారాగ్ం చాంద్రమానాబ్దోగ్రహ్యాః | శేషాలస్య దక్షిణదేశే సౌరమానాబ్దోగ్రా
 హ్యాః | వింధ్యస్యోత్తరదేశే బాహుస్పర్యమానాబ్దోగ్రహ్యాః | సర్వత్రఫలప్రదర్శనాగ్ం గురూదయాబ్దోగ్రహ్యాః |
 చాంద్రసౌరమానవశాదయం దుగ్మతినామ సంవత్సరః | బాహుస్పర్యమానవశాదయం శ్రీముఖనామ సంవత్సరః | గు
 రూదయాబ్దవశా దబ్బాదిప్రభృతి ఆశ్విన శుకశు'ప మాఘాబ్దః || తిమూర్ధ్వమావత్సరం ఫాల్గునాబ్దః || అత్ర ప్రభవాదిక్షయాం
 లేషు షష్ఠి సంవత్సరేషు ద్వాదశయుగానిభవంతి తదుక్తం | యుగంభవేవ్యంత్సరపంచకేర యుగానికుద్వాదశవర్షషష్ఠ్యా
 మితి | ఏతేషాం ద్వాదశయుగానాం మధ్యే ఏకాదశం యుగం వర్తమానం ఇదం నాసత్యదేవతాకం | తదుక్తం బృహస్పం
 హితాయాం | విష్ణుజీవశ్శక్తో దహన స్త్వష్టాచాహిర్బుగ్న్యృపితరః | విశ్వేసోమ శ్చేంద్రజ్వలకా నాసత్యాఖ్యావం యోశ్చ
 భగ ఇతి తత్ర | సంవత్సర పరివత్సరే దావత్సరే ద్వత్సరానువత్సరాణాం పంచానాం మధ్యే ఈశ్వరదేవతాకే ద్వత్సర
 నామక దుగ్మతినామ సంవత్సరః | తదుక్తం సంవత్సరోగ్నిః పరివత్సరోగ్కః | ఇరాధిపశ్చీతమ యూఖమాల్ | ప్రజాపతిశ్చా
 ప్యనువత్సరస్సానిద్వత్సరశ్చైలసుతాపతిశ్చ | తస్యఫలముక్తం బృహత్సంహితాయాం యోమర్మతో మన్యమృష
 కృత్యం సృష్ట్యానిగతసౌరాబ్దా.౧౯౫౫౦౨౫౦౨౫ కలితాబ్దా.౫౦౨౫ ఏష్యాబ్దా.౪౨౯౭౫ అధాస్మిన్ కలియుగే
 షట్పకావర్తంతే | కల్యాదావింద్రప్రస్థపుర యుగిష్ఠిరశకః ౩౦౪౪ తతోవిక్రమార్కశకః ౩౦౫౫ తతోశాలివాహనశకః
 ౧౦౦౦౦ తతో విజయాభిరందనశకః ౧౦౦౦౦ తదనంతరం నాగాజ్ఞానశకః ౪౦౦౦౦౦ పశ్చార్కిలిభుజశకః ౫౦౧౦ ఏతే
 సాం షట్పకానాం మధ్యే వర్తమానస్య దుగ్మతినామ సంవత్సరస్య శాలివాహనశక గతాబ్దా.౧౦౪౩ ఏష్యాబ్దా.౧౬౧౫౩
 ప్రభవాదిగతాబ్దా.౫౪ ఏతత్సంఖ్యాచతర ప్రవర్తమానవ్యావహారిక చాంద్రమానస్య దుగ్మతినామ సంవత్సరస్య శ్రీ కాళ
 హస్తి శ్రీశైల మహేంద్రగిరి మధ్యస్థ త్రైలింగదేశస్య రాజాదయో లిఖ్యంతే |

రాజా శనిః | మంత్రీ బుధః | సేనాధిపః కుజః | సస్యాధిపః శనిః | ధాన్యాధిపతిర్దురుః | అఘాః ధిపతిః

వే సూక్ష్మము. ముఖ్యము. రసాధిపతి శ్చంద్రం. నిరసాధిప శ్చుక్రః. పురోహిత శ్చని. పరీక్షకశ్చుక్రః. గణాధిపతిః. గ్రామ
 పాలకఃకుజః. దైవశ్చంద్రః. ఆశ్వాధిపాబుధః. గజాధిపశ్చనిః. పశ్వాధిపతిఃకుజః. దేవాధిపశ్చనిః. నరాధిపతిఃకుజః
 గ్రామనాయకశ్చుక్రః. వస్త్రాధిపతిశ్చంద్రః. రత్నాధిపతి కుజః. శుభకార్యాధిపతిశ్చనిః. సంవర్తనామకోమేఘః.
 సుకృష్ణుపక్షే ఫలశ్చంద్రనామకోమేఘః. తస్యోత్పత్తిః. మేఘారుత్సదిగ్భాగే. ప్రవహనామకోవాయుః. విశ్చలానా
 మ్నిఃకర్మణి. నిఘోకపనామకం గజేతం. క్షీరనామకసముద్రః. శంఖనామకశేషః. ఆశకాధిపతిశ్చనిః. వరా
 ధిశ్చంద్రుః. పశుపాలకో బలరామః. ఏకాశకప్రమాణం వషణం. ఆశకప్రమాణం. వృషియోజనవిస్తీర్ణం శలియోజన
 మున్నెం. ఆశకస్య ప్రమాణంతు దేవమానేనగణ్యతే. వషణవిభాగక్రమః. నవభాగాస్సముద్రేషు పశ్యతేషు చపందిచి.
 ఏకభాగాధిపా షోకానామం వరకాతిన్ శుభా

అధవర్ష ధాన్యాది ప్రమాణాని.

వషణంధి ధాన్యంశీతం తృణం ఉష్ణం మారుతంధి ప్రజావృక్షయః రాజవిద్యరంధి ఉగ్రంధి పు
 ల్లంధి పాపంధి వ్యాధయంధి ఉపశమనంధి ఆచారంధి అనాచారంధి జన్మానిః మరణానిః దేశోపప్లవంధి దేశస్వాస్థ్యంధి
 చోభయంధి నాశనంధి ఆగ్నిభయంధి శాంతింధి క్షుధా తృష్ణాంధి నిద్రా ఆలస్యంధి ఉద్యోగంధి శాంతంధి
 త్రోధంధి దంధంధి మిత్రభేదంధి నైషికంధి గసోత్పత్తింధి ఫలోత్పత్తింధి ఉత్సాహంధి అతివృష్టింధి అనావృష్టింధి మా
 షకర్షణంధి శలభవృధి నాశుకవృధి నాంధి స్వచక్రభయంధి పంచక్రభయంధి మక్షికవృధి నామశకవృధి నాంధి
 మృగవృధి నాంధి కీటకవృధి నాంధి పృశ్చికవృధి నాంధి మత్కుణవృధి నాంధి సర్పవృధి నాంధి మాజార
 వృధి నాంధి కుక్కుటవృధి నాంధి భల్లుకవృధి నాంధి వాసరవృధి నాంధి వ్యాఘ్రవృధి నాంధి శుకవృధి
 నాంధి జంబుకవృధి నాంధి సూకరవృధి నాంధి వాయుసవృధి నాంధి సస్యవృధి నాంధి పశువృధి నాంధి అశ్వ
 వృధి నాంధి గజవృధి నాంధి ద్రుమవృధి నాంధి కామంధి త్రోధంధి లోభంధి మోహంధి మదంధి మాత్సర్యంధి సుఖంధి
 సుఖంధి భోగంధి విదంబంధి మమోవాస్యాధి ద్వేషంధి ప్రతిష్ఠాంధి అప్రతిష్ఠాంధి ధాతుర్వాదంధి భయంధి శౌర్యం
 ధిః సూతంధి ఉన్మత్తంధి దష్టనిగ్రహంధి శిష్టపరిపాలనంధి సర్వంధి ఆసర్వంధి విశ్వాసంధి అవిశ్వాసంధి దయాంధి
 నిద్రయాంధి న్యాయంధి అన్యాయంధి జ్ఞానంధి అజ్ఞానంధి కాపట్యంధి నిష్కాపట్యంధి ధర్మంధి అధర్మంధి
 విద్యుత్కర శిలాపాతంధి గర్జనంధి ప్రాణిసౌఖ్యంధి ప్రాణిదుఃఖంధి రాజపూజ్యంధి రాజఅవమానంధి ఈతయంధి మ
 హాత్పాతంధి పురుషోత్పత్తింధి వనితోత్పత్తింధి నవ్పంధి అశప్తంధి కౌతుకంధి పోషణంధి వైర్యంధి వాతంధి శ్లేష్మంధి మే
 హంధి మేఘాంధి పరాక్రమంధి మహాభీతింధి నాణియంధి కృషివృధి మహిషవృధి నాంధి ఛాగవృధి నాంధి ఉష్ణ
 వృధి నాంధి రాశభవృధి నాంధి భరవృధి నాంధి విప్రవృధి నాంధి క్షత్రియవృధి నాంధి క్షేత్యవృధి నాంధి
 నూరవృధి నాంధి మేచ్చవృధి నాంధి సంకరవృధి నాంధి వజ్రవృధి వైశూర్యవృధి గోమేధకవృధి పుష్యరాగవృధి
 నింబంధి మాకైకవృధి ప్రవాళవృధి కాస్తుభవృధి మరకతవృధి స్వణవృధి రజితవృధి తమ్రవృధి కాంస్యవృధి
 లోహవృధి ఆయోవృధి త్రిపువృధి ఇంద్రచాపంధి ప్రతిభానుంధి ఉల్కాపాతంధి పరివేషంధి భూకంపంధి మఘ
 వృధి వనీకోత్పత్తింధి సుస్వస్థంధి దుస్వస్థంధి రోగోత్పత్తింధి శౌభరోత్పత్తింధి ప్రభారోగ్యంధి

అధనగవత్సర ఫలం.

శ్లో. వేదానపతిగణోతి దుష్కృతస్సంతతం నిహతశశ్రంసంతతిః । దుష్కృతో తదపి సర్వదేహినః పుత్రపౌత్రధనమిత్ర
 భోగినః బాహాస్సత్యమానాబ్దుఫలం శ్లో. స్యుర్ద్విజాజపలు మఖిక్రయోత్సకా వారిపూరితః తటాకవాపికాః భూః ప్ర
 ధింధి సభాధ్య సంయుతా శ్రీయుభే నరిపుతానరోగితా గురూదయాబ్దుఫలం మాఘేచాబ్దే సస్యవృధి ర్మహాం రోగా
 ద్వింబుష్టి కర్మప్రవృధిః । లోకాస్సర్వే దేవత్యక్తనేషు సక్తానిత్యం భక్తయుక్తాభవతి ఏతత్ఫలమగ్రాదిప్ర । ఆ
 స్వీక శు క శు ప ఆతిక్ష్మామావస్సం ఫాల్గునాబ్దు తర్ఫలం । చోరాశ్చ ప్రబలాస్త్రీణాం దౌర్భాగ్యం సుజనాః
 ఛా. । క్వచిద్వృష్టి క్వచిత్స్యం క్వచిద్వృద్ధి సు ఫాల్గున

రాజశ్శనేః ఫలం.

శ్లో. మహాశ్చ మయ్యురగాచవృష్టి ధర్మయక్తా మమహః కుష్టాః । తేనచిక్మస్వపి సంచంతి మేచ్ఛానికా
 నాం సు ధుక్కుబ్ధకే ।

మంత్రాశో బుధస్యఫలం.

శ్లో॥ స్యాత్కోశవృద్ధి రరణీశ్వరాణాం గావస్సుదుగ్ధా నగదో నరాణాం | గోఘామశాలీ క్షయతాధరిత్రీ పూగో
దకాచేన్పుశిజోత్రమంత్రీ |

సేనాధిప కుజస్యఫలం.

శ్లో॥ సర్వసస్యవినాశశ్చ వ్యాధివృద్ధి నికరంతరం రాజాం సంగర సంసక్తి భామేచేత్సైన్యనాయకే |

సన్యాధిపశనే ఫలం.

శ్లో॥ తిలమాషుశుతాని కృష్ణఘాన్యానియానిచ | కృష్ణభూమిస్తు ఫలితా మందే సన్యాధిశేసతి |

ధాన్యాధిగురోః ఫలం.

శ్లో॥ ధాన్యాధిపే దేవగురా వృష్టిస్సన్యాఘృణంపదః | పయోదాః ప్రాయశోగావః మనుబాస్తునిరోగిణః

అఘోధిప కుజస్యఫలం.

శ్లో॥ అల్పవృష్టిర్మహావాయుః స్వల్పంసస్యఫలంభువి | ప్రజారోగ్యం క్వచిన్వింద్యాదఘోశే భూమినందనే |

మేఘాధిప కుజస్యఫలం.

శ్లో॥ క్వచిదృష్టిఫలం స్వల్పంధాన్యాఘృణం జవనాశనం | రీక్తసస్య సమృద్ధిస్సన్యాదౌభే మేఘాధినాయకే |

రసాధిప చంద్రస్యఫలం.

శ్లో॥ ప్రచురమైక్షత తైలయవాదికం మఖకరంక్షితి దేవకదంబకం దిశతిగ్గ మతీవగహంతత్యది రసాధిపతి గజనీపతి |

నీరసాధిప శుక్రస్యఫలం.

శ్లో॥ ముక్తావజమకూలానాం దంతానాం వృద్ధిరేవచ | శ్వేతవస్త్రాభివృద్ధి స్సన్యాచుక్రే నీరసనాయకే |

పురోహితాద్యధిపతి ఫలం.

క్రూరగ్రహఫలం క్రూరం | శుభగ్రహఫలం శుభం | పురోహితాది సర్వేషాం ఫలేదీశసముద్భవం || మేఘఫలం, వాయుపూరితోయేన వరేన్దిక్షు విదిక్షుచ లవణాన్ణవప్యంతం సంవరేశుపలాహకే వాయువిఫలాని, ప్రవహేమధ్యవృష్టి స్యాన్నిశ్చలాతు మహాగ్ధా | నిఘోషేచాల్యవృష్టిస్యా త్తీ రాభిశ్చాల్పవృష్టికృత్ | భూవాహక శేషఫలం | శంఖికా ఖ్యే భూమివాహే సుఖంభవతి భూతలం" పశుపాలకఫలం" సువృష్టిస్సగ్వదేశానాం తృణసస్య సమృద్ధయః మగ్యదేశే సుభీక్షంగ రామేతు పశునాయకే, ఆశకఫలం ఏకాశకే సువృష్టిస్యాత్ |

అధ రవ్యాధిగ్రహ సంచారఫలాని.

తత్రాదౌ రవిచారే మేష సంక్రాంతికారే నతిభ్యాదిఫలాని పంచమీ శుభదాప్రోక్తా సౌభాగ్యం సౌమ్యవాసరే | కాలఫలం | దివాచేన్మేష సంక్రాంతి కనఘృణశలహప్రదా ||

ఆర్ద్రాప్రవేశ కాలీనఫలాని.

శ్వేష్ట బం బు | రవేరార్ద్రాయాం ప్రవేశత్వాత్ దివార్ద్రా సస్యనాశాయేతి న్యాయేన దుష్టఫలంభవతి | తథాచ కల్పలతాయాం | పార్శ్వతీరమణభం దివా యదాస్యా ద్దివాకరసమన్వితం తగా | బాయతేవసుమతీ కణోనితా తస్కరా దికభయం జలాల్పతా || షణ్మాండలఫలం || వృష్టిహనిః

అధచంద్రచార ఫలాని.

తత్రాదౌ శ్వేష్ట శుక్లపతి పక్ష్యక్తవారఫలం | భామే వ్యాధిభయం నిర్మలం ఆషాఢసితపంచమీ యుతవాఫలం | రవి వారేల్పవృష్టిస్సన్యాత్, లచ్చుక్లపక్ష గత స్వాతీక్షత్రయత లీఢీఫలం, ఆషాడే శుక్లపక్షేతు దశమీయది సంయుతా |

స్వాతీయై చంద్రేణ నహోవచకాం భవేద్ధ్రవం, తత్కృష్ణవక్షత గోహిణీనక్షత్రయత తిథిఫలం, ఏకాదశ్యాంతు మధ్యమం

వషే-స్మిన్ మఘాక్షయః.

శ్లో: యస్మిన్నద్దేతు సాగ్పక్షా నృఘాక్షిణాభవేద్వని | అనర్ఘ మల్పవృష్టిస్సాస్య ద్దర్శితం సస్యనాశచం |
అథ గురుచారః.

శ్లో: వాచస్పతౌచే దరిగాశిసన్ధే యుద్దలయం యాంతిచ భూమిపాలాః | ధారాధరవారియచోభవంతి మహీ సురా స్సానుజనాశ్చరిస్వాః ఏతత్ఫలమబ్దాదిప్ర, శ్రావణ బుధ భౌమవాకప్యంతం ఆతఃగర్భమావస్కం కన్యారాశి సంచారః, లిత్ఫలం శ్రీరాశి సంస్థేచ గురౌధరిత్రీ సంపూర్ణా సస్యాస్ఫలప్రదాస్యాత్ | భూపాస్సదా భూరిధినాన్వి తాశ్చ భూవేపతాశ్చాన్వర తత్పరాస్సయః |

శనిచారః.

అబ్దాదిప్ర శ్రావణ శుక ఆ ప, శనె సింహరాశి సంచారః తత్ఫలం | మృగేంద్రసంస్థే ర్కసుతేచనాగా జనాస్స్యురి న్యాయపదానుగాశ్చ | బాంఘ్లిక గాంధారకచీనకోష్ఠ సద్మాలికన్యగణికాశ్చ నష్టాః కన్యారాశిఫలం కన్యా సితే సూక్యసుతే తురంగమృగేభ ధాన్యాఘృణ సువృష్టివృద్ధిః నపంతగా కాయుకపంచకం స్యాద్రసాశ్చ షడ్భూపతియ శ్చవస్టాః గ్రంథాంతరే కన్యారాశి గతే సౌరా ధనధాన్యానసంపదః హానిస్యాత్ క్షితిపానాంతు వృష్టిభావః ప్రజాయతే |

రాహు కేతు చారఫలం.

ఏతత్సంవత్సర ఆశ్వయుజ శుక్లం బానువాసరే రాత్రౌ కించిన్యూన పూర్ణాచంద్రగ్రహణం గ్రహణమాసఫలం, కాంభోజచీనయవనా స్సహశల్య హృచ్చిర్బాంఘ్లిక సింధుతటవాసి జనాంశ్చ హన్యాత్ | ఆవతికా పాండ్ర భిషజశ్చ తథా కిరాతాన్ దృష్టో సురోశ్వయుజ భూమిసూచితృచ్ఛ

అథ దేశాదిష్టయోగాః.

అబ్దాదిప్ర శ్రావణ శుక ఆ ప్ర, గురుశన్యో రేకరాశి సంచారమాపదోషః | తత్ఫలం | యదారసౌరీ సురరాజ మత్రీ యద్యేకరాశౌ సమసప్తగేనా | అవంతి లంకాపుర మధ్యదేశే క్షుధాభయం శస్త్రభయం ప్రజానాం | శ్రావణ శుక ఆ ప్ర, ఆవత్సరం శనిరాహన్యో రేకరాశి సంచారమాపదోషః | తత్ఫలం | రాహు శనైశ్చర సంగమకాలే చోరభ టానలమారణకృత్యం | దేశక్షోభం జనయతి మరణం సస్యవినాశం క్షామంభవతి | శ్రావణ బుధ మ | ప్ర, ఆవత్సరం గురు శన్యో రేకరాశి సంచారమాపదోషః, ఫలం ప్రాగుక్తం | శ్రావణ బుధ మ | ప్ర, గురురాహన్యో రేకరాశి సంచారమాప దోషః, తత్ఫలం | జీవోరాహు సమాయుక్తోనరాః యాంతి దిగంతరం | అ స్తిమాలకులాధాత్రీ ర కంపిబతమేదినీ, అశ్విని బంబు ప్ర, మార్గశీర శుకర బు, ప, కుజ గురు శని రాహుళాణా మేకరాశి సంచారం | తత్ఫలం | కుజేజ్య శనిరా హుళాణాం సంయోగో యదివతితే క్షుద్భీతి శ్చస్త్రభీతిశ్చ రక్తపాతః ప్రజాయతే, ఫాల్గున శుకమ ప్ర ఆవత్సరం గురు శుక్రయోః సమసప్తకమాపదోషః | తత్ఫలం | ప్రాకృశ్చిషస్థౌ సురదానవేక్ష్యా పరస్పరం సప్తమభే నివృతాచేత్ | తదా ప్రజానాం భయదో జల్మోగోగాస్త్ర చోరాహి నిశాచరేభ్యః | కూన్మచక్రవశాత్ | అంగవంగకళిం గాండ్రాద్యా గ్నయ దేశానాం సింహశాది దక్షిణదేశానాంచ అరిష్టభవతీ |

అథ వషే యోగాః.

తత్రసభంగా వషేయోగాశ్చ లిఖ్యంతే | అబ్దాదిప్ర శ్యేష్ఠ శుక ౨ శ ప, పుగోంగాక రూపదోష సంభవాత్ వైశాఖ శుక ౩ మ ప, బ ౭ ఆ ప్ర, కుజస్య గోహిణీనక్షత్ర సంచారమాప దోషవశాత్ | వైశాఖ బ ౩౦ శ, ప్ర, ఆషాఢ శుక ౩, ప పురస్సౌమ్య రూపదోష దగ్ధనాత్ | శ్యేష్ఠ శుక ౩ శ | ప్ర, ఆషాఢ శుక ౩ శు, ప, కుజస్యాస్యా నక్షత్ర సంచారమాపదోష సద్భావాశ్చ | ఆలోచ్యమానే దోషబాహుళ్య దగ్ధనాత్ తథాపి శ్లో ఋజురేకః పరోవక్రీ భృగు నందన సౌమ్యయోః కిదారాశ్చ తటాకాశ్చ భిద్యంతే నాత్రసంశయ ఇతి న్యాయేన చైత్ర శుక శు | ప్ర, వైశాఖ శుక ఆ ఫ్యంతం | శుక్రస్య వక్రగతేః బుధస్య ఋజుగతే స్సంభవాత్ | చలత్యంగారకే వృష్టిరితి వచనాత్ చైత్ర బ ౩ సో మవానర కుజచలన సద్భావాత్ | వృష్టిస్సాస్యద్భాగవో, దయేతిన్యాయేన చైత్ర బ ౬ గురువాసర శుక్రస్యో దయం గతత్వాత్ చిత్రా విశాఖా తుహినాం శుభేషు విశ్వంభరాయా స్తనయః ప్రయాతః | ధరాంసమస్తా ముదకస్రపూర్ణా మితిన్యాయ మవలంబ్య వైశాఖ బ ౭ ఆ ప్ర, శ్యేష్ఠ శుక ౩ శు ప, కుజస్య మృగశీషా నక్షత్ర సంచారవావశాత్, యసి చరతేకుజః పతంగమాగేక ఘట ఇవ భిన్నతిమగ్ధలం దదాతీతి న్యాయానుసారేణ వైశాఖ బ ౭ ఆ | ప్ర, ఆషాఢ బ ౦

బు ప కుజస్య నూర్వయా గా గా నువతి తాత్పర్యే శ్చేష్ట శుశ్రీ సోమ్యవాసరే పునః కుజచలనశాత్ ఆలోచ్యమానే ఏత
 స్మిన్ కాలే క్వచిత్తందవృష్టిః క్వచిత్సువృష్టిః । క్వచిచ్ఛత్రవృష్టిశ్చ భవిష్యతి - శ్చేష్ట బర శు ప్ర ఆషాఢ బల శు స
 బుధస్య వక్రగతే శుక్రస్య ఋజుగతే స్సందగ్ధనాత్ । ఆషాఢ బర శనివాసరే కుజస్య రాశ్యంతగ్రప్రవేశ సద్భావాచ్చే
 తస్మిన్ మావి సస్యామకూలవృష్టిః భవిష్యతీతివాచ్యం । తదాపి జల్గ్రహస్య శుక్రస్య వాతనాడీసంచారవశాత్ క్వచిద
 ల్పవృష్టిః వాయునాసహిత వృష్టిశ్చ భవిష్యతి । శ్రావణ బలబు ప్ర కార్తిక శుకబు ప పుగో బుధగ మనరూపదోషః ప్రాదు
 ర్భావాత్ । భాద్రపద శుకగు ప్ర బంధగు ప్ర కుజస్య మఘాక్షత్ర సంచలనరూపదోషవశాత్ । భాద్రపద శుక గు ప్ర
 ఆశ్విన బంధుప్ర సింహరాశౌ కుజస్థి రూపదోష దర్శనాచ్చ ఆస్మిన్ మా సద్వయే ఆనావృష్టిస్సంభవతీతి వస్తుంశక్యత్వేపి
 శ్రావణ శుక భానువాసరే కుజస్య రాశి చలనవశాత్ భాద్రపద శుక భానువాసరే శక్యస్థమయవశాత్ । భాద్రపద
 శుక గురువాసరే పునరప్యంగారకస్య రాశి చలన సంభవాత్ । భాద్రపద శుకగురువాసరే గురోర సంగతత్వాత్ । ఆస్మిన్
 మా సయ్యుగ శ్చే క్వచిదనావృష్టిః క్వచిత్ సస్యామకూలవృష్టిః క్వచిదల్పవృష్టిశ్చ తిర్యక్త నోపి సందేహః ।

ఆశ్విన బ ర గుప్ర కార్తిక శుంధ శు ప కుజస్య ఉత్తర ఘ్ననీ నక్షత్ర సంచారరూప దోషవశాత్ । కార్తిక
 శుంధ ఆ ప్ర మార్గశీర్ష శుంధ గు ప శుక్రస్య ప్రాగ్గిశి స్వాత్యాని నక్షత్ర త్రయస్థివశాచ్చ ఆలోచ్యమానే దోషభా
 వుశ్చ సద్భావాత్ । పృష్ఠభావో వక్రస్య ఇతి నితిరాం ప్రతీయమానేపి శ్లో । పూర్వస్వాతి త్రియే సమ్య క్వచ్ఛే మేచ్ఛ
 పంచకే । భృగుకరోత్య నావృష్టిం విపకీతే ప్రవణ మితివచనేన భాద్రపద బర మ ప్ర కార్తిక శుంధ ఆ ప శుక్రస్య ప్రా
 గ్గిశి మఘాది పంచక్షత్ర సంచార వశాత్ ఋజురేకః పరోవక్రీతీన్యా యేచ ఆశ్విన శుక గు ప్ర కార్తిక శుంధ శు ప బుధస్య
 వక్రగతేః శుక్రస్య ఋజుగతే సంభవాత్ । త్రిభిష్టవృష్టిశ్చ నైశ్చర ఇతీన్యా యేచ । ఆశ్విన శుక భానువాస శనే దయ్యంతకే
 త్వాత్ । ఆశ్విన బంధుభవాసరే కుజచలన వశాచ్చ ఆలోచ్యమానే ఏతస్మిన్ కాలే సు వృష్టిశ్చ విష్యతీతి ప్రతీయతే

మార్గశీర్ష శుంధ శ ప్ర బంధ ఆ ప కుజస్య చిత్రానక్షత్ర సంచారదగ్ధనాత్ । మార్గశీర్ష శుంధ బుధవాసరే కుజ
 చలనవశాచ్చ । ఆస్మిన్మాస్యపి సువృష్టిశ్చ వతిః కించ । ప్రావృషీం దుస్సితా త్స్పర్త రాశికశ్చుభవీక్షితః । మందాత్త్రికోణస
 పస్తోయ దివావృష్టి కృద్భవేత్ ॥ ఏకనాడీసమరూఢౌ చంద్రమోధరణీసుతో । యస్మిన్ త్రభవేద్భవః । తదావారముయీ
 మహీ । ఇందో శ్చ రగిరిసంస్థః । భానుర్వా । భూమినందసస్సోరిః । వాయుర్వా న్నంవా హేలోకం భీకరంభవతి ఉ గ్రతః
 పృష్ఠతో వాపి గ్రహాస్సూర్యావలంబిణః యదాలదా ప్రకుర్వంతి మహింధారకణామలాం । సోమ్యశ్చుక్రః ప్రావృషీం దుః
 జలదస్తోయరాగిః అపిచ ఆసన్న పరివేషస్తు సూర్యేంద్రో ర్వృష్టి కారణం । ఏతేషాం వచనానామర్థ పర్యాలోచనచూ దో
 షభావుశ్చ సద్భావేపి సుగుణాతి శయదగ్ధనాత్ ఏతస్మిన్ వత్సరే ప్రాయః సువృష్టిశ్చ వతి । ఆస్మిన్ వత్సరే పూర్వోప
 సస్యానాం వృద్ధిః । మధ్య సస్యానాం సామాన్యఫలం సంభవతీతివాచ్యం ।

శ్లో । స్వమాలోధ్యోచ్ఛిత్య ఫలమర్ధమితంభవేత్ । ఆస్మిన్ సంచత్సరే వై ప భవతీతి న స శయం ।

అధ మకర సంక్రాంతి పురుషలక్షణం

ఆస్మిన్ సంచత్సరే పౌష శుంధ శుక్రవాసరే రాత్రౌ సూర్యాస్తమయాది త్రివిధుటికాధిక ద్వాదశఘటికాధోగ
 సమయే ర వేకర రాశి ప్రవేశః । తర్ఫలం శ్లో । గ్వముఖంకృష్ణవర్ణం చ సురూపంచ త్రి
 నేత్రకం । సప్త బాహుం ద్విపాదంచ త్రిశిరం వ్యాఘ్రు వాహనం । సప్తాయధ ధరం
 పూజ్యం రూపంసాంక్రమణంస్మృతం ॥ ఆశ్వపురుషస్య మిత్రనామా । సర్కా
 హంతి । శంఖోదకస్నానం । విప్రాణామరిష్టం । రక్త వస్త్ర ధారణం । యుద్ధంభవతి
 జాడీపుష్ప ధారణం । కీర్తి హానిః । రజితపాత్రేపరిమాన్నాహారః । పాత్రఫలం । శ్వేత
 వస్తుదాశనం । ఆహారఫలం । పశునాశనం భిండివాలాయుధ ధారణం । రోగపీడా । ర
 క్త చత్రం । యుద్ధంభవతి । ఖడ్గ ధారణం । రాజ్ఞామరిష్టం । క్రోధముభేచేస్తా యుద్ధంభ
 వతి । చందనగంధ లేపనం । ఆరోగ్యంభవతి । నీలాభరణం । కృష్ణద్రవ్య నాశః । వ్యా
 ఘ్రు వాహనం । ఆణ్యకమృగక్షయః । కదళీఫలభక్షణం । మశూచికపీడా । యా
 దిగ్యానం । తిడ్డేశారిష్టం నివిష్టాభవతి సస్య సమృద్ధిః । పక్షుఫలంక్షేమం । కాల
 శాచరాణామరిష్టం । గ్రం బాక్రీణామరిష్టం । తిధిఫలంక్షేమం । వారఫల
 స్థితేమ చ । యోగఫలంసస్య నాశనం । కరణఫలంసుపృష్టిః । ఆరోగ్యంచ । క
 రవేకర రాశి ప్రవేశ త్వాత్ లగ్నఫలం వైశ్యహానిః ।

ఏతత్ప్రణ్యాకాలే కి ర్తవ్యదానాని.

శ్లో! సంక్రాంతి పురుషోత్పత్తి కాలేదానం స్వశక్తితః | యోవదాతినరోనూనం సంపత్త్యైరసంస్థితా ఫలానిమూ
 లాన్యజనంనువణాం | గ్రామాంశుకాన్యా జ్యోతిలేక్షుగావః | ధాన్యంఖరాంశోకరప్రవేశే త్వేతానిదానానివిశేషకాని,
 వివచుకర సంక్రాంతిఫలం

అధగురుశుక్రమాఘ్యనిణాణయః

చైత్ర శుంఠి ఆప్ర, బలగు ప శుక్రమాఘ్యం, భాద్రపద శుక గు ప్ర, ఆశ్వయుజ శుక శుప, గురుమాఘ్యం, పునః పాప
 శుక సో ప్ర ఫాల్గుణ బహుశ ప, శుక్రమాఘ్యం 'వివచమాఘ్యనిణాణయః'

రాజపూజ్యావ మానాని.

	రా	ఆ		రా	ఆ
మే	3	౬	తు	౭	౦
వృ	౬	౬	వృశ్చి	3	౦
మి	౨	౨	ధను	౬	౦
కర్క	౫	౨	మక	౨	౪
సింహ	౦	౫	కుంభ	౫	౪
కన్యా	౪	౫	మీన	౦	౭

సంవత్సరఫలం.

ఆశ్వి	పుష్య	స్వా	ఆభి	రాజపూజ్యం
భ	ఆశ్లే	విశా	శ్ర	యుద్ధం
కృ	మఖ	ఆనూ	ధ	భూషణం
రో	పూష	జ్యే	శ	రోగం
మృ	ఉఫ	మూ	పూభా	ఆయుష్యం
ఆర్ద్రా	హ	పూషా	ఉభా	ఆర్థలాభం
పున	చి	ఉషా	రే	మనస్తాపః

ఆదాయ వ్యయా.

ఆ	వ్య	
౦౪	౦౪	మేషవృశ్చికయోః
౨	౨	వృషభతులయోః
౦౦	౫	మిథునకన్యయోః
౨	౨	ధనుర్మీనయోః
౫	౨	మకరకుంభయోః
౨	౦౪	సింహస్వ
౫	౫	కటకస్వ

కందాయ ఫలాని.

అ	భ	కృ	రో	మృ	ఆ	పు	పు	ఆ	మ	పూ	ఉ	హ	చి	స్వా	వి	ఆ	జే	మా	పూ	ఉ	శ్ర	ధ	శ	పూ	ఉ	రే
౨	౫	౦	3	౬	౦	౪	౭	౨	౫	౦	3	౬	౦	౪	౭	౨	౫	౦	3	౬	౦	౪	౭	౨	౫	౦
౨	౦	౦	౨	౦	౦	౨	౦	౦	౨	౦	౦	౨	౦	౦	౨	౦	౦	౨	౦	౦	౨	౦	౦	౦	౦	౦
౦	3	౦	౨	౪	౦	3	౦	౨	౪	౦	3	౦	౨	౪	౦	3	౦	౨	౪	౦	3	౦	౨	౪	౦	3

శ్లో! విషమేష్వర్ణలాభం స్వాత్మమేతు సమతాభవేత్ | శూన్యేతుశూన్యమాప్నోతి కందాయఫలమీదశ్చం.

కుజచారః

చైత్ర బ3 సో | వృషభేషుజః
 శ్యేష్ట శు౨ బు | మిథునేషుజః
 ఆషాఢ బ3 శ || కటకేషుజః
 భాద్రపద శుక గు, సింహేషుజః
 ఆశ్వి న బ౦౦ బు | కన్యా గుంషుజః
 మార్గశిర శు౦౪ బు తులాయ
 మాఘ శు౨ ఆ, వృశ్చికే

బ2 శు ప్రాగస్తమితః
 నైశాఖ శు౫ గు, వృషభేషుధః
 శు౦౫ ఆ పశ్చాదునితః
 బ౫ గు, మిథునేషుధః
 శ్యేష్ట బ౪ శు వక్రకారంభః
 బ2 సో | పశ్చాదస్తమితః
 ఆషాఢ శు౦౫ మ' ప్రాగుదితః
 బ౨ శు, వక్రత్యాగః
 బ3౦ బు' కటకేషుధః
 వణ శు౨ గు' ప్రాగస్తమితః
 ౨౨ శ || సింహేషుధః

భాద్రపద శు3 ఆ, కన్యా గుంబుధః
 శు౬ బు | పశ్చాదునితః
 బ2 శ, తులాయంబుధః
 ఆశ్వి న బ౪ గు' వక్రకారంభః
 బ2 ఆ | పశ్చాదస్తమితః
 శార్దూక శు౨ మ ప్రాగుదితః
 శు౦౦ శు, వక్రత్యాగః
 మార్గశిర శు౦ బు | వృశ్చికేషుధః
 బ౫ సో, ధనుషేషుధః
 పౌష శు౪ శ, మకరేషుధః
 బ౦౪ గు, కుంభేషుధః

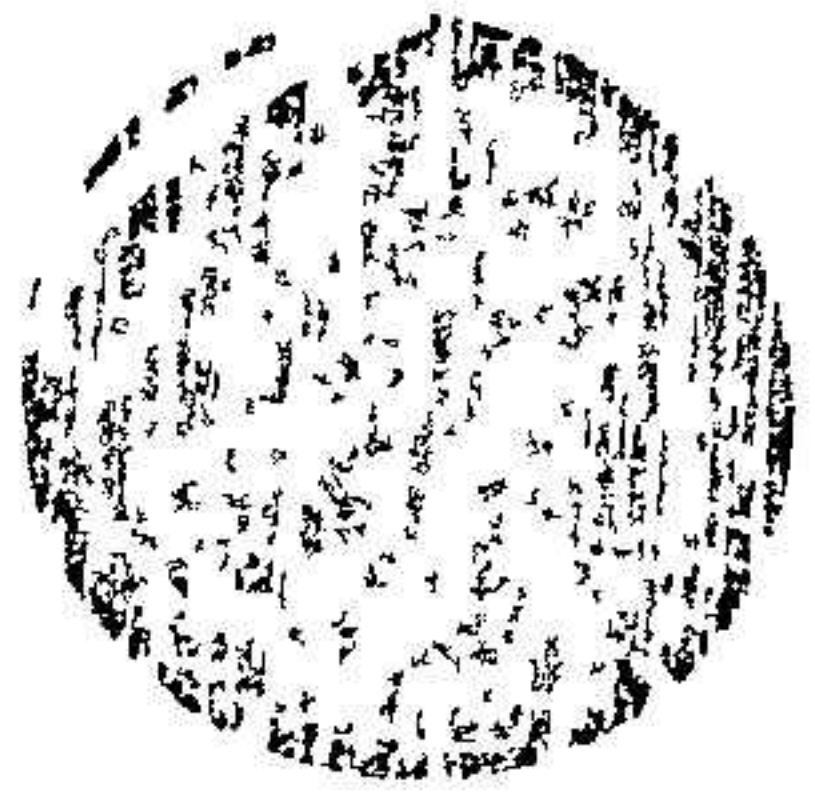

చంద్రోపరాగినీకాండము

ఏకస్మిన్మత్స్యే ఆస్వయజ్ఞశుంభో భానువాసరే కించినూయజ్ఞ పుణ్యగ్రామ సంద్రోపరాగిణిః | కంఠస్త్రిష్ట్యం | ఈ
శాస్త్రోన్మత్స్యే | వాయువ్యో దీప్తిక్షణః

నూన్యాస్తమయాని	పు	వి
స్పృశక కాలః	౨౧-	౫౨
మన్య కాలః	౩౬-	౦౦
మోక్ష కాలః	౩౦-	౬
ఆద్యంత్యపున్య కాలః	౮-	౦౪

సుం మోక్ష కాలానంతరం ఆస్పదస్పాంశ స్విభువీకాపంపి ౨ చాత్రి శేషస్య జ్యోతుసంతాపం | నిర్విఫోజం ప్రత్యా
నిర్విఫోజం నిర్విఫోజం

సంధిసానవృత్తి విషయము

కర్కటక సంక్రాంతి నిజాంతయః

నీర్యంవత్సర ఆషాఢ శుంభో స్థివాసరే కర్కటకేకవిః-౧౦ | త్రిం కర్కటక సంక్రాంతే | పున్వతః పున్వ
నాడికా ఇతి న్యాయేన కర్కటక సంక్రాంతే. పున్వమేవ పున్వకాలఇతి నేషద్వదంతి రవిసంగతం శుభిణిచేత్ | నిగ
యసే-౧౧ | నూన్యాస్తమయానమా మయోక్తా యనిసావిభాతే సాప్య ర్విరా రాత్రినిషేధేసాస్యానితి యదాకర్కట
క సంక్రాంతిదయానంతరం భవతి తదాపూర్వాసాం సాయంభవేత్ సాయనసాప పున్వపున్వమయోక్తావిశితి
పక్షికానం పున్వకాల త్వత్పుగ్నోక్తన్యాయేన రాతామన్యకం ప్రాంతం | ఆతిః తర్పిర్యజ్య వింశ తరుప్త నా
వ్యుహితవ్యాః యదా సంగివే మధ్యాహ్ననికాలే కర్కటక సంక్రాంత్యా గజైవ పున్వనాడిప్య సుస్థాతుం శక్య
త్వాత్ పున్వనాడి ప్రాశస్త్యంత్ర త్చరితామితి ఇత్యాద్యనక గ్రంథపర్యాలంబనయా ప్రకృతే కర్కట సంక్రాంతే
సంక్రాంతే ససాద ఘటికాస్త్రయాత్వా స చాతా ఆం ప్రవేశానంతరం సంగివాద్యాసాయం కర్క సంక్రాంతి ప్ర
యక్త | శాస్త్రానంతరం కార్యమితి శిష్టాంతరం గ్రంథవిస్తర భయాన్నభిభవం

అధివివాహాది శుభపూర్వతా ని.

వైశాఖ శుంభో గు చిత్రానక్షత్రే దివాపివాహాదినాం కటకోపంచకపక్షః ౧౦-౪౦
వైశాఖ బుధో శు చిత్రానక్షత్రే దివా ఉపసయనస్య కటకోపహిం ౯-౨౦
వైశాఖ బుధో యి శు చిత్రానక్షత్రే దివాపివాహాదినాం దీనాం కటకోపచూ-౩౦
శ్రేష్ఠి పుష్య శు చిత్రానక్షత్రే దివాపివాహాదినాం మాత్తాచరీత్యా కటకో శు ౬-౫౦ సగ్రపంకోషోనాస్తి
కషే.౬ స్మిన్ సహోషా పవ ముహూర్తా లక్ష్మంతే | ప్రభావంబుగ్నాని వ్యయిత్వా గణయంత్యాస్యే వారత్ర
వృత్తాని

అధిరాజా నీనాం దేశ విభాగః

పానాల శౌర్యా విద్భుతే శే ర్భు ఖలం పాం దికిణి రయోచ్చి | ఆమన్యం ఘోషా యావనేషు సన్ద్యోక
న్యా క్షులం భవేచ్చి | సేకేషు కొంకణమాపనేషు న్యాన్విరిసేకస్య చమాగిధ క్షే | సేనాధిపం పంగపుకేచదేశే గా
న్యాధిపం కోసలకుంతలేషు స్వ రిదేశే ఫలమిశ్వోస్య చాఖం స్య మేఘస్య వదుతి రవోష్టా, పుగోహితోద్భవం
మేఘస్యం కింన పక్షిణం | కైరాందేశే గణకాతుకే గ్రామసంజం | దైవజ్ఞాద్భుతేనే శే కాశ్మీరే మేఘసంక్ర
మాత్ | వింధ్యస్యోత్తరదేశేషు గురూదయవశాత్ఫలం | ఆంధ్రదేశేషు స్వ ర్ఫలమాద్ధా ప్రవేశం | ఏవం విచింత్య దైవజ్ఞ
స్వరవత్సంఫలం వదేత్ |

అగ్రపంచాంగశ్రేణి సలం.

స్థి, యశ్చుకోతి మనుశ్చు పక్షకే చక్షనాథ సచివాకం సలం | సోప్సుయాగ్నకిరము క్షిగ్నిహూషాయోగ మ
కులం యశస్సుఖం | కాలానుపరాగాదీ మక్త్యా పుణ్యకారణేద్యస్తు | తేషామంశం దశమనియ మేనాపిత్త దైవజ్ఞః |
ఆద్యోద్భవం పుత్రశాస్త్రోద్భవం సత్యాశోభ్యం సంపదం నిర్విఫోజం | ఆస్థిన్నా నామత్సవనామ వాత్సీ

యచ్చేయే తేషాంకాక్షికుక్ష్యా ' ప... పకజాక్ష్యం... ఆస్మియాను... నేనాం... గ
న్నానం దినేదినే సంవర్షంఫలం శృణ్వ యస్మాంవత్సరి కో... సంతోషయతి తేనాంతోషితాస్సుకలగహాః'
శనివీడావరిహారము.

శనివారమున, తెలాశ్యంగము; తెలగానము కిహితము. ఇంక శనివారమెట్లనిన లోహమయమైన శనివారమున
లోహమృత్యువలలాను నదివస్త్రుండం పుష్పావలచే పూజించి, తలాన్నము నివేతించి నల్లని విస్త్రుణ్ణికానము. ఆపుడు
“శనివారేష” అను మంత్రోచ్చాసము శ్లో యుఫనః క్షణ్ణాబ్యాయ నలాయ పంతోషేత | స్వప్నేద దానిగ... యం
సమేసారః ప్రసేదయ “సమోక్షప్రతా శ్చైశ్చకాయనీహానిచాకా జవచకాయుశ్రువారహస్యం భవకానుకన్యం
ఫలప్రదోమేభవ సూక్ష్మపుత అని నమస్కాయము. ఈ వారము ప్రతిశనివారమునందును తప్పక సువర్ణమువేరెచో
నమన కీడావరిహారముగా నందును. శ్లో కోలాపం ఏంకోలశ్చః కృష్ణాకాకోలతోయను | కౌర్కన్తకకోలయః
సివ్పలాకేన నంస్తు | అచ ఏకశనానుంబులు త్యపనసేయుంబులు “నమస్తోణ సునాయ సుభాయునోమాయ
నమస్తే బ్రహ్మకూపాయ కృష్ణాయచమోస్తులేం నమస్తే కాద్దహాయ నమస్తే శాంతకాయుషా నమస్తేయమ సంతాయ
నమస్తే సోదయేవిభో” అ నమస్తే మండస్థాయ శ్చైశ్చకాయమోస్తుతే ప్రసాదం మమశేషేశ దీర్ఘప్రణామ్యం
ఆచునీ రహస్యస్తోత్రమును న్యాయుస్తోత్ర కతించిన ౭ సంవర్షములుకలుగు శనివీరతొలుగును.

స్పందశకునం. అంగమదురుట.

బృహస్పత్యోతిషాణావగ్రంధే. నేత్ర స్వోక్యం హరితిసకలం మానసందఃఖిజాలం నేత్రోపాంతే దిశతివగ్రంనాని
కాంలేచి వృత్త్యం నేత్రస్వోక్యం స్వోణ మసక్మిల నంగలేఖంగ హేతుః వామేవైతర్పల మతిఫలం దక్షిణేవైతర్పిం
స్త్రీప్రసోస్సోక్యం దక్షిణి కి వాచిద్భవే చ్చాగ్రంచే త్వదనుమనా నిప్పలంతి ద్వినింక్యం బాహుస్వోగ్రాంతి
విజయా మానవో విత్తవాన్వ్యానానీవామేస్వోగ్రక సుభాయు శ్యోనియుల్నిగ కపి కమ్మపైవ ఆదరితే దుఖపరిహారము, పక్కము
అనిరిలేననునచ్చును నాసిక దగ్గిగ మృత్యుసూచు కంటికిద జయము మగవానికి కుశిపక్కు ఆవవారికెదమప్పు ఈ
ఫలముచెప్పబడినది. వేలేసిక్కులో ఫలమున్నునుచును. ఈలాగే బాహువు తొవకూడా అదిరతే ఫలముకలగు, యెప్పుడెవ
ను అంగచలనము కలిగితే అనిశకునమునేకాని పలుమారు చిరకాలము అనితే అదివారకాని దోషజన్యమని తెలియ
వలసివచ్చి.

క్షుతశకునఫలం వసంతరాజిః.

స్వస్య స్వత్రచ స్వకాలం క్షుతం సకార్యేవ చిదేవశ స్రం జాతేక్కుతేతేన ననించినేమనుర్యాక్షుతం ప్రాణహ
రంగవాంతు నిషేదమ గ్రేక్షిణి దక్షిణేవ ధనక్షయం దక్షిణకర్ణవేశే భో గాయనామశ్రవణ్య పృష్ఠేకణేకావ నామేచలి
తేజయాను సర్వాలాభాయవ వామనేత్రోపాంతం క్షుతం మగ్ర్యభవంస్వనిష్ఠం క్రమాన్ని పేగంగ మనస్యవిష్ఠుం కలిం
సమ్మరిం క్ష ధముగ్రోగం కరోతికోగక్షయ మరలాభయిం దాని దిక్ష్యేక దినేఫలంస్యాత్ | ప్రాగ్యప్రంసః పతోపర
స్యప్రకః పుశ్చాయనిదేహా నోసాల్ | ననోషమాహుః ఫలమస్యనాన్తి కి వాచిదేవ్చకు స్వచంక స్మాత్ | కార్యభయ
నంను యోవను శుమ్మినా చెడ్డని, అవుకుమ్మిలే మణిసూదన, శుమ్మినవాని శుమ్మినఫలదు వికా... యొక్క నేత్ర అని
షనూదన, కార్యకర్తకు మండరిను కుడిసక్కును తుమ్మితే ధనక్షయం గు, యోవను పక్కను వెనకిను తుమ్మితే భోగ
ముజయము కలుగును, యేదిక్కులోతుమ్మితే దానికి చిగిన ఫలమును ప్రాగదిక్రమముగా చూచుకొనవలసివది యెట్లన్ను
0 ప్రయాణిపిళ్ళును ౧ కార్యిపిళ్ళును ౩ కలహము ౪ సమ్మరిగి క్షుద్బాధ ౬ రోగము ౭ ఆరోగ్యము ౮ ఆహార
భిము ఈఫలము ౧ నాటిలో నూచింపబడును మండరివొక్కను ప్రక్కలోవెనుకకూడా అనేమలు తుమ్మితే దోష
ములేక, జలదోషము గాట, వెంట, కా... యు ఇత్యాదులచేత శుమ్మితే దానిఫలములేదు.

దీపలక్షణం.

కశ్యపః ప్రాగదగ్వాహినీం వక్తిం భాజనం ప్రాగుదమ్మిభం శుభకార్యేషు నశ్యేషు దీపావస్కృతో శ కం | ప్ర
త్యక్కుం శత్రునాశే నష్టస్వాహాతోపేది అవాన్ముఖం దైవ్యకేవ సభూమాపుర్యికోల్ | ధూమ దగ్ధంధ హా
వర్తిం దీపము తమం నిరుపాధికి దేశేకు శుభం ప్రజ్ఞా యేచ్చుచి | క్యాయగావా సువాసిన్యా గృహసేవ యో
దీపహి మంగళకరం యోగ్యం కథవాన్తి | బృహస్పతితాగూం చాసు సీమాధ్యాయే శ్లో | నామావనో ను
స్పస్థలింగోఽమూక్తిః క్షీప్రనాశంప్రదతి విమలస్నేహవర్ష్యతోపి | దీప.పాప కథయతిఫలం శబ్దవాన్యేహాన్తి వ్యా
ర్థాన్తి క్షిశలభమరుద్యశ్చనాశ సమాహి దీపస్పంహంము క్షిరాయర రుక్మి ర్వేహకో దీప్తిమాన్ ర్విద్యోయచి | ప్రవక్షి

అతి క్షయశూన్య హేమద్యుతిః లక్ష్మీం క్షీణమభ్యవృత్తి క్షయశూన్యతం దీప్యతే శేషం లక్షణమగ్ని లక్షణసమం యో
 వ్యం యథాశక్తిః క్షీకృష్ణ యవాదిర్యో రంతేనో బిగ్గాసయతే శీలం యన్చంద్రమసియచ్చాగ్నౌ త లేనోవిమామ
 కం నారదదీపసోయోత ప బ్రహ్మ బాహ్యంతర తమోషహం ఆగ్నిజ్ఞానమయం వందేదేభిం సదాసుమే సీకృత
 పృథు పృథకాతే వి శేషం ఆనిష్కళమ నాగ్నాయాఖండీహోవిధీయతే ఆఖండ దీపభంగేకు కార్యసినిష్క బాయతే దీపపా
 ల్యం నశ్యయసు తూర్వశు ఉత్తయశు ఊర్ధ్వయశు ఆశ్రియశుగా శుభకర్మయంగుండవలసినది శక్రపలాయన
 కర్మయశు నప్తస్యాకర్షణ కర్మయశు పశ్చిమాశ్రియశుమంచిని పిల్చికర్మయశు దక్షిణయశుమంచిది, దీపయశు భూ
 మినికొంచు అంతిరాశయశుండవలసినదిగనుక ప్రమితేనేలమీద పెట్టరాదు దీపయశు ప్రకాశము సుగంధము ప్రవక్షిణ
 జ్వాలా నిశ్చబ్దము ఘనజ్వాలా కలిగితే శుభసూచన. మిణాగులు రాలితే క్షీణకార్యసిని, వాషావర్తము దుర్గంధము
 మలినవన్నము అల్పజ్వాలా పొగకలిగితే ఆశుభసూచన కలుగును నిరుపాధికముగా దీపము అకస్మాత్తుగా ఆరిపోతే కార్య
 ముచేదును వత్తి నూసలేకగాని గాలి, రెక్కపురుగులు మొదలైన నిమి త్తయవలన ఆరితే దోషములేదు అగ్నిశోయితీ భగ
 వత్స్వరూపంబు శ్రీకృష్ణనారదారులు చెప్పినారు కార్యములు జేవతా ప్రాణచేపి పెట్టిన అగుండదీపము ఆరితే
 కార్యశోమగును సీకృత్రసికలగ్నములయందు శుభాంశలో చంద్రతారాబలముక్త శుభసమయంబున అగుండదీపము
 పెట్టవలెను, దీపశకనము చూచేవారు ఈలాగుతేయవలసినది, శుభకర్మయలయంద, ము తెదువులుగాని కస్యకలుగాని
 హేమంబుగాని దీపముపెట్టితే మంగళకరము, విధివ్రాబ్రహ్మచారి యగులు కూడదు మగవారు దీపమును చల్లార్పరాదు.

తాంబూలవిధి:

పరాశర మాధవియ్యో వసిష్ఠః సుపూగంచ సుపర్ణంచ సుచూర్ణేన సుసంకృతం అదత్వాన్విజడేనేభ్య స్తాంబూలం
 యోగ్యం ఏకపుగం సుఖారోగ్యం ద్విపుగం నిష్పలంభవేత్ అశీశ్రేష్ఠం త్రిపుగంచ వ్యధిక్తనైవ దూష్యతి |
 పుష్కమాలే భవేద్వ్యాధిః ప్లాగే పాపసంభవః చూర్ణపర్ణహాత్యాయుస్సిరాబుది వినాశినీ తస్మాదగ్రంచ మూలంచ
 కిరానైవ విశేషం చూర్ణం జ్జయిత్వా తాంబూలం ఖాదయేద్బుధః మాక్ష్మండేయోపి భూయోవ్యచమ్య కర్ణ
 యం త్రస్తాం జాలభక్షణం తాంబూలము చేయునపుడు మంచిపోకలు యోగ్యమైన ఆకులు సున్నముతోకూడా బ్రా
 హ్మణులకొరకు జేవతలకొరకు ఇవ్వక తాను తాబూలము నేనుకొనకూడదు ఒకపోక సుఖమును ఆరోగ్యమును కలుగ
 చేయును నందుపోకలు నిష్ఫలము మాడుపోకలు మిక్కిలి శ్రేష్ఠము నాలుగుమొదలుకొని దోషములేని తమలచేను
 యొక్క తొడిమె యందువ్యాధి. పూర్ణమంకు పాపసంభవము. సున్నమువుంచిన అనుఆయుఃస్సును హరించును. యీ నెలు
 మునినాము జేయును గనుక తమలచేకుయొక్క తొడిమ చివర ఈనె సున్నచేను వీనిని పరిశ్యజించి తాంబూలము
 చేయవలయును.

శ్రీజగద్గురు శంకరజయంతి.

యీ వైశాఖశుక్ల ౫ గురునామ అగునాడు శ్రీదక్షిణామూర్తి లోకానుగ్రహముతో శ్రీశంకరభగవత్పాదపూ
 జనున నచారించిన మహోత్సవమదికంబు. నేడు స్మాగ్త బ్రాహ్మణసమాజులు కృతజ్ఞతతో శ్రీశంకరస్వామ్యారాధన
 లును ద్వివ్యచిత శ్రవణ పారాయణాదులచే నాచరించునది కర్తవ్యమునాడు శ్లో. గురవే స్వలోకానాం క్షిప్తజై
 వనోగీతాం నిధయే సర్వవిద్యానాం దక్షిణామూర్తయే నమః. ౧ హయాస్యావ్యవతా నస్తు జ్ఞా సిగా మునిశ్చిరాః
 త్పాతాం గతాస్తవై నారాయణముపాస్మహే ౨ వేదతత్త్వేహావాక్త్యైః పసిష్టాద్యామహ్నయః చమర్చిశ్చశురా
 కనో రంబే పద్మభువభజై ౩. బ్రహ్మర్షిర్బ్రహ్మవిద్వ్యః బ్రహ్మశోభాబ్రహ్మణస్త్రియః తపస్వీ తర్వవిద్యస్తు తం
 సిద్ధం భజేవ్యహం ౪. యోగ్జ్ఞ యోగానాం వ్యం బ్రహ్మజ్ఞాన విభూషితం శ్రీమద్వసిష్ఠ లకయం శ్లో వందే
 సుహముని ౫ ధర్మసం భార్మికం ధీం ధర్మాత్మానం దయాధు ధర్మశాస్త్ర ప్రవక్తాం పరాశర సునింభజై ౬. శ్రీ
 పరాశరాపౌత్ర శ్రీన్యాసపుత్రమకల్మషం నిర్ణయం వై రాగ్యసంపన్నం జీవన్ముక్తం శకం భజై ౭ మాండాక్యకారకాక
 త్రాయోభాతి బ్రహ్మవిద్వ్యః శ్రీగౌడపాపాచార్యం తం ప్రణమామి ముహుర్ముహుః ౮ యోగీశ్వరం వేదమాదం
 చాంతాన్తనిధిం మునిం గోవింద భావత్పాదాచార్యవ్య ముపాస్మహే ౯ రవ్యజ్ఞాన ఫలే గహిరఃపర వ్యామోహ
 ముద్ధింధయో నిశ్చేష్యసనోదాం భరిఃఖుప్రాగ్భాకూలంకపః లుంకాలోమదమస్సగాదికలితే స్తావ్రయామితుదః
 పాపస్యావమిలిం పహః కరుణయా భక్తం కశ్శాకరం ౧౦ ఇదిమొదలైనవి పద్యములు.

అన్న పాఠము.

మొదటిశుక్లము ౬-౨-౧౦-౧౨ నెలలయందును, ఆడశిశువులకు ౫-౭-౯-౧౧ నెలలయందును సోమ-బుధ-గురు.

శుక్రవారములు ౨-౩-౫-౭-౧౦-౧౩ తిథులయందును, ఆశ్వ-పుష్య-మృ-పు-ఉత్తర-హ-వి-స్వా-అనూ-ఉషా-ధ-శ-ఉభా-రే ఈ నక్షత్రములయందును, వృషభ-మిథున-కటక-పృథ్వీ-ధ-౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮-౯-౧౦-౧౧-౧౨-౧౩-౧౪-౧౫-౧౬-౧౭-౧౮-౧౯-౨౦-౨౧-౨౨-౨౩-౨౪-౨౫-౨౬-౨౭-౨౮-౨౯-౩౦-౩౧ తిథులయందును, పాపగ్రహములు లగ్నమును లేవపుడును లగ్నమును దశమమంగళ గ్రహావస్థితులును పూర్వాషాఠ్యముందును అన్న పాపన కేయతగిరి.

అక్షరాభ్యాసమునకు.

వి-౩-౫-౭-౯-౧౧-౧౩-౧౫-౧౭-౧౯-౨౧-౨౩-౨౫-౨౭-౨౯-౩౧ తిథులయందును, ఉత్తరాషాఠ్యములలో వింధనాశముచినా మిగిలిన మాసములయందును హ-మృ-స్వా-అనూ-ఉత్తర-రే-ఆశ్వ-శి-౩-౫-౭-౯-౧౧-౧౩-౧౫-౧౭-౧౯-౨౧-౨౩-౨౫-౨౭-౨౯-౩౧ తిథులయందును అక్షయములు శుక్ర కృ-౩-౫-౭-౯-౧౧-౧౩-౧౫-౧౭-౧౯-౨౧-౨౩-౨౫-౨౭-౨౯-౩౧ తిథులయందును మేష-మిథున-కటక-కన్య-తుల-ధను-మకర-మీన రాసులయందును అక్షయములు లగ్నముందును పూర్వాషాఠ్యముందును శుభము.

ఉపనయనమునకు.

బుధ-గురు-శుక్ర-నారదులు ఆశ్వ-రో-మృ-పు-పు-ఉత్తర-హ-వి-స్వా-అనూ-ఉషా-ర-ధ-శ-ఉభా-రే ఈ నక్షత్రములయందును మాఘ-ఫాల్గుణ-చైత్ర-వైశాఖ-శ్రేషఠమాసములయందును ౩-౫-౧౦ ఈ తిథులయందును లగ్నమును లగ్నమును లేకుండుటకు పూర్వాషాఠ్యముందును పాపగ్రహములు కేంద్రములయందు లేకుండునట్లును అక్షయములు లగ్నముందును పాపగ్రహాకాంతకేధులు లేని నక్షత్రములయందును, ఉపనయనము శుభము.

వివాహమునకు.

చైత్ర-వైశాఖ-శ్రేషఠ-మాఘ-ఫాల్గుణ మాసములయందును, శుక్ర-గురు-బుధ వారములయందును, ౨-౩-౫-౭-౧౦-౧౩ ఈ తిథులయందును, రో-మృ-మ-ఉత్తర-హ-స్వా-అనూ-ఉషా-ఉభా-రే ఈ నక్షత్రములలో పాపగ్రహ వేగాకాంతకేధులయందును, సప్తమస్థానముల లగ్నములయందును లగ్నమును చంద్రుడు లేనట్లును శుభము.

కూపాంభమునకు:— హస్త-పుష్యమి-కర్కశ-ధనిష-అనూరాధ ఉత్తర ఉత్తరాషాఠ ఉత్తరాభాద్ర రోహిణి యీ నక్షత్రములయందును, సోమ-బుధ-గురు శుక్రవారములయందును, వృషభ-కటక-మకర-కుంభ-మీన రాసులయందును శుభప్రదము.

అవుషధములు చేయుటకు, ప్రచ్ఛుకోనుటకు:— హ-చి-స్వా-అనూ-మా-పుష్యమి-శ్ర-ధ-శ-మృ-రే-ఆశ్వ-పు-శుక్ర-నారదులయందును, అది-సోమ-బుధ-గురు-శుక్ర-నారదులయందును, మిథున-కన్యా-ధను-మకర-లగ్నములయందును సప్తమాస్యము ద్వాదశములయందును పాపగ్రహములు లేనపుడును ఆయుష్మాన్నావయోమందును, శుభము.

నూతన వస్త్రములనుధరించుటకు:— బుధ-గురు-శుక్రవారములు హ ఉత్తరాశ్రయం ఆశ్వ-పు-పుష్య-అనూ-చిత్ర-స్వా-వి-రో-రే ఈ నక్షత్రములయందును ౪-౫-౯-౧౨ యీ తిథులు మిఠహి యితరతిథులయందును మేష-వృష-సింహ-ధను-మకర-లగ్నములయందును శుభము.

గృహప్రవేశమునకు

వైశ్రేమా-ఫాల్గుణ-మాసములయందును సోమ-బుధ-గురు-శుక్ర-నారదులు రోహిణి-మృగ-శర-పుష్యమి-ఉత్తర-చిత్ర-అనూరాధా-ఉత్తరాషాఠ-ధనిష-కర్కశ-రేవతి ఈ నక్షత్రములయందును ద్వితీయ-తృతీయ-పంచమి-సప్తమి-దశమి-ఏకాదశి-ద్వాదశి-త్రయోదశి-యాత్రా-గులు వృషభ-కటక-సింహ-మీన-అక్షయముల లగ్నములున్ను శుభము. పూర్వాది-పాపగ్రహముల దృష్టిన్నీ-చంద్ర దృష్టిన్నీ-చంద్రుడుండే లగ్నమున్ను శుక్ర-నారదులను కూడదు.

ప్రథమ రజస్వలవిషయమై దుష్కలీనివారి నక్షత్రములు:— ఉ-ధ-య-క-ములయందు చిత్తి-నవమి-చతుర్దశి-ఆషమి-స్వాతి-షష్ఠి-యందును పూర్తి-అమావాస్యలయందును దిన-త్రయములయందును అది-మంగళ-శని-వారములయందును భగణి-కృత్తిక-ఆర్ద్ర-పున-స్వా-అశ్రేష-మఖ-పున-శ్రేష-పూర్వాషాఠ-పూర్వాభాద్ర-యానక్షత్రములయందును విష్ణు-భయ-శూల-వ్యతీ-పాతి-పరశు-గంధ-అతిగంధ-వ్యాఘాతము-వైభృతి-వక్రము-యాయోగములయందును సంధ్యాకాల-యందును గ్రహణ-సమయందును వజ్ర-కాలమును రాత్రియందును భరణ-కు-అక్షయచంద్రుడు-నైవత్య-తారా-గి-ములయందును కల్యాణ-ఆయోగ-ల శాస్త్రప్రకాశము శాంతి-లగ్ని-సంవలయును.

ప్రమాతి లగ్నముల లగ్నములు:— అమావాస్య-ప్రసన్నయొక్క-యూ-పూర్తి-మా-ప్రతిపద-యొక్క-యూ-పంచ-మీ-షష్ఠి-యొక్క-యూ-పంచ-ఏకాదశి-యొక్క-సంధికాలములయందు-అఖియలు-తిథి-లగ్నములు-రేవత్య-వృష-యొక్క-యూ-అశ్రేష-సంధి-యొక్క-యూ-శ్రేష్ఠ-మూల-యొక్క-యూ-సంధికాలము-గు-౨-౩-౫-౭-౯-౧౧-౧౩-౧౫-౧౭-౧౯-౨౧-౨౩-౨౫-౨౭-౨౯-౩౧ తిథులు నక్షత్రములయందును

కాక శివమూర్తియొక్క యుద్ధశక్తికన్న ముందుగా మూర్తికామము 20 విభుజియ
ల కాలము రాశిగండమనబడును. ఈగండకాలమునకు గ్రహణసమయమును విషసమయమందును ఉత్తర ౧ వ
పాదము పుష్యమి ౨-3 పూర్వాషాఢ 3 పాదము చిర ౧-౨ పాదములు ఆశ్లేష ౪ పాదము మృ ౧ పాదము శ్రేష్ఠ
౪ పాదము మూల ౪ పాదము రేవతి ౪ వ పాదము ఆశ్విని ౨-3 పాదములు ఈ చంద్రుల శిశువు నిలచిన యవల
శాస్త్రయుక్తముగా శాంతి జరుపవలెను.

గండపురుషశితి -వైశాఖ-ఆషాఢ- కార్తీక-శ్రావణ మాసములయందు స్వర్గమందును! చైత్ర-భాద్రపద-ఆర్ద్ర
యుజ మాఘమాసములయందు పాతాళ మందును! శ్రేష్ఠ-శ్రావణ-మాగిర-పుష్యమాసములలో భూమియందును నివశిం
చును గండపురుషుడు భూమియందు నివశించు కాలమందు దోషక్షత్రాదులయందు జననం రజస్వలం మొదలగునవి సుభ
కాలిక యవల విశిష్టలి ఉగ్రశాలతనిచేయవలెను స్వపాతాళములయందున్నపుడు సామాన్యదోషమునిచ్చును.

ప్రయాణమునకు యోగ్యములయిన తిథివార నక్షత్రములు.

ప్రయాణమునకు ౨-3-౫-౭-౧౦-౧౧ శు ౧2 యాశ్రమములయందు సోమ బుధ-గురు-శుక్ర వాములయందును
శక్రమును యంగును ఆశ్విని-మృగశిర-పుష్యము-హస్త-ఆనూరాధా-మూల-శ్రవణం-ధనిష్ఠ-రేవతి-యా. కృత్ర ములయం
దును ప్రయాణమునకు వెళ్ళబడిన తిథివార నక్షత్రములను విడిచివెట్టి ప్రయాణముచేసిన శుభము.

షామున-౨-3-౫-౭ యాశ్రమములయందు సోమ-బుధ-గురు-వారములయందును, ఆశ్విని-మృగశిర-పుష్య-
పుష్యము-రేవతి-హస్త-శ్రవణ-ధనిష్ఠ చిర్ర-శ్రేష్ఠ-స్వాతి-శతభిషం-యా. కృత్రములయందును తనకక్షమముల్యము.

మృగశిర స్వాతి త్రిపాది క్షత్రములు:— కృ గోమృ మ ఉఫ చి వి ఉసా ఈక క్షములయందు మరణగుణంభ
వించిన 3 మాసములున్నా గరిష్టా పంచకము యందును ౨-౭-౧౨-౧3-౧౪ ఈతిథులు ఆ మంగళ శుక్ర వారములు గు
ర్వక్షత్రములు చేసిన ౬ మాసముల మృగశిర-స్వాతి కలమునందు మమక్యసంచారము కాని దీపము వెట్టుట కారినూక.

దుశ్శకునములు.

తుమ్మెద ఒంటె అడకుక్క చిలుక పిచ్చుక యెడమభాగమున వెళ్ళిన శుభము. తారు ప్రయాణమునకు పలుకు
పోయెడి వస్త్రాదికము భూమియందు పడుట, కత్తివారకాలను భయవారకాలను వినుట, గుమ్మముచూచు తగులుట, నీర
ములుగనుండుట, భోజనముచేసి వెళ్ళునుని నిష్ఠాంకించుట, క్రయాణము వెళ్ళుపుడు వెనుకకునిచ్చుట, పిచ్చివాడు శత్రు
వుడు ఘోషించుడు దప్పుడు బోడివాడు దిగంబరి సన్యాసి దొంగ తైలాభ్యక్తుడు మలిమడు జాతిభ్రష్టుడు తాడుచేతిలో
కలవాడు గర్భిణిస్త్రీవంధ్య నల్లనియెక్క సాము కప్ప చెవులపిల్లి పంది తొంక తోలుదస్త్రము యెముకలు ఊక ఆమేధ్య
ము రాళ్లు ఉప్పు నూనె తెలకరియి నప్పులు మినుములు గోదవము చల్లగ భూమాన్ని ప్రతియొకపుష్పము వెల్లము
గోక్షతము నపుంసముడు ఈశకునములు కార్య ప్రతిబాధకములు.

గున్వస్వ కలములు.

మేడయును ప్వతియును వృక్షమును గధును గజమును యెక్కినట్లును, గజమును ఆంధ్రోలికియును చూచుటయు
ఆమేధ్యములో పడినట్లుల తెల్లనికస్తువులను చూచినట్లు చేతాస్త్రీతో భోగించుటల తనకు వివాహమెందుల కరెన
మంతయు పనుపు ఆవుట ఆలంకారములు ధరించుట లాని వృత్తిపాంకనటులున్న భలములు పుష్పములు విరికయిచ్చుట
విద్యోగ్యయనము చేయుట తారు గిరిగాస్త్రానము చేయుట దేవతలను గోవులను ఎద్దను గకమునుచూచుట పసుగ్గునం
ముకాలుట ఇత్యాది స్వస్వములు ఆయితే శుభము ద్రోవ్యణాభము గలుగను. ఈస్వస్వములు పలువచ్చిన స్వస్వములు.

దుస్వస్వములు.

దుస్వస్వములు స్వము వెడలయిన కుశ్రి జంచువులు నున్వలు నూనె అరుదం యొముక ప్ర నిప్పు ఇనుము
ముకినీళ్ళ పడినయిల్లు గూచుట సము ద్ధమంతుండుట జలమధ్యమున నుండుట బాదయందు మునుగుట కైడగుట ఆడయ
వములు ఖండించినట్లుల ప్రవాహమున కొట్టుకొనిపోవుట మృతివారికొకనుట రెండుటయందులో చనిపో మనటు గ్రహణ
స్వర్ణచూచుట విధివను మానుట వృగములతో కమించుట రెండు గోగిమునచ్చుట వైశ్యనిచూచుట దౌషణ్యచేసేచూచుట
ఇత్యాది స్వస్వములయొకేని దక్షిణము ధనుహని అనవయను కలకను. తెలియవచ్చినప్పుడు నొక మహామంత్రియు ౧౦౦
నలుకా ఉచ్చరించినయెడల అదోకను పోవును మంత్రం సమాప్తననమావేరి శతమాంశతాయరా । స్వస్వంహకకు
మేపెంపం ముద్గాస్వస్వ నానని ఆనేకుచూచుంతుము ఉచ్చరించి పచ్చనికకి తీసుకవచ్చి యీమంత్రోచ్చిణవల్ల
తనశిస్సుయందు ధరించుకొని గతెం ద్ర పారాయణమై ను, పంచాక్షరీ మహామంత్రమైదను, నారాయణాక్షాక్షరీ మహా
మంత్రమైదను పారాయణ చేసినయెడల యీ దుస్వస్వ దోషము నివారణమై పోవును.

అక్షరములను గురించి

శి.సి. కలహా, ముఖే. ఉండుదర్శనం, భూమధ్యే రాజామగ్రహ, ఊర్ధ్వశ్రీ. ధనవ్యయం, ఆనందో గుణలాభం. నానాంతే వ్యాధిసంభవం, దక్షిణకర్ణే వ్యాసాలాభం, నేత్రయశ్చ కార్యాహుపాప్తి, చురుకే రాజకలహం, భయం, కలకే శత్రునాశం, దక్షిణభుజే ఆరోగ్యం, వామభుజే స్త్రీసంభోగం, వణిబుధే యశః. దక్షిణమణి బుధే. వ్యధా, స్తనయన, వోషం, ఉదరే. ధాన్యలాభం, వక్షనినాభౌచ ధనలాభం పాన్యయో. ర్భూమలాభం, ఊరు నేత్రే పితృకష్టం, వామజంఘయో స్పృశం, పాదయో, ప్రయాణం, పృష్ఠభాగే శుభకార్యముకూలం, నఖోశు ధనవ్యయం లింగే దరద్రం, కేతాంతే మృత్యుభయం, గౌళీపశుమేకం ద్రవ్యవ్యయం. ఈచెప్పబడిన స్థానములయందు తొడిమ ప్రాసాదమువల బిడ్డపాటును చెప్పిన ఫలమునే చూచుకొనుచుండును. ఎవరడు యిట్ల ప్రాసాదు వెంటనే దేవస్థానమును స్మరించు నేరొషములేదు.

అనందయోగములు.

—०००००—

అ	శి	మం	బు	గు	శు	శ	అనందయోగము - కార్యసిద్ధి
ఆ	మృ	కృ	జా	ఆ	ఉ	శ	కాలదండయోగము - ఆయా సముమీద కార్యములు
ఇ	ఆ	బు	చి	శ్చ	ఆ	పూ	ధూమ్రయోగము - కార్యసాని ధనవృద్ధి
ఈ	ప్ర	ప్ర	శ్వా	మా	శ్ర	ఉ	ధాన్యయోగము - కార్యసిద్ధి శుభశకునము
ఊ	ప్ర	ఉ	లి	పూ	న	రే	సౌమ్యయోగము - కార్యసిద్ధి సౌఖ్యకరము
ఋ	ఆ	హ	ఆ	ఉ	శ	అ	ధాన్యయోగము - కార్యసాధనము దుర్బలము
ౠ	బు	చి	శ్చ	ఆ	పూ	భ	ద్వయయోగము - ద్రవ్యసౌఖ్య
ౡ	ప్ర	శ్వా	మా	శ్ర	ఉ	క	ప్రీతియోగము - లాభకరము
ౢ	ఉ	లి	పూ	న	రే	గో	వృక్షయోగము - కార్యనాశము
ౣ	ఆ	హ	ఆ	ఉ	శ	ఆ	ముద్దరయోగము - కలహప్రదము అపశకునము
౤	బు	చి	శ్చ	ఆ	పూ	భ	చత్రయోగము - స్త్రీలాభము ధనము
౥	ప్ర	శ్వా	మా	శ్ర	ఉ	కృ	మిశ్రయోగము - మిశ్రలాభము
౦	ఉ	లి	పూ	న	రే	గో	మానయోగము - స్వకార్యసిద్ధి
౧	ఆ	హ	ఆ	ఉ	శ	ఆ	పద్మయోగము - విషవృద్ధి
౨	బు	చి	శ్చ	ఆ	పూ	భ	లంకయోగము - కార్యవిలంబము
౩	ప్ర	శ్వా	మా	శ్ర	ఉ	కృ	ఉత్పాదయోగము - ద్రవ్యనాశనము ప్రము
౪	ఉ	లి	పూ	న	రే	గో	మృత్యుయోగము - మృత్యువృద్ధి
౫	ఆ	హ	ఆ	ఉ	శ	ఆ	కాలయోగము - ఆః మానము
౬	బు	చి	శ్చ	ఆ	పూ	భ	సిద్ధయోగము - కార్యసిద్ధి సుకలము
౭	ప్ర	శ్వా	మా	శ్ర	ఉ	కృ	శుభయోగము - శుభకార్యకారి
౮	ఉ	లి	పూ	న	రే	గో	అమృతయోగము - కార్యసిద్ధికరము
౯	ఆ	హ	ఆ	ఉ	శ	ఆ	ముసలయోగము - దుఃఖప్రదము
౧౦	బు	చి	శ్చ	ఆ	పూ	భ	గదయోగము - కార్యహాని
౧౧	ప్ర	శ్వా	మా	శ్ర	ఉ	కృ	మాతంగయోగము - లాభము
౧౨	ఉ	లి	పూ	న	రే	గో	రాక్షసయోగము - కార్యహాని
౧౩	ఆ	హ	ఆ	ఉ	శ	ఆ	చంద్రయోగము - కర్మాశ్రమము
౧౪	బు	చి	శ్చ	ఆ	పూ	భ	సిద్ధయోగము - విశేషప్రదము
౧౫	ప్ర	శ్వా	మా	శ్ర	ఉ	కృ	విమానయోగము - ఉత్తము

గౌరీపంచాంగము.

దినప్రమాణమునుగాని రాత్రిప్రమాణమునుగాని ౮ చే భాగింపగా వచ్చినల్పము

దినరాత్రులలో ముహూర్తకాలంబగును.

	ఆదివారం	సోమవారం	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని
దివాముహూర్తములు	౧ ఉద్యోగ	అమృత	రోగం	విషం	ఉద్యోగ	రోగం	విషం
	౨ లాభం	విషం	ఉద్యోగ	అమృ	విషం	జ్వరం	అమృ
	౩ విషం	ఉద్యోగ	జ్వరం	సుఖం	జ్వరం	అమృ	జ్వరం
	౪ అమృతం	లాభం	లాభం	ఉద్యోగ	లాభం	కలహం	ఉద్యోగ
	౫ సుఖం	జ్వరం	అమృ	రోగం	అమృ	లాభం	శుభం
	౬ ధనం	అమృ	ఉద్యోగ	సుఖం	విషం	సుఖం	లాభం
	౭ అమృ	ఆదా	విషం	ధనం	కలహం	ధనం	ధనం
	౮ విషం	ధనం	లాభం	అమృ	జ్వరం	అమృ	లాభం
రాత్రిముహూర్తములు	౧ శుభం	రోగం	జ్వరం	లాభం	శుభం	అమృ	విషం
	౨ అమృ	లాభం	ఉద్యోగ	రోగం	రోగం	జ్వరం	ఉద్యోగ
	౩ జ్వరం	ఉద్యోగ	కలహం	విషం	కలహం	కలహం	విషం
	౪ రోగం	ధనం	లాభం	ఉద్యోగ	లాభం	లాభం	అమృ
	౫ కలహం	రోగం	రోగం	శుభం	ఉద్యోగ	శుభం	కలహం
	౬ లాభం	అమృ	లాభం	లాభం	జ్వరం	ధనం	రోగం
	౭ ఉద్యోగ	విషం	ఉద్యోగ	ధనం	లాభం	అమృ	అమృ
	౮ రోగం	జ్వరం	ధనం	లాభం	ఉద్యోగ	విషం	లాభం

వార దుర్ముహూర్తములు.

	ఆది	సోమ	మంగ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని
పగలు	౧౪	౯-౧౨	౪	౮	౬-౧౨	౪-౯	౧-౨
రాత్రి			౭				

శర్మయోగము.

శ్రీ వివేకానందస్వామియొక్క అంగీగ్రంథమునుండి బ్రహ్మశ్రీ మంగిపూడి పురుషోత్తమ శర్మగారిచే భాషాంతరి కరిగబడినది. ఇందు వివేకానందని పటముగూడ జేపబడినది.

ప్రకాశకలు, వేదాంతములు—వారు కారు అనునవి అందును రెప్పుకొకటివదగిన గ్రంథము. వెల రు 1-0-0.

వలసలవారు:— ఆంధ్రప్రదేశ్ ముద్రాక్షిణికాల, బెజవాడ.

సూర్యసంకేత ఉదయ-స్థమయ కాలము.

నెలలు.	శకం.	ఉదయం		ఆస్ట్ర		నెలలు.	శకం.	ఉదయం		ఆస్ట్రం.	
		ఘం	ని	ఘం	ని			ఘం	ని	ఘం	ని
వైశాఖ	౦౯	౯	౪	౯	౦౪	జ్యేష్ఠ	౦	౫	౫౬	౫	౫౦
	౧౦	౫	౫౫	౯	౦౫		౧౦	౯	౦	౫	౪౪
	౧౧	౫	౫౦	౯	౦౩		౧౧	౯	౨	౫	౩౮
	౧౨	౫	౪౪	౯	౨౦		౧౨	౯	౫	౫	౩౩
జ్యేష్ఠ	౧౩	౫	౪౪	౯	౨౦	ఆషాఢ	౧౩	౯	౯	౫	౩౩
	౧౪	౫	౪౦	౯	౧౯		౧౪	౯	౦౦	౫	౩౦
	౧౫	౫	౩౫	౯	౧౯		౧౫	౯	౦౫	౫	౨౮
	౧౬	౫	౩౬	౯	౧౯		౧౬	౯	౨౦	౫	౨౮
ఆషాఢ	౧౭	౫	౩౬	౯	౩౦	షరాద	౧౭	౯	౨౨	౫	౨౮
	౧౮	౫	౩౬	౯	౩౨		౧౮	౯	౨౩	౫	౩౦
	౧౯	౫	౩౫	౯	౩౫		౧౯	౯	౩౨	౫	౩౫
	౨౦	౫	౩౯	౯	౩౩		౨౦	౯	౩౫	౫	౩౯
షరాద	౨౧	౫	౩౯	౯	౩౩	మృగశిర	౨౧	౯	౩౦	౫	౪౯
	౨౨	౫	౪౨	౯	౩౩		౨౨	౯	౩౫	౫	౫౫
	౨౩	౫	౪౬	౯	౩౬		౨౩	౯	౩౩	౯	౦
	౨౪	౫	౪౫	౯	౩౨		౨౪	౯	౪	౯	౫
మృగశిర	౨౫	౫	౪౯	౯	౩౦	కర్కాటక	౨౫	౯	౩౫	౯	౫
	౨౬	౫	౫౦	౯	౨౩		౨౬	౯	౩౫	౯	౦౦
	౨౭	౫	౫౩	౯	౨౨		౨౭	౯	౩౩	౯	౦౪
	౨౮	౫	౫౫	౯	౦౫		౨౮	౯	౨౬	౯	౦౯
కర్కాటక	౨౯	౫	౫౬	౯	౦౪	రోహిణి	౨౯	౯	౨౯	౯	౪
	౩౦	౫	౫౬	౯	౪		౩౦	౯	౦	౯	౦౦
	౩౧	౫	౫౩	౫	౫౯		౩౧	౯	౦౨	౯	౦౨
	౩౨	౫	౫౫	౫	౫౨		౩౨	౯	౦౪	౯	౦౪

శ్రీదుర్మతినంవత్సర ఘోషమాసః శకః ౧౮౮౩ కల్యాణ్యశ్వాః ౫౦౨౨ పూణశకః ౧౯౦౨ ఘనలీ ౧౩౩౧

౨౭	౧౪	శుక్ల	సోమ ౨౩-౧౭ పూ ౩౩-౯ శుక్ల ౪౭-౩౮ శని ౧౨-౧౮ రా ౨౮-౧౫ ఆహా ౩౦-౧౭ ఉభా ౪౪-౨౨-౫౪ శ్యే కుజ ౫౪-౨౨ పూ ౩౩-౧౭ భా ౪౭-౩౮ శు ౧౦-౫౧
౨౮	౧౫	మ	● ౨౭-౪౭ శు ౩౩-౫౪ బ ౪౭-౨౭ నా ౨౭-౪౭ శేష ౩-౪౭ ఆహా ౩౦-౨౦ రా ౩౦-౪౭ రాజే కేకాం అన్వాధానం పిండకీ పృథ్వీ భుం-౫౯

శ్రీదుందుభినంవత్సర చైత్రమాసః శకః ౧౮౮౪ రకల్యాణ్యశ్వాః ౫౦౨౩ పూణశకః ౧౯౦౩ ఘనలీ ౧౩౩౧

౨౯	౧౬	శుక్ల	బు ౧౩-౧౭ ర ౪౭-౧౫ బ ౪౭-౨౭ శు ౩౩-౪౭ ఆహా ౩౦-౨౦ రా ౩౦-౪౭ యా ౪౭-౨౭ కాలః భు ౨-౭
----	----	-------	---

కృష్ణానదిపుష్కరనిర్ణయము.

శ్లో: గురుశ్శ్రీ గాన్ధీస్వభలవ్రహతా కలాప్రవీణస్సుచరస్సు సేవ్యః
 నన్మార్గ గామీనిగవ-గమన్ శ్రేయాంసిభూయాంసివపాతునిత్యం॥

ధారతీయలారా!

ఆ సేతుహిమాచలాంతర్వర్తియగు నీ భూతభాద్రము, కన్మభూమి యగుటవలన, నిచట శ్రుతిస్మృతి పురాణాక్త కర్మకలాపము విధియింపబడినది. అకర్మలు యజ్ఞోక్తి కాలములయందాచరించిన ఫలజనకములగును. ఆ కాలమందాచరించిన, భస్మహవ్యమువలె నిష్ఫలములగునను నశము స్వీకరింపబడితేమే. ప్రకృతాంతర్వర్తియగు సంచలవలన శ్రీకృష్ణానదిపుష్కర కాలమును గూర్చి మనదేశమందలి జైవజ్ఞులు వైకృత్యముగ స్వీయ పంచాంగములయందు ప్రకటించుట వలన సంచయ వనములయి నామిశ్రులు యన్యా మెదియో ప్రకటించుచు నెప్పుడు ప్రోత్సాహించుటవలన సంతేపముగ ప్రకటింప నుద్యమింపబడినది.

శ్రావణబ ౫ మంగళవారము పగలు యధాకాలమున స్నానదానానిక మాచరింపవలెను. — కరణరత్నరీతిచే రాత్రి ౫-౨౦ ఘటికానికి ప్రజేక మైనను - మాధవీయగు “అర్వాత్మీ కీధాద్యది సంత్రవస్వాత్పూర్వేష్వా పుణ్యం హోష పరేష్టి” ఇత్యాది నచమముల ననుసరించి మంగళవారము పగలు యధాకాలముననే స్నానదానానిక మాచరింపవలెను.

పుష్కరకాలిక ఫలప్రశంస.

శ్లో: సముద్ర తీర్థసరితిః సరియే భారతే గురౌ కన్యాతే కృష్ణజేత్యాం వర్షమేకం వసంతతాం తస్మాత్తత్ర స్నాన దాన తపశ్శ్రాద్ధాదికాక్రియాః సర్వతీర్థఫలాపచ సృజాంక్రదావతాం భువి

తైత్తిరీయబ్రాహ్మణము ౧-౧-౯౩ శు. “సంచస్య ప్రతిమానై ద్యాదక రాత్రయః” సంచస్యే సాధ్యమగు ఆగ్న్యాధానము ౧౨ ఆనాస్సుంచే నెట్లునిద్ధింప నో, అట్లే సంచస్యే సాధ్యమగు కృష్ణాపుష్కర ఫలము ౧౨ ఆహస్సుంచే నిద్ధించును. కాన అనుష్ఠీక ఫలములను గంచవారీ పుష్కర కాలమున స్నానదాన తపశ్శ్రాద్ధాదిక మాచరించిన దుంధుక యము గలవారై న్యగ్గాదిలాకిములను నిస్సంకయముగ బొందగలరు. —

శ్లో: శ్రీచింతసల్యకీలః పరమహ్మోనూభవః | నృసింహద్యానజ కృష్ణ జేరాంబా గిర్భసంధవః |

శుభాశుభ ప్రతిక.

పత్రిసం.	పం క్రిసం.	ఆశుదం	శుదం
7	30	సప్తయధుధం	సప్తయధుధం
7	34	వసుదాశనం	వసుదాశనం
10	13	శుతిఇతిచేత్	శుతిఇతిచేత్
10	14, 15, 16	యాప్యత్రరాపుణ్యలేహం వయోక్తా యగసావి భాతే సాప్యత్రరా రాత్రి నిషేధేతస్యాదితి య దాకర్కట సంకరాతియరయాసంకం భవతి తివా పుర్వాసాం సాయం భవేత్ సాయనిసాం పుర్వా పుర్వామయోకా	యాప్యత్రరా పుణ్యలేహం వయోక్తా సాయం భవేత్సాయనిసాం పుర్వా పుర్వామయోకా యనిసాపిభాతే సా ప్యత్రరా రాత్రి నిషేధేతస్యాదితి య దాకర్కట సంకరాతియరయాసంకం భవతి తివా పుర్వాసాం

ప్రబోధమండలి.

ఆంధ్రవధూటికి నూతనాలంకారముల గూర్చుటకీ ప్రబోధమండలి స్థాపించబడినది. ఈ డేయే గ్రంథములు దేశోపయోగములగునో యట్టి గ్రంథములే ప్రతివానికినిఁ దెలియు, శైలిని వ్రాయించి ప్రకటింపబడును. ఇందు బ్రకటింపబడు గ్రంథములన్నియు జనుల విజ్ఞానమునకుఁ దోడ్పడును. దేశభక్తి పరిపూరితహృదయులుగను, సత్కార్యవిరతులుగను, భగవదారాధనపరులు గను జేయును. వేయేల గ్రంథములఁజూచిన మీకే తెలియఁగలదు.

మొదటి ప్రచురము } కర్మయోగము. { రేపరుబైండు 0-12-0
(అచ్చుపడి సిద్ధముగనున్నది.) } { అట్టబైండు 1-0-0

శ్రీ వివేకానందస్వామియొక్క ఆంగ్లగ్రంథమునుండి ప్రహ్లాదీ మంగిపూడి పురుషోత్తమశర్మ గారిచే భాషాంతరికరింపబడినది. ఇందు వివేకానందుని పటముగూడ జేర్చబడినది.

పిల్లలు, పెద్దలు, వేదాంతులు—వారు వీరు అందరును తప్పక జదువఁదగినగ్రంథము.

అధ్యాయము ౧. కర్మ: స్వభాసము.	అధ్యాయము ౫. లోకోపకారమా?
“ ౨. “ఎవనిస్థానమున వాడుగొప్ప”	“ ౬. సంగపరిత్యాగమే స్వార్థపరిత్యాగము.
“ ౩. కర్మరహస్యము.	“ ౭. మోక్షము.
“ ౪. స్వధర్మమననేమి?	“ ౮. కర్మయోగాదర్శము,

రెండవ ప్రచురము. } భారతయోధులు. { రేపరుబైండు 0-12-0
{ అట్టబైండు 1-0-0

భారతవర్ష సంబంధమైన మహాయోధుల చరిత్రములుండును. దేశభక్తి, మాతృభక్తి, పితృభక్తి, రాజభక్తి, భ్రాతృప్రేమ, స్వార్థత్యాగము మొదలగునవి దెలుపుటకీ గ్రంథరాజ మరచేతిలోని యుద్ధమువంటిది. ఒక్కొక్కని జీవిత నొక్కొక్క మహావిషయామును బోధించును. సంకర్షానుసారముగ చిత్రపటములుండును. ఈ గ్రంథము ప్రతిమాండ్రుని హస్తమున నుండవగినదనియు, పెల మిగుల స్వల్పమనియు గ్రంథము జూచినవారు దలఁచకమానరు.

వలయువాట:— ప్రబోధమండలి,

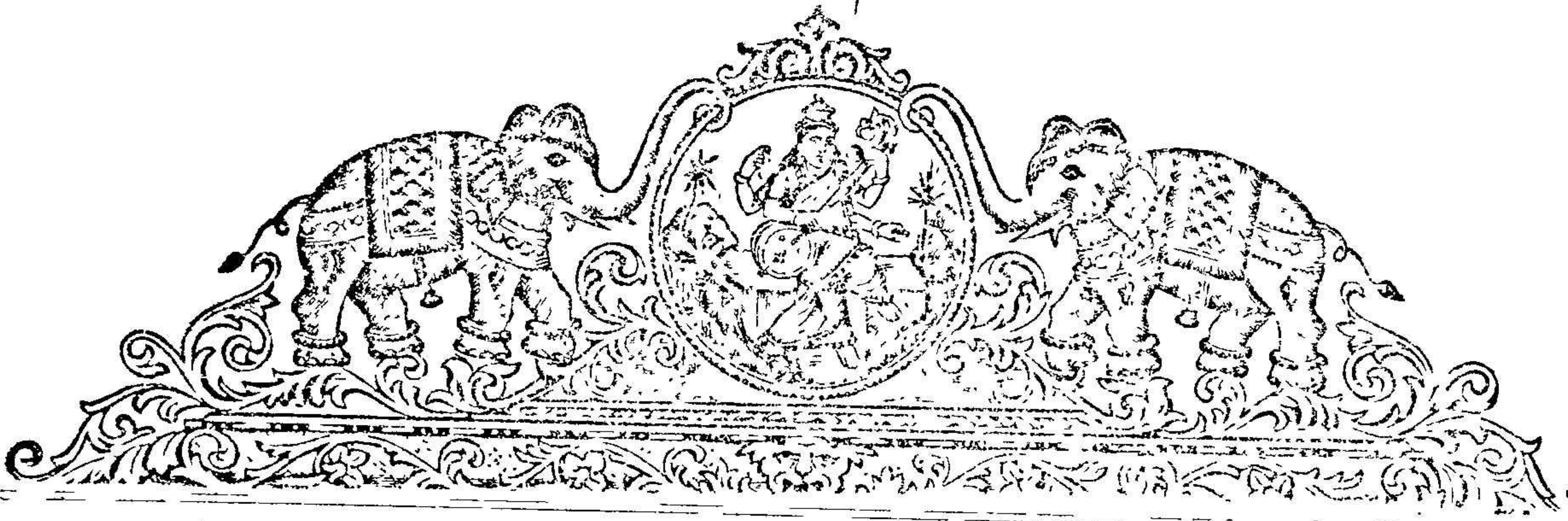
ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

సం॥ చందా } ప్రకృతి. { ఇంగ్లీషు అనుబంధముతో
రూ 1—8—0 } { రూ 2—0—0

ఆంధ్ర, అట్ట, ఆంగ్లవిషయక మాసపత్రిక.

ఇందు చందా యిచ్చుటకీ నే నకలనొగనుంచ నలభముగా నివర్తింపజేయుగల స్వాభావిక వైద్యపద్ధతులుండును. తొట్టిస్తానములు చేయువారికి మిక్కిలి యుపయుక్తమైనది. దోగిములకు గిల్లించు చిరఘోషములను గుడించు కథలు ప్రచురింపబడుచును. మేనేజరు, ప్రెస్మన్, బెజవాడ.

పరబ్రహ్మత్మికాండేవీం ♦ భుక్తిముక్తికలసదాం
ప్రణమ్యస్తామితామేవ ♦ జ్ఞానశక్తిం సరస్వతీం.

నాల్గవ
సంపుటము.

గ్రంథాలయ సర్వస్వము

విజయ
భాగము.

జ్యోతి శ్శాస్త్ర) జ్ఞాన మేళనము, బెజవాడ.

విజయగిరి సుబ్రహ్మణ్య సిద్ధాంతిగారి ఉపన్యాసము.

ఓమ్

ఓం సమోజ్యోతి ర్వితి ర్విద్యా సంప్ర
చాయకర్తృభ్యః॥ పరమఋషిభ్యో వంశగురు
భ్యో మహద్భ్యో మునిభ్యః॥

విద్వాంసులారా!

“ఆకాశే దృశ్యమానాయే జ్యోతీరూపా గ్రహా
దయః। తాన్ ద్విశ్య కృతం శాస్త్రం జ్యోతిశ్శా
స్త్ర మిహేవాచ్యతే।

ఆకాశమందు మనకు కనపించు తేజోగో
ళములకు జ్యోతులని పేరు. ఆ జ్యోతులను
గురించి చెప్పిన శాస్త్రమునకు జ్యోతిశ్శాస్త్రమ
నిపేరు. మనకనుభవమందున్న తృప్త్యాది ప్రళ
యాంతమువరకు కల కాలవిభాగమంతయు
నా జ్యోతులయొక్క చారాదులనుంచియే
కలిగినది. కనుక నె జ్యోతిశ్శాస్త్రమునకు కాల

విభాగశాస్త్రమని నామాంతరము. వేదవిహీ
తమగు యజ్ఞాది కర్మజాలమంతయు కాలా
ధీనము. కాలజ్ఞానము జ్యోతిశ్శాస్త్రాధీనము.
కనుక నీశాస్త్రము వేదాంగము. వేదాంగమ
గు నీ జ్యోతిశ్శాస్త్రము మహర్షులచేత స్కంధ
త్రయాత్మక (సిద్ధాంతబాతకసంహితా) ముగిను
సవీనులచేత పంచస్కంధాత్మకముగను (గణిత
హేలూరా సంహితా కేరళ శకునములు) వి
భాగింపబడినది. సవీనులు చెప్పిన కేరళ శకున
భాగములు రెండును ప్రాచీనుల సంహితా
స్కంధమందు కలవు.

సిద్ధాంత స్కంధ లక్షణము.

సిద్ధాంత స్కంధమందు తృటి మొదలు ప్ర
ళయాంతము వరకు కాల విభాగమున్న బ్రా
హ్మిది సవమాసములయొక్క ధేవనిరూపణ

మున్న గ్రహదులయొక్క చార ప్రకృతి, వికృతి, ప్రమాణ వర్ణ కిరణ ద్యుతి సంస్థానాస్త మనోదయ మార్గమార్గాంతర వక్రానువక్ర క్షణ గ్రహ సమాగమాగమాదులున్న వ్యక్తా వ్యక్త గణితనిరూపణమున్న, యంత్రాదులును వర్ణింప బడినవి.

జాతకస్కంధ లక్షణము.

జాతకస్కంధమందు తల్లిగర్భమందు తన జన్మసంఖ్యయు పుట్టినింటికి గల గుర్తులు సోద రసంఖ్య వారిలో స్త్రీ లెంతమందియో పురుషు లెంతమందియో విభాగమున్న తాను చేయు వృత్తియు, వివాహకాలము భార్యయొక్కలక్షణము, సంతానముయొక్క పరిమితి, స్త్రీ పురుషవిభాగము, తనకు సుఖకాల మెన్నఱో కష్టకాలమెన్నఱో, తన వృత్తియందు విశేషములు, షరమాయుర్దాయము మొదలగు విశేషములు వర్ణింపబడినవి.

సంహితాస్కంధ లక్షణము.

లోకమందు వర్ష వాతాతప సస్యారిష్టార్థము లయొక్క ఫలనిర్ణయమును, గ్రహచారిముల నుంచి యితర ఫలములు, అశ్వలక్షణము, గజలక్షణము, రత్నపరీక్షాశ్వ గోమాయూద్దు లయొక్క చరిత్రాదికము, అంతఃపురచింతా మొదలగు విషయములు, స్త్రీ లక్షణము పురుష లక్షణము, కాందర్పికము, మొదలగు విషయములు వర్ణింపబడినవి. సంహితాభాగ మందు చెప్పబడని విషయము సాధారణముగ లోకములో లేదని చెప్పవచ్చును.

సిద్ధాంత స్కంధ వివరణము.

సిద్ధాంత స్కంధమును మహర్షులు తమ నామములతో నష్టాదశ విభాగములుగ వ్రాసిరి. అందు, 1 సూర్య సిద్ధాంతము 2 పితామహా, 3 వ్యాస, 4 వసిష్ఠ, 5 అత్రి, 6 పరాశర, 7 కశ్యప, 8 నారద, 9 గర్గ, 10 మరీచి,

11 మను, 12 అంగిరస, 13 లోమశ, 14 పాలిశ, 15 చ్యవన, 16 యవన, 17 భృగు, 18 శౌనక సిద్ధాంతములు.

ఉదయ నారాయణవర్మ ఆర్యభటీయ తంత్రభూమికయందు 20 సిద్ధాంతములున్నటులు వ్రాసెను.

1 బ్రహ్మ, 2 మరీచి, 3 నారద, 4 కశ్యప, 5 సూర్య, 6 మను, 7 అంగీర, 8 బృహస్పతి, 9 అత్రి, 10 సోమ, 11 పులస్త్య, 12 వసిష్ఠ, 13 పరాశర, 14 వ్యాస, 15 భృగు, 16 చ్యవన, 17 గర్గ, 18 పులిశ, 19 లోమశ, 20 యవన సిద్ధాంతములు. ఈ సిద్ధాంతములన్నియు, మనకు సాకల్యముగ దొరికనందున వాటివాటి కాలనిర్ణయాదికమందు తగిన సావకాశము లేదని గణకతరంగిణియందు "అధైషా మా చార్యాణాం సమయాది నిరూపణం తత్త ద్రచి త సిద్ధాంతానామలాభేవ కాఠిన్యం" అని మ. మ. పం. సుధాకరుడు వ్రాసెను.

పై ఇరువది సిద్ధాంతములలోను 1 సూర్య, 2 సోమ, 3 బ్రహ్మ, 4 పితామహా, 5 వృద్ధవసిష్ఠ, అను నైదు సిద్ధాంతములే సర్వజన సౌలభ్యముగ దొరికుచున్నవి. వీటిలో సూర్య సిద్ధాంతము బహునిజంధనా భాసురము. ఈ సిద్ధాంతములయందు గ్రహదులయొక్క చారాదికము ప్రాయశస్సమాసముగనే వర్ణింపబడినది. ఆర్ష సిద్ధాంతాసకృన్మధనజనిత జ్ఞానముచేత నిటీవల కొందరు సిద్ధాంత, తంత్ర కరణ, నామ భేదములతో గ్రంథములను వ్రాసి జ్యోతిశ్శాస్త్రమును చాలా వృద్ధిలోనికి దీసికొనివచ్చిరి. అట్టి గ్రంథములలో 1 ఆర్యభటీయము 2 పంచ సిద్ధాంతిక 3 బ్రహ్మస్ఫుట సిద్ధాంతము 4 ద్వితీయార్యభటము, 5 సిద్ధాంతశిరోమణి, 6 సిద్ధాంతసార్వభౌమము, 7 సిద్ధాంత తర్కవిజేతము అనని ఏమ

గ్రంథములు ఆర్షతుల్య గూఢాభిప్రాయ ప్రో
తములు. గోళగణితములయం దద్వితీయ
పాండిత్యము కలవారిచేత సత్యంతము శ్లా
ఘనీయములై యున్నవి.

వీటిలో నార్యభటీయము నార్యభటుడు
జ్యోతి ర్జ్ఞాసచేత బ్రహ్మకొరకు తపస్సుచేయ
గా దుష్కరమగు నార్యభటుని తపస్సుచేత
సంతుష్టాంతరంగుడగు బ్రహ్మదేవుడు దశగీతి
కలను తన కుపదేశించెననియు గూఢసంకేత
సంకలితములగు నా సూత్రములయొక్క అ
ర్థస్ఫూర్తిబాగుగ కాక చింతాక్రాంతుడై
యుండ శారద స్వప్నమునందొక సూత్రము
నుపదేశించెననియు దానినుంచి దశగీతికల
కర్థస్ఫూర్తి బాగుగ గలిగి తప నామముతో నా
తంత్రమును పూర్తిచే సెననియును కిం వదలి
కలదు.

ఆర్యభటీయ వ్యాఖ్యానమగు భటప్రకాశ
మునందు సూర్యదేవుడు స్వప్న శారదోపదే
శమును మాత్రము వ్రాయలేదు. పరమేశ్వరు
డు ఆర్యభటీయవ్యాఖ్యానమగు తప భటదీ
పికయందు "స్వయంభూ ప్రణామకరణేనకరిష్య
మాణస్య తంత్రస్య బ్రహ్మసిద్ధాంతం మూల
మితిచ ప్రదర్శితం" అని యార్యభటీయ తంత్ర
మునకు బ్రహ్మసిద్ధాంతము మూలమని వ్రాసె
ను. ఆర్యభటుని తరువాత 420 శాలివాహన
శకమందు లల్లుడు ఆర్యభట మతానుసార
ముగ "శిష్యనీవృద్ధివ" మను గ్రంథమును వ్రా
సెను. తరువాత వరాహుండు 427 శాలివా
హనశకమందు పంచసిద్ధాంతము రచించి
నాడు. పౌలిశ, రోమక, సూర్య, బ్రహ్మ,
వశిష్ట సిద్ధాంతము లైదింటియొక్కయు మత
ముల ననుసరించి తన గ్రంథమును వ్రాసినా
డు. పౌలిశాది పంచ సిద్ధాంతములను మూల
ముగ దీక్షింపి తన గ్రంథమును వ్రాయుటకు

గారణము గణకతరింగణయం దీప్రకారము
వర్ణింపబడియున్నది. "అనిమిషసరమాంశ కేవి
లగ్నే శశితనయే గవిపంచవర్గలిప్తే" ఇత్యాది
శ్లోక టీకాయాం నృషభస్య పంచవింశతి క
లాయాం కదాబుధో భవిష్యతి. ఏతదర్థమా
చార్యేణ పంచసిద్ధాంతికా వినిర్మితాయాని
పంచానాం మతేన బుధః పంచవింశతి కలాయా
మాగచ్ఛే త్తక్కిం సమీచీనపవ. అన్యథా
యేన దృగ్జితైక్యం భవే త్తేనైవ సాధ్యః"
అని గ్రహసంస్థానావస్థితి సర్వసిద్ధాంతసాధితవై
నదియును ఒకటియే కావలయునని వరాహు
ని మతిముగావ్రాయబడియున్నది. వరాహు
డు తన పంచసిద్ధాంతికయందు చెప్పిన సూర్య
సిద్ధాంతము సాంప్రతప్రచలితసూర్యసిద్ధాంత
ముకంటె భిన్నముగ నున్నది.

వరాహుని మతము

మహాముగభగణములు

- చ తు ౪౫౪౨౧౯ కు - ౨౨౯౬౪౨౪
- బు ౧౭౯౩౭౦౦౦ శు - ౭౦౨౨౩౪౪
- సాంప్రతప్రచలిత సూర్యసిద్ధాంతమతము
- చ తు ౪౫౪౨౦౩ కు - ౨౨౯౬౪౩౧
- బు ౧౭౯౩౭౦౬౦ శు - ౭౦౨౨౩౭౬

వరాహునితరువాత ౪౪0 శాలివాహనశక
మందు బ్రహ్మగుప్తుడు బ్రహ్మసిద్ధాంతము ఖలీ
భూతమైయుండ నేను స్ఫుటముగఁ జెప్పెన
నని "బ్రహ్మార్కం గ్రహగణితం మహతా
కాలేన యచ్ఛనీభూతమ్ అభినీయ తేస్ఫుటం త
జ్ఞుసుత బ్రహ్మగుప్తేచ" అని తన బ్రహ్మస్ఫుట
సిద్ధాంతమందు వ్రాసెను. ఈ శ్లోకవ్యాఖ్యాన
మునందు మ. మ. పం. సుధాకరుఁ డు బ్రహ్మ
ణోక్తం, బ్రాహ్మణ్యం బ్రహ్మసిద్ధాంతం.
సచ శాకల్యం హితాశ్చగ్గత ఏకవిష్యుత్సాత్తి
రా త్కథో న్యాయం ద్వితీయం పంచా
తికా త్కథం మనశ్చ మమముత్కలనా

ప స్త్రోత్రయః! యద్య ప్యత్ర బ్రహ్మగుప్తే నై
 మాంకతమస్సుటోభిధీయతే ఇతి స్ఫుటంనా
 స్తి. తథాపి భగణాదీనాం మానైక్యా ద్భ్ర
 హ్మగుప్తేన విష్ణు భర్మోత్తరపురాణాంతర్గత
 బ్రహ్మసిద్ధాంత ఆగమత్వే నాంగీకృతః॥ అ
 హూ విష్ణుభర్మోత్తరంచాపి సమ్యజ్ఞ బుద్ధమితి
 కమలాకరోల్లభాదపేతి స్ఫుటం, అను గ్రంథము
 చేత బ్రహ్మగుప్తుఁడు విష్ణుభర్మోత్తరాంతర్గత బ్ర
 హ్మ సిద్ధాంతమును స్ఫుటపరచె నని వ్రాసెను.

బ్రహ్మ గుప్తుని తరువాత 875 శాలివా
 హసశకమందు ద్వితీయార్యభటుఁడు ద్వితీయా
 ర్యభటసిద్ధాంతమును వ్రాసెను. వానితరువా
 త 1072 శాలివాహసశకమందు భాస్కరా
 చార్యుఁడు సిద్ధాంతశిరోమణిని వ్రాసినాడు. ఈ
 సిద్ధాంతశిరోమణిబ్రాహ్మస్ఫుట సిద్ధాంత ప్రతి
 బింబ మని భాస్కరుఁడే భగణాధ్యాయమందు
 “యథాత్రగ్రంథే బ్రహ్మగుప్త స్వీకృతాంగ
 మోంగీకృత ఇతి” అని వ్రాసినాడు. తరువాత
 1525 శాలివాహసశకమందు మునీశ్వరుఁడు
 సిద్ధాంతసార్యభామ మను గ్రంథమును రచిం
 చెను. వానితరువాత 1580 శాలివాహసశక

మందు కమలాకరభట్టుఁడు తత్వవివేక మను
 గ్రంథమును వ్రాసినాడు. ఈతత్వవివేకము సౌర
 మూల మని దానియందే చెప్పబడి యున్నది.

ఇందునుంచి పోరుషగ్రంథములు సౌరార్య
 బ్రాహ్మసిద్ధాంతాత్మకములైనవి. పైనిఁ జూపి
 న మతత్రయమున కాధారములగు సౌరార్య
 భట బ్రాహ్మ స్ఫుట సిద్ధాంతములయందు భ
 గణకు వాసరాదులకు భేదమున్నది.

గ్రహచార ప్రారంభకాలాదులయందుఁ
 గూడ వీరికి భేదమున్నది. కల్పాదియందు
 17064000 సౌరసంవత్సరములు గడచిన పిదప
 లంకార్థరాత్రసమయమందు గ్రహచార ప్రారం
 భమనియు సహస్రమహాయుగము లొక కల్ప
 మనియును సూర్యసిద్ధాంతాభిప్రాయము.

అష్టోత్తర సహస్ర (10008) యుగములు
 కల్పమనియు యుగపాదములు నాలుగును స
 మానములనియు నార్యభటుని మతము. క
 ల్పాదియందు సూర్యోదయకాలమందు గ్ర
 హచారప్రవృత్తియని బ్రాహ్మస్ఫుటసిద్ధాంత
 మతము.

పై మతత్రయమువారి భగణకు వాసరాదులు.

భగణాదులు	సూర్యసిద్ధాంత మతమందు మహాయుగమందు	ఆర్యభట మతమందు మహాయుగమందు	బ్రాహ్మస్ఫుట సిద్ధాంత మతమందు-కల్పమందు
ర	43,20,000	43,20,000	4,32,00,00,000
చ	5,77,53,336	5,77,53,336	57,75,33,00,000
కు	22,96,832	22,96,824	2,29,68,28,522
బు శీ	1,79,37,060	1,79,37,020	17,93,69,98,984
గు	3,64,220	3,64,224	36,42,26,455
శు శీ	70,22,376	70,22,388	7,02,23,89,492
శ	1,16,568	1,16,564	11,65,67,298

భగణాదులు	సూర్యసిద్ధాంత మతమందు మహాయుగమందు	ఆర్యభట మతమందు మహాయుగమందు	బ్రాహ్మపుట సిద్ధాంత మతమందు-కల్పమందు
చతు	4,88,203	4,88,219	48,81,05,858
కువాసర			
ములు	1,57,79,17,828	1,57,79,17,500	15,77,91,64,50,000
అధిమాస			
ములు	15,93,336	15,93,336	1,59,33,00,000
సారమాస			
ములు	5,18,40,000	5,18,40,000	51,84,00,00,000
క్షయ			
తిధులు	2,50,82,252	2,50,82,580	2,50,82,55,00,000
చాంద్ర			
తిధులు	1,60,30,00,080	1,60,30,00,080	16,02,99,90,00,000

భగణకు వాపరాదుల భేదమునుంచి మధ్య గ్రహణయనమునందు భేదముకలుగును. అందు నుంచి స్పష్టగ్రహస్థానము కూడమారును. వాస్తవ గ్రహస్థాన బోధకమగు సిద్ధాంత స్కంధమునందే పెక్కండ్ర మతభేదములున్నయెడల గ్రహస్థాన జ్ఞానానంతరమందు బలసాధన పురస్కరముగ ఫలబోధకములగు నితరస్కంధముల రెండింటియందును ప్రవృత్తికి భంగము వున్నది. ఏమన సిద్ధాంతజ్ఞానములేని వానికి జాతక సంహితా స్కంధములయందు ప్రవేశార్హత లేదని నిర్వివాదముగ నందరము నంగీకరించవలసిన విషయమేగదా? అట్టి సిద్ధాంత స్కంధమున కిప్పుడు నానాత్వము తటస్థమాయెను.

పైనివ్రాసిన సారార్యభట బ్రాహ్మస్ఫుట మతములచేత సిద్ధాంతస్కంధము మూడువిధములుగ నున్నదని నిశ్చయించితిమి. ఆ మూటియందును ప్రత్యేక భేదములేని యెడల వా

టికి పరస్పర సమన్వయము చూడవచ్చును. వాటిలో మొదటిదియగు సూర్యసిద్ధాంతమునకే నానాత్వము పట్టినది. ప్రస్తుతకాలమందు రంగనాథవ్యాఖ్యానముతో ముద్రితమై మనలకందరికిని దొరకుచున్న సూర్యసిద్ధాంత మొకటియు పంచసిద్ధాంతికయందు వరాహుఁడు స్వీకరించిన సూర్యసిద్ధాంతమొకటియు భట్టోత్పలుడు బృహత్సంహితవివృతి యందు సూర్యసిద్ధాంతమను పేరుతో వ్రాసిన "మహత శ్చాప్యధస్త్యో స్య నిత్యం భాసయతే రవిః | అర్థం శశాంక బింబస్య నద్వితీయం కథంచన | విప్రకర్షం యథాయాతి హ్యధస్థ శ్చంద్రమారవే | తథా తథా స్వభూదృశ్యం భాగం భాసయతే రవిః | ఇందు నాఛాదితం సూర్య మథోవిక్షిప్తగామినా | నపశ్యతి యదాలోక స్తదా స్యాద్భాస్కరగ్రహః | తమోమయస్య తమసో రవిరశ్మి పలాయిసః | భూఛాయా చంద్రబింబంచ స్థానే

దేవోపనిషత్తులతో. ఈ మొదలగు శ్లోకములు గల సూర్యసిద్ధాంతమొకటియును 1442 శా. లివాహనశకమందు గణేశదైవజ్ఞుడు తన గ్రహలాఘవమందు చంద్రోచ్ఛభగణ పాఠభేదము గల దీసికొనిన సూర్యసిద్ధాంత మొకటియును 1561 శకమందు నిత్యానందుడు తన సిద్ధాంత రాజమందు "సాంప్రతకాలికం ప్రచలితం సూర్యసిద్ధాంతం వాస్తవం" అని వ్రాసిన సూర్యసిద్ధాంతమేదియో! 1580 శకమందు తన తత్వవివేకమందు మందఃపిఠి పాఠభేదము నా శంకించిన సూర్యసిద్ధాంత మొకటియు నే ప్రకారము మతమూలమగు ఆర్షసిద్ధాంతమునకే నానాత్వము సిద్ధించగా పౌరుషములగు ఆర్యభటాదులయొక్క గ్రంథములను గూర్చి చెప్పవలసినదేమున్నది? "లంకార్థరాత్ర సమయే దినప్రవృత్తిం జగదాచార్యభటః! భూయస్సపవ సూర్యో నయాత్ప్రభృత్యేవలంకాయాం" అని పంచసిద్ధాంతికయందు వరాహునివచనమునుంచి ఆర్యభటేయమందు మతభేదములున్నటుల స్పష్టము. "అహోవిష్ణుధర్మోత్తరం చాపి సమ్యక్ జ్ఞుబుద్ధ" మని తత్వవివేకమందు కమలాకరునివచనముచేత బ్రహ్మగుప్తుడు చూచిన విష్ణుధర్మోత్తరముకంటె కమలాకరుడు చూచిన విష్ణుధర్మోత్తరము వేరనియూహింపవలసియున్నది. ఇవి అన్నియును బాగుగఁగఱికిలించి దైవజ్ఞచక్రవర్తులవంటి వారలే ఆ చర్చాసముద్రములో ప్రవేశించిన నద్దరి కానరాదు' అని దూరమునుంచియే నమస్కరించిరి. బహుకాలమునుంచి బహుధావిశేషములై బహుజనాంగకృతములగు భేదములను సవరించుటకే తావన్నాత్రమున నెవరికిని శక్యముగాదు. సాకల్యముగ మూలగ్రంథములన్నిటిని సంపాదించి దర్భగర్భాగ్ బుద్ధిమంతులు కొంతకాలము తడేకినీక్షగా నాటిని ఁరికిలిచిన నేమ

గునో? కనుక మూలగ్రంథవిచారమును విరమించి యిపుడు సర్వజనసౌరభ్యములగు సారాది సిద్ధాంతములనే మూలములుగా స్వీకరించి వాటియందుగల పరస్పరవైషమ్యములను శక్యమయినంతవరకు శాస్త్రవిరుద్ధము లేకుండునటుల సమన్వయించుకొని న్యాయసిద్ధకాలమును కర్మతులకర్మలకు బోధించుచు శిష్టస్కంధ ద్వయోజ్జీవనము చేయవలసిన బాధ్యత మనయందుకలదు. ఏయేసిద్ధాంతములయొక్క మతభేదములెల్లను సర్వసిద్ధాంతములయొక్క ప్రవృత్తియు కర్మార్థములగు దేశకాలములను బోధించుచు జాతకసంహితాస్కంధములయం దుజ్జీవకములగు గ్రహసంస్థానాదికములను తెలుపుటకొరకే యని నిశ్చయింపవలసియున్నది. కనుక కర్మార్థములగు దేశకాలములను గూర్చి ముందుగా కొంచెము విచారితము. పూర్వోక్తముల గారసిద్ధాంతములన్నియు పురాణాంతర్గతములే గనుక పురాణములనుంచి కూడ కర్మార్థ దేశకాలనిర్ణయము ప్రమాణసిద్ధము.

కర్మభూమి.

మనము నివసించియున్న భూమిని దక్షిణార్ధోత్తరార్ధ గోళభేదములచేత రెండువిధములుగ విభాగించిరి. విషువ ద్వ్యుత్తమునకు దక్షిణభాగమంతయు దక్షిణార్ధగోళము. ఉత్తరభాగమంతయు నుత్తరార్ధగోళము, ఈ యుత్తరార్ధగోళమే జంబూద్వీపము. ఈ జంబూద్వీపమునందు దక్షిణసముద్రము మొదలు హిమాలయమువరకును భారతవర్షము. ఇందు తూర్వన ఇంద్రద్వీపము (బర్మా), పశ్చిమమున యవనదేశము. ఈ రెండింటి మధ్యముననుండు ప్రదేశమునకు భరతఖండ మని వ్యవహారమున్నది. ఈ భరతఖండమునందే బ్రాహ్మణాది జాతివిభాగమున్ను కృతత్రేతా ద్వాపర కలియుగ భేదములచేత కాల

విభాగమున్న వేదవిహిత యజ్ఞాది కర్మకాండ ప్రవృత్తియును కలవు. ఇతర భూములయం దీ విషయములులేవు. అవి కర్మభూములు కావు. భోగములు. కనుక కర్మాధారములగు దేశకాలములను బాగుగ తెలిసికొని యథాయోగ్యములగు ప్రదేశములయందు యథాయోగ్యకాలమందు చేసిన కర్మలు ఫలదాయకములు. యథాయోగ్యములుకాని దేశకాలములయందు చేసిన కర్మలు నిష్ప్రయోజకములేగాక పుణ్యము ననర్థదాయకములని కూడ చెప్పవచ్చును. కనుక జ్యోతిషాస్త్రముఖమున కర్మాచరణ యోగ్యములగు దేశకాలములు తెలియఁదగియున్నవి. భారతవర్షమందు భరతఖండము వేదవిహిత కర్మల యాచరణకు యోగ్యమనే విషయము నిర్వివాదము. కాన భరతఖండమందు యథాయోగ్యకాలమందు చేసినకర్మలు ఫలదాయకములగునని నిష్కృప్తమైనది.

కర్మకాల మీమాంస.

కర్మాధారమగు కాలము యుగ సంవత్సర అయిన ఋతు మాస షష్ఠ తిథ్యాది భేదముల చేత విభాగింపబడియున్నది. యుగాది కాలావయనము లన్నియును లోకులకు సౌకర్యముగ బోధపడుటకు జ్యోతిషాస్త్రజ్ఞులు పంచాంగరచనలుకల్పించిరి. పూర్వులుకల్పించిన పంచాంగరీతులు కేవలము వేదవిహితకర్మోపయోగములేగాక లోకమందు వర్షవాతాతప సస్యారిష్టార్థములయొక్క ఫలనిర్ణయమునకు గూడ నుపయోగకరములు. అట్టి పంచాంగరచనారీతులన్నియు జ్యోతిషాస్త్రమునుంచి యే కల్పింపబడినవి. కాన దేశభేదము తప్ప వేరుభేదము వాటియందు సాధారణముగ నుండగూడదు.

పంచాంగపరిశోధనీపరిషత్తులు.

అట్టి స్థితిలో ప్రకృతమందు మన పంచాంగ

ము లేక దేశీయములైనను పరస్పరవిరుద్ధములు గా నుండిన సంగతి యందరికిని విశదమే. మన పంచాంగములు కర్మసుల కర్మాచరణకున్న లోకమందు వర్షవాతాతపాదులయొక్క ఫలనిర్ణయముకున్న ఆకాశ పరిశీలనము చేయువారిమనోల్లాసమునకు నొత్తవర కుపయోగించునోయని సంశయము కలిగి, ఇటీవల గ్రంథకర్తలు తమ గ్రంథములనుండియు సామంతులు సభాముఖములనుంచియును కొన్ని సిద్ధాంతముల నేర్పరచిరి. అందు బొంబాయియందు సుమాసు 16 సంవత్సరములకు పూర్వము పంచాంగ పరిశోధనీపరిషత్తు స్థాపింపబడి కొన్ని ప్రశ్నలయొక్క పూర్వపక్ష సిద్ధాంతములతో ఒకసిద్ధాంతమేర్పరుప బడినది. ఆసభ శ్రీద్వారకా పీఠస్థుల సన్నిధియందు వారి యాజ్ఞచే జరుపబడియున్నది. కాని ఏ దేశమందగుటచేత ఆ సిద్ధాంతము మనదేశీయులకందరికిని వ్యక్తముకాలేదు. తరువాత సుమాసు 10 సంవత్సరములకుపూర్వము కాలట్యగ్రహణమందు శృంగగిరి మతాధిపతులగు శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రమాళేశ్వరస్వామివారు పంచాంగపరిశోధనీ పరిషత్తును జరిపించిరి. అదియును విదేశీయ మగుటచేత మన దేశీయుల కా సిద్ధాంతము వ్యక్తముకాలేదు. తరువాత 1911 వ క్రీస్తుశకమునందు శ్రీ రాజా అంకితం వేంకట జగ్గారావు బహద్దరు జమీందారు వారు వాల్ టేరులో తమ నక్షత్ర శోధనశాలయందు పంచాంగపరిశోధనీ పరిషత్తు యేర్పరచి యేక సిద్ధాంతమును నిశ్చయించిరి. అయ్యది సాధారణముగా మన సిద్ధాంతముల కందరికిని తెలిసియే యున్నది. అది మొదలు నేటివరకు నీ విషయమును గూర్చి మరెచ్చటను పరిషత్తేర్పడలేదు. విదేశీయుల సిద్ధాంతములెట్లులున్నను మన యాంధ్ర దేశ మందుండు సిద్ధాంతముల మందరము నేకగ్రీవ

ముగా నొక సిద్ధాంతము నేర్పరుచుకొని తత్ప్రకారము పంచాంగములు చేయుచుండిన విదేశీయుల మార్గశోధనకు గూడ మనకు సావకాశము చిక్కగలదు. మనలో మనకే మతభేదములుండిన-వో విదేశీయులలో మనకు న్యవహారమెట్లు తటస్థించును? కనుక నాంధ్రదేశీయుల మందరము న్యాయబుద్ధితో మనకున్న పంచాంగరచనానీతుల నేక గ్రీవముగ నవరించుకొనుట ముఖ్య కర్తవ్యమై యున్నది. ప్రకృత్యమావేశమాత్రమున చిరాభ్యస్త వాసనాక్షయము కలుగజాలదు. ఇదివరలో శ్రీరాజా అంకితం వెంకటజగ్గారావు బహద్దరు జమీందారువారు స్థాపించిన పరిషత్తు అసక్యస్తుగా నేటివరకు జరిగినవో మన పంచాంగరచనానీతులు చాలాభాగము భిన్నభిన్న మార్గములనుండి తొలగి యేకమార్గమునకు వచ్చియుండును. దేశీయుల మందభాగ్యముచేత నామని కాలేదు. ఇపు డాకొరత తీరినది. బ్రహ్మశ్రీ కెద్దిభట్ల వీరయ్య బి.ఎ., బి.యల్. గారు నగయిరా దేశనాయకులదృష్టి దీనిపైకి సొకి ఈ సమావేశము జరిగినది.

ఆంధ్రదేశమందుండు పంచాంగముల భేదములు.

ప్రకృతమందు మన తెనుగు దేశమందుండు జ్యోతిషాస్త్రజ్ఞులయొక్క పంచాంగరచనానీతులనున్న వాటి సమీకరణ పద్ధతినిన్ని అందుల నాయభిప్రాయమునున్న కొంచెము వివరించెదను.

ఇపు డాంధ్రదేశమందుండు జ్యోతిషాస్త్రజ్ఞుల యొక్క పంచాంగరచనానీతి రెండువిధములుగ నున్నది.

- 1 కర్మోపయోగి తిథ్యాది చతురంగ సాధనము సూర్యసిద్ధాంతప్రకారముగనున్న గ్రహణాదికమంతయు

యథాదృక్పిద్ధిగను స్వీకరించవలయును.

2 పంచాంగస్థ గణితజాలమంతయును యథాదృక్పిద్ధిగ నే స్వీకరింపవలయును. దృక్పిద్ధ తిథ్యాది చతురంగమే కర్మలకుగ్రాహ్యము

ప్రధమ పక్షమునందు నాలుగుభేదములున్నవి.

1 పాశ్చాత్యనిర్మిత చిత్రపటాదుల ప్రకారము దేశాంతర యోజనములున్నా పాశ్చాత్యవేధసిద్ధసూర్యని నుంచి అయనాంశములును స్వీకరింపవలయు.

2 కర్మోపయోగి తిథ్యాది చతురంగ సాధనమందు గూడ రవిచంద్రుమంద ఫలానయనమందు కర్ణానుపాతము స్వీకరింపవలయును.

3 కర్మోపయోగి తిథ్యాది చతురంగ సాధనమందు గూడ సౌరమధ్యమచంద్రునియందు పదికలలు తీసివేయవలయును

4 దేశాంతరాయనాంశాదిక మదివరలో చేయుచున్న ప్రకారమే చేయవలయును గాని వాటియందు మార్పకూడదు.

వీరిలో (ప్రథమపక్షీయులలో) మొదటి తరమువారు చేయుచుండిన దేశాంతరాయనాంశల నిర్ణయము రెండవతరమువారికిఁ గూడ సమ్మతమే యగును. రెండవతరమువారి మందకర్ణానుపాతము మొదటితరమువారికి సమ్మతముకాదు. వీరిరువురకు మూడవతరమువారు చేయుచుండిన దశకలోన సంస్కారమును నాలుగవతరమువారి పూర్వాభ్యస్త పద్ధతియున్న సమ్మతములు కావు. మూడవతరమువారికి నాలుగవతరమువారికి మొదటితరమువారి దేశాంత

రాయనాంశలున్న రెండవతరమువారి మండక
 ర్ణాను పాతమున్న సమ్మతములు కావు. నాలుగ
 వతరమువారికిన్ని మూడవతరమువారికిన్ని
 మూడవతరమువారు చేయుచుండిన దశకలోన
 సంస్కారముతప్ప వేరుభేదములేదు.

మూడవతరమువారు చేయుచుండిన దశక
 లోన సంస్కారము శాస్త్రవిరుద్ధమని నాల్గవ
 తరము వాదము. నాలుగవతరమువారి దేశాం
 తరాయనాంశలు మూడవతరమువారికి సమ్మ
 తములు గానే కనిపించుచున్నవి.

మొత్తము ప్రథమపక్షమందు గల నాలుగు
 తరగతులవారికిని కర్మోపయోగి తిథ్యాది చతు
 రంగము సూర్యసిద్ధాంతమునుండియే సాధించ
 వలయునని మతముగాని, సూర్యసిద్ధాంతార్థ
 మందు భేదాభిప్రాయమును పొందుచుండిరి.
 వీరినలువురకును గ్రహణాదికమంతయు యథా
 దృక్పిద్ధిగ స్వీకరించవలె నని మత మున్నది.
 దృక్పిద్ధియందు గూడ భేదాభిప్రాయమును
 పొందుచున్నారు. పర్యవసానమం దభిప్రాయ
 ము కలియుటచే వీరినలువురను ఒక పక్షమందు
 చేర్చవలసివచ్చెను.

ప్రథమ పక్షములో 1, 2, తరగతుల
 వారికిని ద్వితీయపక్షులకును దేశాంతరాయ
 నాంశలయందు భేదములేదు. ప్రథమపక్షాశ్ర
 యులు నలువురును గ్రహణాదిక మందు
 ద్వితీయుల మార్గమునే స్వీకరించిరి. మొదటి
 పక్షమందు 3, 4 తరగతులవారి అయనాంశ
 లు శాస్త్రవిరుద్ధములని మిగిలినవారి వాదము
 కాదు.

ప్రథమద్వితీయ పక్షముల యందు కల
 సిద్ధాంతుల పేర్లు.
 ప్రథమ పక్షము.

- 1 రాక్షీమహాగ్నిచిత్ సృసింహదైవజ్ఞ సార్వ
 భౌమ సర్వతంత్రస్వతంత్రులవారు.

- 2 తోపల్లి వేంకటరామసిద్ధాంతిగారు.
- 3 కుప్పా వెంకటకృష్ణసిద్ధాంతిగారు.
- 4 అన్నంగి బ్రహ్మనందసిద్ధాంతిగారు.
- 5 కొలచన లక్ష్మీనరసింహసిద్ధాంతిగారు.
- 6 బొగ్గవరపు సీతారామసిద్ధాంతిగారు.
- 7 పిడపర్తి కెనపూర్ణయ్యసిద్ధాంతిగారు.
- 8 మల్లాది వెంకటకృష్ణయజ్ఞసిద్ధాంతిగారు.
- 9 పిడపర్తి చినదక్షిణామూర్తిసిద్ధాంతిగారు.
- 10 యీ విశ్వేశ్వర సోమయాజిసిద్ధాంతిగారు.
- 11 శ్రీపాద లక్ష్మీపతి సోమయాజిసిద్ధాంతిగారు
- 12 వేమూరి సూర్యనారాయణసిద్ధాంతిగారు
- 13 రాచకొండ లక్ష్మీనారాయణసిద్ధాంతిగారు
- 14 తేజోమూర్తుల వెంకటరమణయ్యసిద్ధా
 తి గారు.
- 15 పిల్లలమర్రి లక్ష్మీనరసింహసిద్ధాంతిగారు.
- 16 విష్ణుభట్ల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిలుగారు
- 17 కుప్పా వెంకటసుబ్రహ్మణ్యసిద్ధాంతిగారు.
- 18 కప్పగంతుల సీతారామసిద్ధాంతిగారు.
- 19 ముక్కపాటి చంద్రయ్యసిద్ధాంతిగారు.
 ద్వితీయపక్షము.

- 1 పిడపర్తి చినపూర్ణయ్యసిద్ధాంతిగారు.
- 2 శ్రీపాద వెంకటరమణశర్మగారు.
- 3 కాండూరి వెంకటాచార్యులుగారు.

ప్రథమ పక్ష మందు గల నాలుగు తరగతుల
 సిద్ధాంతుల పేర్లు.
 మొదటి తరగతి.

- 1 కీర్తి శేఖలగు శ్రీమాన్ యచ్ఛాన్ విద్వాన్
 తాండవకృష్ణార్య దైవజ్ఞచక్రివర్తి జ్యోతి
 స్తంత్రీ స్వతంత్రులవారు.
- 2 కొలచన లక్ష్మీనృసింహసిద్ధాంతిగారు.
- 3 అన్నంగి బ్రహ్మనందసిద్ధాంతిగారు.
- 4 బొగ్గవరపు సీతారామసిద్ధాంతిగారు.
- 5 కాండూరి వెంకటాచార్యులుగారు.
- 6 శృంగారం వెంకటాచార్యులుగారు.

7 యనుమండ్ర) వెంకటేశ్వరసిద్ధాంతిగారు.

8 ఈ సుబ్రహ్మణ్యసిద్ధాంతిగారు.

రెండవ తరగతి.

1 రాజ్ఞీ మహాగ్ని చిన్నసింహ దైవజ్ఞ సార్వభౌమ సర్వతంత్ర) స్వతంత్రులవారు.

2 తోషిల్లి వెంకటరామసిద్ధాంతిగారు.

3 రాచకొండ లక్ష్మీనారాయణసిద్ధాంతిగారు

4 ముక్కపాటి చంద్రయ్యసిద్ధాంతిగారు.

5 తెలికిపల్లి వెంకటసుబ్రహ్మణ్యసిద్ధాంతిగారు

6 చింతపల్లి కృష్ణశాస్త్రిలుగారు.

మూడవ తరగతి.

1 పిడపర్తి పెదపూర్ణయ్యసిద్ధాంతిగారు.

2 ఈ దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిలుగారు.

3 ఈ విశ్వేశ్వరసోమయాజిగారు.

4 మల్లది వెంకటకృష్ణయజ్ఞసిద్ధాంతిగారు.

5 వేమూరి సూర్యనారాయణసిద్ధాంతిగారు.

6 చీమలపాటి మరణియ్యసిద్ధాంతిగారు.

7 శ్రీపాదలక్ష్మీపతి సోమయాజిసిద్ధాంతిగారు..

8 ధూళిపాళ సూర్యనారాయణసిద్ధాంతిగారు

నాల్గవ తరగతి.

1 కుప్పా వెంకటకృష్ణసిద్ధాంతిగారు.

2 ఈ వెంకట సుబ్రహ్మణ్యసిద్ధాంతిగారు.

3 విష్ణుభట్ల సుబ్రహ్మణ్యసిద్ధాంతిగారు

4 వూట్ల గోపాలకృష్ణసిద్ధాంతిగారు.

5 అప్పారావుల రామకృష్ణసిద్ధాంతిగారు.

ప్రథమపక్షమందుగల నాలుగుతరగతుల వారిలోను మొదటితరగతివారి వాదము.

కర్మోపయోగి తిథ్యాది చతురంగసాధనము సూర్యసిద్ధాంతమునుండియే చేయవలయును. సూర్యసిద్ధాంతాగతగ్రహములులంకార్ధరాత్రుకాలీనులు, వారలను స్వదేశార్ధరాత్రమునకు సాధించుటకు దేశాంతరసంస్కారము చేయవలయును. ఆ దేశాంతరసాధనము దృక్పిద్ధ

ప్రకారముగ స్వీకరించవలయును. గమక ససకృద్వేధచే స్థిరీకృతములగు విదేశీయుల దేశాంతరాంశాదికమును స్వీకరించుట మంచిది.

రెండవతరగతివారు చేయుచుండిన మందకర్ణానుపాతము న్యాయముకాదు. ఈ కర్ణానుపాతము సౌరమునందు వాచనికముగా చెప్పబడియుండలేదు.

కర్ణానుపాతఖండనము.

వేదవ త్ప్రమాణపదవిగా నంగీకరించి దాని నుంచియే కర్మోపయోగి తిథ్యాదిచతురంగసాధనమును చేయుచున్న మనకు సూర్యసిద్ధాంతమం దుపపత్తివిరోధమని పాతాంతరకల్పన మనమంజనము. కర్ణానుపాతవాదియగు కమలాకరుడే సూర్యసిద్ధాంతమనగా వేదము దానికల్పబుద్ధిమంతు లుపపత్తి చెప్పట మంచిపనికాదు. సూర్యసిద్ధాంతమందు చెప్పినది యుక్తియుక్తముగానే యుండునని యూహించవలయును అని వ్రాసియున్నాడు. రంగనాథుడు గూడ స్వల్పాంతరముగా భగవంతునిచేత విడిచిపెట్టబడినదని వ్రాసినాడు. శ్రీపతి బ్రహ్మగుప్తులు కర్ణానుపాతముచేసిననుపూర్వతుల్యఫలమే వచ్చునని చెప్పిరి. గణేశ దైవజ్ఞుడు తన గ్రహలాఘవమందు కర్ణానుపాతము చేయకనే మాందాంకలను స్వీకరించెను. బాలాదిత్యుడు గణకానందమందు మందపదకములు కర్ణానుపాతము లేకుండగనే సాధించెను. నృసింహుడు తిథిచక్రమందు పదకములయందుఁ గూడ కర్ణానుపాతమును స్వీకరింపలేదు. ఈ ప్రకారము ప్రాచీనదైవజ్ఞులెవరును పరిగ్రహించకపోవుటచేత మందకర్ణానుపాతము కూడదు.

మూడవతరగతివారు సూర్యసిద్ధాంతాగతమధ్యమచంద్రునియందు పదికలలు తీసివేసికర్మోపయోగితిథ్యాదిచతురంగమును చేయుచున్నారు. అదికేవలము శాస్త్రవిరుద్ధము. సౌర

మధ్యమచంద్రునియందు దశకలోనముచేయవలయునని యెచ్చటను లేదు.

నాలుగవతరగతివారి పూర్వాపరదేశాంతరయోజనములు శాస్త్రసిద్ధములు కావు. పూర్వమం దెవరో యేకారణముననో కల్పించిన యోజనములు ప్రకృతమందు మనకు యుక్తిసిద్ధముగ లేవని తోచినపుడు వాటిని మార్చుకొనుట యుక్తము. గనుక రెండవతరగతివారి కర్ణానుపాతమునున్న, మూడవతరగతివారి దశకలోన సంస్కారమునున్న, నాలుగవతరగతివారి అయధార్థదేశాంతరయోజనములునున్న పరిత్యజించి యధాదృక్పిద్దేశాంతరయోజనములు స్వీకరించి యధాశ్రుతసూర్యసిద్ధాంతపాఠానుసారముగ కర్మోపయోగి తిధ్యాదిచతురంగసాధనమును చేయవలయును. యధాదృక్పిద్ధముగా గ్రహణాదిగణితజాలము సాధించవలయును. ఇదియే శాస్త్రసిద్ధమార్గము.

ప్రథమపక్షమందు రెండవతరగతివారి వాదము.

కర్మోపయోగితిధ్యాదిచతురంగసాధనము సూర్యసిద్ధాంతమునుండియే సాధించవలెను. మొదటితరగతివారు సాధించిన దేశాంతరాయనాంశలు యుక్తిసిద్ధములు పరిగ్రాహ్యములుగ నున్నవి. మొదటితరగతివారు సూర్యసిద్ధాంతకీటిని కర్మార్హపంచాంగము సాధించవలెనని వాదించుటగాని వారికి సారసూత్రాభిప్రాయము తెలియలేదు.

కర్ణానుపాతవాదము.

సాంప్రతప్రచలిత సూర్యసిద్ధాంతమందు మందపరిధిపాఠము భ్రష్టముగ నున్నది. సూర్యసిద్ధాంతమందు షడ్భాంతచక్రాంతపరుధులు భిన్నముగ చెప్పవలసినది. ఆ ప్రకారము చెప్పినగాని సారమతమందు సూక్ష్మమంద ఫలమురానేరదు.

సూక్ష్మమందఫలము పరిధిస్పష్టికరణ క

ర్ణానుపాతానకృత్కరణాన్యతమముచే సాధ్యమగును. సూర్యసిద్ధాంతమందు లేఖకాధ్యాపకాధ్యేత్యదోషములచే న్యాయ్యమగు పరిధిపాఠముపోయినను సారాజాంతపరిధిని స్వీకరించి సూక్ష్మగణితముచేత మందఫలము సాధించుట యుక్తము. శాస్త్రముపదేశమాత్రావసేయ తన్మూలన్యాయావసేయ భేదములచే గెండువిధములు. ఉపదేశమాత్రావసేయములగు భగణకువాసరాజాంతపరిధ్యాదులే మనకు పరిగ్రాహ్యములు. తన్మూలన్యాయావసేయములగు నితరవిషయములయం దేదియేని ప్రమాదమున్నను మనకు ప్రమాదములేదు. ఈ విషయమును ఆర్యభటీయటీకాకారులగు సూర్యదేవుడు, పరమేశ్వరుడు మొదలగువారు చెప్పియున్నారు. కనుక సారాజాంతపరిధిని స్వీకరించి న్యాయసిద్ధముగ మందఫలమును సాధించుట శాస్త్రవిరుద్ధము కాదు. ఉపపత్తివిరోధమగు ప్రదేశమందు న్యాయసిద్ధమును స్వీకరించుట ప్రాచీనసాంప్రదాయము. ఈ కర్ణానుపాతమును పూర్వు లెవ్వరును చెప్పలేదనియు కమలాకరుచొక్కడే చెప్పెననియు మనవారు వాదించుట. బ్రహ్మస్ఫుటసిద్ధాంతమందు స్పష్టాధికారములో స్వచ్ఛముగ చెప్పియున్నది. సూర్యసిద్ధాంతవ్యాఖ్యాతయగు రంగనాథుడు కూడ దృఢముగ చెప్పియున్నాడు. సూర్యసిద్ధాంతములోనే గ్రహయుత్యధికారమునందు మందకర్ణమువాచనికముగా చెప్పబడియుండెను. అచటఁగూడ రంగనాథుడు కర్ణానుపాతవాదమునే బలపర్చినాడు. భాస్కరుడు పరిధిస్పష్టికరణాదికమునంతయును విపులముగా వర్ణించెను. పరమేశ్వరసూర్యదేవులుకూడ కర్ణానుపాతమునే స్వీకరించినారు. ఈ ప్రకారము అన్ని గ్రంథములయందును మందకర్ణయందు కర్ణానుపాతము చెప్పబడియుండెను. ఇది స్వల్పాయతర మనుటకుఁ

గూడ సావకాశములేదు. కర్మోపయోగి తిథ్యాదిచతురంగసాధనమందు స్వల్పాంతరముచేతనే తిథినిర్ణయాదికమందు భేదము కలుగును.

బాలాదిత్యాదులు గణకాసాదాదులయందు కర్ణానుపాతమును స్వీకరించకపోవుటకు వారివారి గణితసాకర్యాభిలాషయే కారణము. అతిస్వల్పగతిగల మందోచ్చలయొక్క భాగాదికమునే పరిత్యజించి రాశిమాత్రమందోచ్చలను సిరముగఁ బరిగ్రహించిన గణేశుని మందకర్ణానుపాతోపేక్ష దండాపూషన్యాయమున దోషముకాదు. కనుక వాస్తవమంద ఫలాభిలాషులమగు మనము సౌరాజాంతపరిధిని స్వీకరించి పరిధిస్పష్టికరణ కర్ణానుపాతాసకృత్కరణాన్యతమసంస్కారములచే న్యాయముగ మందఫలానయనముచేయవలయును. మూడవ తరగతివారి దశకలోను సంస్కారమును, నాలుగవ తరగతివారి దేశాంతరాదికములును న్యాయసిద్ధములు కావు.

ప్రథమపక్షమందు మూడవ తరగతివారి వాదము దశకలోన సంస్కారవాదము

కర్మోపయోగి తిథ్యాదిచతురంగసాధనము సూర్యసిద్ధాంతమునుంచియే సాధించవలయును, గాని సౌరాగతమధ్యమచంద్రునియందు పదికలు మాత్రము తీసివేయవలయును. ఈ దశకలోన సంస్కారమును మాపూర్వులు చిరకాలమునుండిచేయుచుండిరి. మనకంటె పూర్వులు చాలాబుద్ధిమంతులు. పూర్వులెందునిమిత్తమీ సంస్కారము కల్పించినారో మనలకుఁ దెలియకపోయినను పూర్వార్చారపద్ధతి ననుసరించి ఈ సంస్కారము తప్పక చేయవలయును. ఆపస్తంభాదులుకూడ తమ ధర్మశాస్త్రములయందు పూర్వార్చారమునే ప్రధానముగఁ దీసికొనిరి. మొదటితరగతివారి దేశాంత

రాయనాంశల మార్పు శాస్త్రవిరుద్ధముకాదు. రెండవ తరగతివారి మందకర్ణానుపాతమింతకు బూర్వమందే సిద్ధాంతులచేతను స్వీకరింపబడలేదు. ఈ కర్ణానుపాతము గడచిన ప్లవసంవత్సరమందు శ్రావణాషాఢాధికమాస చర్చయందొచ్చినదికాని యంతకు బూర్వమందు మనయాంధ్రదేశమం దెచ్చటను లేదు. కనుక “అదృష్టఫలకతిథ్యాదివిషయే తావచ్ఛాస్త్రమే వప్రమాణం” అను రాక్షిమహాగ్నిచిన్మసింహులైవజ్ఞసూర్యభామసర్వతంత్ర స్వతంత్రులవారి వాక్యానుసారముగ వేదరూపమగు సూర్యసిద్ధాంతమందు భేదాభిప్రాయమును విడనాడి విశిష్టదైవజ్ఞపరిగృహీతమగు మార్గమునే మనము పొందవలయును.

ప్రథమపక్షమందు నాలుగవతరగతివారి వాదము.

మొదటితరగతివారి దేశాంతరాయనాంశలమార్పును రెండవతరగతివారి మందకర్ణానుపాతమున్ను, మూడవతరగతివారుచేయు దశకలోన సంస్కారమున్ను శాస్త్రసిద్ధములు కావు. కర్మోపయోగి తిథ్యాదిచతురంగసాధనమందు శిష్టాచార ప్రమాణ మావశ్యకము గనుక మనపూర్వులు స్వీకరించిన దేశాంతరాయనాంశలనే మనము స్వీకరించుచు గణకాసాదాద్యుక్తప్రకారము పంచాంగ సాధనము చేయవలయును. గ్రహణాధికమందుకూడ యల్లయాచార్యాది పూర్వదైవజ్ఞపరిగృహీతములగు బీజాదు లనుగ్రహించి గణితజాలముఁ జేయవలయును. ఇదియే శాస్త్రీయమార్గము.

మొత్తము ప్రథమపక్షమందుఁగల నాలుగుతరగతులవారియొక్కయు కలసినవాదము కర్మోపయోగి తిథ్యాదిచతురంగసాధనము సూర్యసిద్ధాంతమునుంచియే సాధించవలెను. గ్రహణాదిగణితము యథాద్వక్సిద్ధిగ సాధించవలెను.

కర్మలకు దృక్పిద్ధికూడదు. గ్రహణాదుల యందుకావలెను.

ఈవాదమందు 1 సూర్యసిద్ధాంతవాసనా భాష్యము 2 శాకల్యసంహిత 3 వ్యాససిద్ధాంతము 4 స్కాండము 5 బ్రహ్మసిద్ధాంతము. 6 శిష్టవాక్యములు 7 స్మృతి 8 అన్యత్ర 9 ధర్మశాస్త్రము 10 యంత్రదీపికావ్యాఖ్యానమందులల్లవాక్యము 11 బ్రాహ్మీస్ఫుటసిద్ధాంతము 12 పంచసిద్ధాంతిక 13 కాలార్కము 14 ఖచరదర్పణము 15 భార్గవసహిత 16 గణకాండము 17 సిద్ధాంతశిరోమణివాసనావార్తికము 18 నృసింహతిథిచక్రము 19 జ్యోతిర్విద్యాభరణము 20 సిద్ధాంతరత్నము 21 బొప్పడేపియము 22 లఘుమానసము 23 తంత్రసంగ్రహము 24 తంత్రసంగ్రహవ్యాఖ్యానము 25 కరణోత్తమతంత్రం 26 సిద్ధాంత తత్వవివేకము 27 సిద్ధాంతదర్పణము 28 సిద్ధాంతవాగీశమాధవపురోహితుఁడుసూర్య సిద్ధాంతభూమికయందుదహరించిన వాక్యములు 29 కరణరత్నము 30 జ్యోతిస్సిద్ధాంతసంగ్రహము. ఈ గ్రంథములు ప్రమాణములు. వీటిలో 1, 2, 7, 10, 13, 14, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 గ్రంథములు కర్మోపయోగితిధ్యాధిచతురంగసాధనమందు దృక్పిద్ధిపనికిరాదనియు, సూర్యసిద్ధాంతమే ప్రామాణ్యమనియు గ్రహణాదిచాక్షుషప్రత్యక్షవిషయములయందు దృక్పిద్ధికావలయుననియును బోధించుచున్నవి. 3, 9, 12, 15, 18, 19 ఈ గ్రంథములు సిద్ధాంతగ్రంథములన్నిటిలోను సూర్యసిద్ధాంతమే ప్రమాణమనియు దానినుంచి తెలిసినకాలమే శుద్ధమనియు బోధించుచున్నవి. 4వ గ్రంథము శ్రాద్ధాదులయందు దృక్పిద్ధిని వాడినచో దుర్గతి పట్టునని శపించుచున్నది. 5వ గ్రంథము తిథ్యాసాధనమందు మాంవసంస్కృత సూర్యచంద్రులనే

గ్రహించవలయును శృతిప్రమాణముగాచెప్పిన విషయములయందు యుక్తి కూడదనిచెప్పుచున్నది. 6వ గ్రంథము ధర్మనిర్ణయమునందు శాస్త్రోల్లంఘనముకూడదనియు మనశ్చంద్రియములయందు దోషముండునుగాని శాస్త్రమునందు దోషములేదనియు ధర్మసందేహనిర్ణయములయందు శాస్త్రమే ప్రమాణమనియు నొక్కివక్కాణించుచున్నది. 8వ గ్రంథము తిథ్యాదులయందు బీజముచేయకూడదనియు చేసినయెడల సాయనసంక్రమణమునందే నిరయన సంక్రమణము సంభవించుననియు సాప్రకారము సంభవించుట న్యాయముకాదనియును చెప్పుచున్నది. 11వ గ్రంథము సిద్ధాంతములయందు భేదాభిప్రాయములేదని బోధించుచున్నది. 17వ గ్రంథము ఆర్షపౌరుషగ్రంథములకు భేదము కలిగినపుడు పౌరుషగ్రంథమందార్వ సామ్యము కొరకు సంస్కారముకల్పించవలయునుగాని స్వేచ్ఛగా సంస్కారకల్పకకూడదని వాదించుచున్నది. 20, 22 గ్రంథములు చంద్రునికి దృక్సంస్కారములు దగూస్తాదులయందే చేయవలయునని చెప్పుచున్నవి.

కనుక కర్మోపయోగితిధ్యాదిచతురంగసాధనమందు దృక్సంస్కారముకూడదు. గ్రహణాది చాక్షుషప్రత్యక్షవిషయములయందు దృక్పిద్ధిచేయవలయును. ఇదియే శాస్త్రసిద్ధమార్గము.

ఈప్రకారము ప్రథమపక్షీయలవాదములు కానవచ్చుచున్నవి.

రెండవపక్షమువారివాదము

జ్యోతిశ్శాస్త్రమునుసంబంధించిన గణితజాలమంతయును దృక్పిద్ధప్రకారమేచేయవలయును. దృక్పిద్ధప్రకారముసాధించిన తిథ్యాదిచతురంగముందే కర్మకలాపము చేయవలయును.

దృక్పిండవాదము

దృక్పిండప్రకారమే వ్యవహరించవలయునని
 1 సూర్యసిద్ధాంతము 2 సూర్యసిద్ధాంతరంగనా
 ధ వ్యాఖ్యానము 3 సౌరభాష్యము 4 వసిష్ఠసి
 ధ్ధాంతము 5 బ్రహ్మసిద్ధాంతభాష్యము 6 శిష్ట
 వాక్యములు 7 చూడామణి 8 బ్రహ్మస్ఫటసిద్ధాం
 తము 9 సిద్ధాంతశిరోమణి 10 శిష్యకీవృద్ధిదము
 11 గ్రహలాఘవము 12 సిద్ధాంతదర్పణము 13
 వసిష్ఠవాక్యము 14 సాకల్యసంహిత యీ గ్రంథ
 ము లైకకంఠ్యముగా బోధించుచున్నవి. గనుక
 గ్రహణాదులవలె తిథ్యాదిచతురంగముకూడ
 చాక్షుషప్రత్యక్షమేకాన దృష్టాదృష్టవిచారణ
 ము దూరీకరించి దృక్పిండప్రకారమే పంచాంగ
 సాధనాదికము చేయవలయును. ఇదియే శాస్త్రీ
 యమార్గము.

దేశాంతరవిషయము.

ప్రథమపక్షమందుగల నాలుగుతరగతుల
 వాదములలోను నాయభిప్రాయమును విశదీక
 రించెదను. సర్వగ్రంథములయందును దేశాం
 తరసాధనము యథాదృక్పిండిగ సాధించవలయు
 నని చర్చింపబడియున్నది. భాస్కరాదులుకూ
 డ, వారివారికాలములయందు వేధసిద్ధమగు
 దేశాంతరమునే స్వీకరించినారు. ఇప్పుడు మనల
 కు దృక్పిండప్రకారము దేశాంతరయోజనములు
 సాధించుటకు తగిన పరికరములులేనిమాట
 సత్యము. మనలకు స్వయముగ యంత్రసాహా
 య్యమునుంచి వాటిని పరిశీలించే సావకాశ
 ము కలుగువరకు నితరుల యంత్రనిశ్చితములను
 స్వీకరింపకతప్పదు. కనుక నొకటిరెండుతరగతు
 లవారి దేశాంతరము (పూర్వ్యాపరాంతరము)
 యుక్తిసిద్ధమని నమ్మవచ్చును. మూడవతరగ
 తివారి దశకలోన సంస్కారముగూడ దేశాంత
 రవైషమ్యవరణనిమిత్తముని తోచు గుర్చుని.

దశకలోన సంస్కారోపపత్తి.

ఈదశకలోన సంస్కారమిప్పటికినుమారు వం
 దసంవత్సరములకు బూర్వమునుండి మాపూ
 ర్వులుచేయుచుండిరని వింటిని. అంతకుఁ బూర్వ
 ముం దెంతకాలమునుండిచేయుచుండిరో నాకు
 వినికీగూడలేదు. ఈసంస్కార మేగ్రంథమందు
 ను కానరానిమాట సత్యము. నేటివరకు మా
 పూర్వులెవరు నీసంస్కార మిందునిమిత్తము
 చేయుచుంటిమని యెచ్చటను సోపపత్తికమగు
 సమాధానము జెప్పియుండలేదు. సుమారు
 ముప్పది సంవత్సరములకుఁ బూర్వమునుండి
 బ్ర. వక్షమాని బాలకామేశ్వరసిద్ధాంతిగారు
 నగయిరాలు మావంశీయులపై నీసంస్కారము
 కూడదని మొసజమ్మలు చిమ్ముచు వచ్చిరి.
 సుమా రెనిమిదిసంవత్సరములకు బూర్వ
 మందు నేను విశాఖపురమునందు శారదామ
 కుటముద్రాక్షరశాలకు వెళ్ళినాడను. ఆ సమ
 యమం దచ్చటకు వేంచేసియున్న శ్రీ మాన్
 యచ్చాన్ విద్వాన్ తాండవకృష్ణార్యదేవజ్ఞ
 చక్రవర్తిజోతిస్తంత్రస్వతంత్రులవారు ప్రస్తావ
 నయందు “నీవున్న షేషకవంశీయుడవేనా?”
 యని అన్నది. వారి హేళనావాక్యమున
 కప్పుడు సమాధానము చెప్పటకు నా
 కేమియు తోచక ప్రాచీన మార్గమందు
 గల దృఢవిశ్వాసముతో మా డ ప ర్తి
 వారి కాదిగురువులగు నోరివారి గ్రంథ
 ములు వెదకుటకు ప్రారంభించినాను. రామ
 చంద్రపురంతాలూకా బిక్కనోలుగ్రామమం
 దునోరివారిదౌహిత్రులగు ముసగాలవారియిం
 టివద్దనుండు నోరివారిగ్రంథములలో నొకపు
 స్తకముండెను. దానియందు పంచాంగరచనా
 పరికరములు జెక్కులుకలవు. దానియందు
 గల నృసింహతిథిచక్రమందు భూమధ్యరేఖాని
 రూపణమును “కాంచ్యావంశీకుగుక్షిన్యాశ్రే

నేఖాభూమధ్య మాగతా “అనుశ్లోకమున్నది. భూమధ్య రేఖా నిరూపణమందే మాసనాతసవృ సింహతిథిచక్రమునందు “యాప్యావంతీకురు క్షోణ్యో రేఖాభూమధ్యమాగతా” అనేశ్లోక ముండెను. ఈ రెండుగ్రంథములకును మరెచ్చట ను భేదములేదు. నోరివారి గ్రంథమందు కాంచీ పురము భూమధ్య రేఖయందున్నటుల వ్రాయబ డియున్నది. మాజ్యోతిస్సాంప్రదాయము నోరి వారిదేఅయివున్నది. యిచట పాఠభేదమునను సరించి మాపూర్వులుచేయు దశకలోనసం స్కారమునకు కారణమిక్రిందిరీతిని యూహించితి. విజయనగరసంస్థానమందుండు నోరిసూ ర్యనారాయణసిద్ధాంతిగారి వద్దమాపూర్వులు జ్యోతిషమధ్యసించి భాగ్యవైచిత్ర్యమున సంస్థా నమందుప్రవేశముకలవారలై క్రమముగ మహారాజావారి దయనుసంపూర్తిగ సంపాదించి “బూరాహుషేట” యనునగ్రహారమును బహుమానమునుపొంది వర్ణనాతీతప్రతిష్ఠ కలవారలైరి. తరువాతవారిలో కొందరు గోదా వరిజిల్లాకువచ్చినారు. ఇందునుంచి మాపూర్వు ల ప్రధానస్థలము విజయనగరము అయివున్నది. మాపూర్వులు పూర్వమునుంచీయు తిథ్యా దిచతురంగసాధనము సృసింహతిథిచక్రమునం డియే చేయుచుండిరి.

పైని జూపిన కాంచ్యావంతీకురుక్షోణ్యో యను బహుప్రాచీనపాఠముననుసరించి కాంచీపురమును రేఖాస్థముగనమ్మి కాంచీపురము నుంచి విజయనగరమునకు పూర్వార్వదేశాంతరయోజనములు తీసికొనిరి. తరువాత కొంత కాలమునకు కాంచీపురము భూమధ్య రేఖయందు లేదని తెలిసికొని భూమధ్య రేఖనుండి కాంచీపురమువరకు కల అంతరమును గ్రహములయందు సంస్కరించుటలో రిపిచంద్రో చ్చలయము స్వల్పాంతరముగ నాయంతరము

ను విడచి చంద్రునియందుమాత్రము సంస్కరించిరి ఈసంస్కారమే “దశకలోనసంస్కార” మని నాయభిప్రాయము.

ఉదాహరణము.

కౌదిసంవత్సర ఆషాఢ బ 30 నాటికి గణకాసందప్రకారము లంకామాధ్యాహ్నిక చంద్రుడు. ౨-౨౧-౨-౨౨.

కాంచీపురమునుంచి విజయనగరముకు కల దేశాంతరయోజనములు ౫౦ టికి కలాది దేశాంతరము రుణము ౮-౧౪.

విజయనగరమాధ్యాహ్నిక చంద్రుడు.

౨-౨౦-౫౯-౧౩.

దశకలోన సంస్కారము. ౧౦

దశకలోన విజయనగరమాధ్యాహ్నిక చంద్రుడు. ౨-౨౦-౪౯-౧౩.

లంకామాధ్యాహ్నిక చంద్రుడు ౨-౨౧-౨-౨౨.

భూమధ్య రేఖనుండి విజయనగరముకు కొన్ని గ్రంథములప్రకారము వచ్చిన దేశాంతరయోజనములు ౧౧౧ కి దేశాంతరమురుణము. ౧౮-౧౪.

విజయనగర మాధ్యాహ్నిక చంద్రుడు.

౨-౨౦-౦౯-౧౦.

ఇపుడీయిద్దరుచంద్రులకును భేదములేనందున దశకలోన సంస్కారము దేశాంతరసవ రణనిమిత్తము కల్పించిరిని యూహించవలసి యున్నది. అందునుంచీయే తరువాత సృసింహ తిథిచక్రమందు “కాంచ్యావంతీ” అనే స్థల మందు “యాప్యావంతీ” అని దిద్దిరి. ఈదశ కలోనసంస్కారము దేశాంతరసవరణనిమిత్త ము కానియెడల కేవలమధ్యమచంద్రునియందే నీసంస్కారము చేయుచున్నవారి యాశయ మింకొకరీతిని యూహింపవలసియిన్నది. అది స్వాగ్నేనమనే తలంపు నాకు లేదు.

పూర్వము స్వీకరించిన తమ తమ దేశాం
 తర యోజనములు సరియగునవి కావని దిద్దు
 కొనుచుండిన మన సిద్ధాంతుల యథాశ్రుత
 సారాగత తిథ్యాదులకున్న, దశకలోన పక్షీయ
 తిథ్యాదులకున్న వైష్ణవ్య మల్పాంతరముగ ను
 న్నది. గనుక దశకలోన సంస్కారము దేశాంతర
 వైష్ణవ్య నివారణకొరకు కల్పింపబడినదని ఊ
 హించితిని. ఇపుడు దశకలోన పక్షీయులు చే
 యుచుండిన దేశాంతరము సరియగునని నేను
 చెప్పటలేదు. వారు తమ తమ స్థానములకు
 తమ దశకలోనానుగతికముగ తమ తమ పూ
 ర్వాపర దేశాంతరయోజనములను సరిచూచు
 కొవలసియుండును. త్వరలో నట్టిమార్పు చే
 యుదురనే నమ్మెదను. ఈదశకలో నోపపత్తి
 బాగుగా యోచింపక బ్ర. శ్రీ. పిడపర్తి చిన
 పూర్ణయ్య సిదాంతిగారున్న, శ్రీపాద వెంకట
 రమణ శర్మగారున్న శ్రమనొందుచున్నారు.

ఇపు యొకటి, రెండు, మూడు తరగతులవారి
 దేశాంతర కల్పనయందు భేదములేదని చె
 ప్పెదను.

నాలుగవతరగతివారి పూర్వాపర దేశాం
 తర యోజనములు శాస్త్రీయములుకావు.

అయనాంశలు.

అయనాంశలుయందు నాలుగు తరగతుల
 వారికిని భేదములేదు. ఒకటి, రెండు తరగతుల
 వారి మతప్రకారము కొందరు క్రాంత్యంశలను
 మరికొందరు విషువాంశలను స్వీకరించిరి.
 వీటి రెంటికిని కల అంతరము బ్ర. తోపల్లి
 వెంకటరామ సిద్ధాంతిగారి గణిత ప్రకారము
 సుమారు అంశన్నర కనుపించుచున్నది. ఇది
 యును స్వల్పాంతరమనే నాయభిప్రాయము.
 కర్మోపయోగి తిథ్యాది చతురంగ సాధనమం
 దు దీనినుంచి సుమారు రెండువిఘడియలకం
 ట యొక్కవ భేదము రాదు. రవిచంద్రుల

క్రాంతి సామ్యరూపపాతగణితము మనలకు
 పాతగిలినదికదా? కనుక నయనాంశలయందు
 చర్చతో పనిలేదు.

కర్ణానుపాతము.

ఒకటి, మూడు, నాలుగు తరగతుల వారు
 కర్ణానుపాతఖండకులుగా కనుపింతురుగాని. దృ
 క్షిద్ధియందు వారును మందకర్ణమును స్వీకరిం
 చుచునే యున్నారు. ఇందునుంచి వారి మతము
 మందకర్ణము లేదనికాదు. సారమందు వాచని
 కముగ చెప్పలేదని యందురు. సాంప్రత ప్రచ
 లిత సూర్యసిద్ధాంతమం దట్టిపాతములేనిమాట
 సత్యమేను యేమిచేయుదుము. అదియును
 మన పురాకృతమేను. యుక్తి సిద్ధమగు నీ కర్ణా
 నుపాతము సూర్యసిద్ధాంతమందులేదట. సూ
 ర్యసిద్ధాంతమందు పరిధిస్పృష్టికరణముందు “ఓజా
 దూనాధి కేస్ఫటం” అను వాక్యమునకు సార్థక
 మేమిచెప్పెదరో? శనిప రిధులయందు చెప్పె
 దమనిన సార్వత్రికనియమ మెందుకో? గనుక
 కర్ణానుపాతఖండనము యుక్తి సిద్ధముగ లేదు.

గనుక రవిచంద్రుల మందఫలానయనమందు
 కర్ణానుపాతమును తప్పక చేయవలెను. పై నా
 లుగు తరగతులవారి వాదములోను నాలగన
 తరగతివారి వాదము యుక్తిశూన్యముగ
 నున్నది.

ప్రథమ ద్వితీయ పక్షీయుల శాస్త్రదృక్పిద్ధమా
 ర్గములయందు నా అభిప్రాయము.

కర్మలకు దృక్పిద్ధికూడదనే వాదమందు
 నా అభిప్రాయము.

ప్రథమ పక్షీయులు కర్మోపయోగి తిథ్యాది
 చతురంగ సాధనమందు దృక్పిద్ధికూడదనియు
 గ్రహణాదిచాక్షుష ప్రత్యక్షమందు దృక్పిద్ధి కా
 వలెననియు వాదింతురు. ఈ వాదమందు వీరు
 చాలా ప్రమాణములు జూపెదరు. వీరి ప్రధా
 నవాదము కర్మలకు దృక్పిద్ధి పనికిరాదని యు

న్నది. అందునిమిత్త ముదహరించిన ప్రమాణములయందు కర్మలకు దృక్పిద్ధిని స్వీకరించియుండగా నిత్యనైమిత్తిక కర్మలకు దృక్పిద్ధి పనికిరాదని వేరువ్యవస్థ కల్పించిరి. ఈ వ్యవస్థ వీరు చూపు ప్రమాణములయం దెచ్చటను కనిపించదు. వీరు చూపు ప్రమాణములయం దుపయోగమునకు దృక్పిద్ధి కావలెననియున్నది.

ఉపనయనము నిత్యనైమిత్తికములలోనిది యా? లేక వేరుగనున్నదా? ఇక శ్రాద్ధములకు దృక్పిద్ధి పనికిరాదని చెప్పవలసియున్నది. గ్రహణాదులయందు దృక్పిద్ధి నంగీకరించిన వీరికా వాదమెంతవర కుపయోగమో తెలియకున్నది. వీరుచూపు ప్రమాణములు కొన్ని విచారణయములుగనున్నవి. ఆర్షగ్రంథముల యందున్నవని వీరుజూపుచున్న ప్రమాణములు నమ్మదగినవేగాని వాటిని సంపూర్ణిగ మఱుముచూచుటకు మన తెలుగుదేశమందు సాధారణముగ నాగ్రంథములు కనిపించుట లేదు.

కొన్ని పౌరుషగ్రంథములయాశయములు దూరమాలోచించవలసియున్నది. వీరు చూపు ప్రమాణశ్లోకములు వాటియందున్నను సమగ్రముగజూచిన నాగ్రంథకర్తల భావము వేరుగా కనిపించుచున్నది. బ్రహ్మగుప్తుడు తన సిద్ధాంతమందు సర్వసిద్ధాంతాభిప్రాయ మొకటియేగాని భేదములేదని వ్రాయుచు తనసిద్ధాంతముకు సౌరసామ్యముసిద్ధించుటకు బీజకల్పనను జేసినని వాదమొకటి యున్నది.

ఉదాహరణము

బ్రహ్మగుప్తుని మతమందు సౌరవర్షప్రమాణము 3౬౫-౧౫-30-౨౨-30
సూర్యసిద్ధాంతమతమందుసౌరవర్షప్రమాణము 3-౫-౧౫-3౧-3౧-౨౪
౧-౮-౫౪

రెంటికిని గల అంతరము.

సౌరోక్తసౌరవర్షమాసముకిన్న బ్రహ్మగుప్తుసౌరవర్షమాసము తగ్గియున్నది. ఇందునుంచి బ్రహ్మగుప్తుని మతప్రకారము సాధించిన గ్రహము సౌరగ్రహముకిన్న హెచ్చుగానుండును గనుక రెంటికిని నావ్యముకొరకు బీజమును బ్రహ్మగుప్తుడు కల్పించెను. బ్రాహ్మస్ఫుటసిద్ధాంతారంభకాలీ కాయదక మధ్యమసూర్యుడు ౧౧-౨౧-౨౪-౪3

తత్కాలీన సౌరాగత మధ్యమసూర్యుడు ౧౧-౨౦-౨౯-౯
౫౫-౪౪

ఇద్దరికిని గల అంతరము.

బ్రహ్మగుప్తుమతప్రకారమప్పటిక సూర్యునకు రుణబీజము కలాది ౫౫-౫౬
బ్రహ్మగుప్తుమతాగతసూర్యుడు ౧౧-౨౧-౨౪-౦౦
వానిబీజము ౫౫-౫౬
బీజసంస్కృతబ్రాహ్మ మధ్యమరివి ౧౧-౨౦-౨౮-౪౭
సౌరమధ్యమరివి ౧౧-౨౦-౨౯-౯
ఇద్దరికినిగల అంతరము ౦-౨-౨

ఈ యంతరము బ్రహ్మగుప్తుని బీజకల్పనము దుగల స్థూలమని యూహించవచ్చును. ప్రథమపక్షి యు లుదహరించిన నృసింహుని వచనము (17ప్ర) నుంచియు రంగనాథాదులయొక్క కొన్ని వచనములనుంచియు నార్షనామ్యముకొరకు బీజకల్పన మని యూహించవచ్చును గాని వారివారి గ్రంథాభిప్రాయము లన్యథాగా మారుచున్నవి.

కనుక కర్మలకు దృక్పిద్ధి పనికిరాదనేవిషయములో నేర్పరించుటకు తగినంత సావకాశము కన్పించుట లేదు.

దృక్పిద్యతిధ్యాదికమే కర్మలకు గ్రాహ్యము.
 రెండవపక్షమునందు నా అభిప్రాయము ఈ
 వాదమును బ్ర|| పిడపర్తి చినపూర్ణయ్యసిద్ధాం
 తిగానున్న, శ్రీపాద వెంకటరమణశర్మగారు
 న్ను వాదించును. ఈ వాదమందు వీరికెంతవ
 రకు సమాణమున్నదో చెప్పజాలను. తాము
 ప్రతికాముఖములనుంచి తమవాదములను ప్ర
 కటించుటయేకాని ప్రథమపక్షమందు మూడ
 వతరంగతివారివలెనే వీరున్న పంచాంగములు
 చేయుచున్నారు. తాముచేయు దశకలోన సం
 స్కారమునకు సమాధానము చెప్పవలయునే
 మోయనియీ వాదము ప్రారంభించినట్లుతోచు
 చున్నది. నిశ్చయముగ తమకీ వాదమందు ప్ర
 మాణమున్న యెడల పూర్వాభ్యస్త మార్గము
 ను విడిచి దృక్పిద్య పంచాంగము రచించి బ్ర. తో
 పల్లి వెంకటరామసిద్ధాంతిగారివలె ఆచరణపూ

ర్వకముగ లోకులకు బోధించు మండిర నేఘ్యా
 తిని పొందుదురు. అట్టిపని వీరు చేయలేదు.
 కర్మలకు దృక్పిద్యపంచాంగమును రచించి దాని
 నాచరణలోనుంచువారు కనిపించువరకు దృక్పి
 ద్యమార్గమందు విశేషము చెప్పవలసిన దేమి
 యుకనుపించదు. సిద్ధాంతములయొక్క గూఢా
 భిప్రాయమును దూరమాలోచించగా దృక్పిద్య
 మతమే న్యాయముగా నున్నది. దృక్పిద్యమార్గ
 మందుమాటలాడతగిన విషయములు చాలక
 లవు. అందుకొరకు సంపాదించతగిన పరికరము
 లలోనా ప్రకారము పంచాంగము చేయవలెన
 నే సంకల్పము మట్టుకు కొద్దిమందికి కలదు. ఇ
 ట్టిసితిలోనే వాదమందరికిని కర్ణకౌతుకము కా
 ల్పి దనే సంకల్పముతో నింతటితో విరమించి
 నాను.

ఓ తత్ సత్ 5-11-20.

విద్యానాగరికతాభివృద్ధినీ గ్రంథాలయము

కొత్తకోట, విశాఖపట్టణ మండలము.

ఈ గ్రంథాలయము ప్రత్యేక గృహమున
 ప్రోక్షింప బడియున్నది. మందిరము దేశనా
 యకుల పటములతో మిగుల మనోహరముగ
 శృంగారింప బడియున్నది. ఈ సత్కార్య నిర్వ
 హణమునకు కిర గురు గల సంఘముగలదు.
 పద్ధతులున్నవి. ప్రమముగ ననుసరింప బడుచున్న
 వి. ఇప్పటికి పుస్తకముల సంఖ్య ౨౦౦. వచ్చు
 పత్రికలు ౧ ఆంధ్ర చైనికపత్రిక, అక్షస్తాప
 త్రిక 3 భారతమాతరసవ్వలమూట గినియో
 గి. ఈ సం॥ ర చైత్రీశు ౧ నాడు యీ గ్రంథాల
 యముస్థాపింప బడినను ఇప్పటికి ముప్పది సం
 ఘనమాజేకములు జరిగినవి. నీతి మలాదిక

విషయము లుపన్యసింపబడినవి. కొన్ని యాషఢ
 ములు తెప్పించి జనుల బాధల పోగొట్టుచు
 న్నారు. ఇచటి గొప్ప సంతలో ప్రతివారము
 చలివేంద్ర పెట్టి దాహము లిచ్చుచున్నారు.
 గ్రంథాలయ సంఘసభ్యులు యావస్థుంది అ
 త్యంతోత్సాహముతో యీ గ్రామ మందును
 చుట్టు పట్టుల గ్రామములందును విద్య, నాగ
 రికత బాగుగ వృద్ధిపరచి జ్ఞానమును పెంపొం
 దించుచున్నారు.

ఇట్లు విన్నవించు విధేయుడు,
 ముద్దా సామప్ప శాస్త్రి.

నెల్లూరు మండల గ్రంథాలయ సభ.

సూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రిగారి అధ్యక్షోపన్యాసము.

1920 నవంబరు 20, 21 తేదీలు.

ఓం

ప. శ్రోణితలంబు నెన్నుదురు సోకగ్రమొక్కిను తింతు సైకత శ్రోణికిఁ జంచీకచయ సుందర వేణికి రక్షితామర శ్రేణికి దోయజాతభవచిత్తవశీ కరణైకవాణికిఁ వాణికి నక్షరామ శుకవారిజపుస్తకరమ్య పాణికిఁ.

ప్రపంచమంతటను ఘోరమగు ప్రచండనాయువు వీచుచున్నది. ఎచ్చట చూచినను అశాంతియే. ఏవైపునకు తిరిగినను కలవరమే. రాజ్యాంగమునకును ప్రజలకును, వెట్టుబడిదారునకును కార్మికునకును, తండ్రికిని కుమారునకును, ఉపాధ్యాయునకును శిష్యునకును, ఇది యది యననేల? అన్యోన్యసంబంధములు గలవారలందరిలోను ఒకరితో నొకరికి కలహమును అసాతుష్టియు దక్క వేరొండు కానరాకున్నది. ఈ యశాంతియు ఈ యాందోళనయు విశ్వమానవజాతి నెప్పుడును కలవరపఱచుచుండవలసినదేనా? దీనినుండి ప్రజలకు విముక్తి ఎప్పుడైనను కలదా యనుసమస్య ప్రపంచమంతటను తీవ్రముగా చచ్చింపబడుచున్నది.

భూసారమునుబట్టి వేరు వేరుభూముల యందు ఫలింపు పైరులు వివిధలక్షణములు గలవిగా నెట్లగుచున్నవో అట్లే వేరు వేరు దేశములయందు ప్రత్యేక ప్రత్యేక లక్షణములుగల జాతులు నిర్మాణమగునని మూజినీయను తత్వవేత్త నుడివియున్నాడు. ఈ న్యాయముననుసరించి వేరు వేరు జాతులయందు వేరు వేరు సాంఘిక నియమములును, సంప్రదాయములును, ఆధ్యాత్మిక తత్వము సిద్ధిపడుచుకొను సాధనములును ప్రచారణకు

వచ్చును. ఆసేతు హిమాచలపర్యంతమగునట్టి యు పుణ్యభూమి మైసట్టియు, భారతభూమి యందు ప్రపంచమంతటను విలక్షణమగు సంప్రదాయము లీ యన్నివిషయములయందును సనాతనములై విరాజిల్లు చున్నవి. పాశ్చాత్య జాతుల ప్రత్యేకలక్షణములు సామాన్యముగా వారి రాజ్యాంగనిర్మాణమునందు కాననగును. ఆకారణముననే మనదేశమున కిచ్చు రాజ్యాంగ సంగ్రహణలను నిర్ణయించుటకై పార్లమెంటు పంచాయతీ సంఘమువారు చేసిన విచారణలో సాక్ష్యమిచ్చుటకు మనదేశమునుండి ప్రముఖులు వెల్లియన్నపుడు దేశపరిపాలనకు సాధనముగానగు మిజాతికి విలక్షణమగు నిర్మాణము దేనినైనను పేర్కొనెనరాయని మనవారిని ఆదేశ రాజకీతికోవిదులు ప్రశ్నించి రట. పాశ్చాత్య రాజ్యాంగనిర్మాణమును ఉన్నది యున్నటులు తెచ్చి వెట్టుకొనటకన్న వేరొండు శరణ్యము లేదని వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి యుండిరట. ప్రపంచమంతటను గురుస్థానమధిష్ఠించి నిరవద్యమగు పరిజ్ఞానమును అఖండమగు ఆధ్యాత్మిక వికాసమును కలిగియుండుటయందు లోకమంతటిలోను సద్వివేచనయై విరాజిల్లుచున్న భారతభూమి రాజ్యాంగనిర్మాణమునందు విలక్షణమగు సంప్రదాయములు కల్గియుండలేదని చెప్పట కడుసాహసము.

అట్లు చెప్పట సాహసమైనవో 1 అట్టి రాజ్యాంగ నిర్మాణ మేది? 2 ఆనిర్మాణమునకును, భారత జాతి వికాసమునకును, ప్రస్తుత కాలమున ప్రపంచమునంతను ఆవరించియున్న

అశాంతికిని ఏదైన సంబంధము కలదా? ౩ ఈ విషయము మన గ్రంథాలయోద్యమమునకు సంస్తుతాంశ మెట్లగును? అనప్రశ్నలు యులు దేరుచున్నవి.

మన దేశ చరిత్రను సింహవలోకనముగ పరిశీలించినవో ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానము రాగలదు. మన పాతశాలలయందు మనకు బోధింపబడు చరిత్రగ్రంథములేవియు ఇందుకు మన కక్కరకురావు. దేశచరిత్ర యథార్థముగా నుండవలెనన్న కేవల బాహ్య ప్రపంచమును గూర్చియే చెప్పనదిగా నుండక మానసిక ప్రపంచమును గూర్చి కూడ వివరించునదిగా నుండవలెను. అనగా దేశమును పరిపాలించిన రాజుల నామావళిని, ఆయా రాజులు చేసిన దండయాత్రలను, వారు పరిపాలించిన దేశముల విస్తీర్ణమును, తరిబీతు చేసిన సైనికుల సంఖ్యను వివరించుటతో తృప్తికొందక ఆయా కాలముల యందలి ప్రజల యొక్క సాంఘిక వికాసము, విద్యాభివృద్ధి, చిత్రలేఖనము, కాన్యరచన మొదలగు మానసిక వికాసమునకు తోడ్పడు కళలయభివృద్ధిని గూర్చి కూడ బోధించునదిగా నుండవలెను. ఈ మధ్య బైటపడుచున్న శాసనములవల్లను, విదేశయాత్రికులవలన రచింపబడి ఇప్పుడు ప్రచురణకు వచ్చుచున్న పురాతన గ్రంథములనుబట్టియు, దేవాలయములు రాజసౌధములు మొదలగు వానిపై లిఖింపబడియున్న చిత్రలేఖనములవలనను, పురాతనపు కట్టడములవలనను పూర్వముకన్న నిపుడు మన కెన్నియో రెట్లు అధికముగా మన స్వదేశచరిత్ర తెలియుచున్నది. ఈ యన్నిటిని బట్టి ఎన్ని విస్తవములు ఎంత కలవరము కలిగినను సనాతనమగు ఆర్యధర్మము అప్పుడప్పుడు ఒనించుకారణములవలన కైకి తాత్కాలికముగఱలమయినట్లుగోచరించినను య

ధార్మమున నిరవద్యమై నిత్యయావనముతో విరాజిల్లుచున్నదని బోధపడుచున్నది. ఇందుకు కారణము మన భారతభూమి ఆదినాగియు తపస్సూసన్నలగు ఋషిపుంగవులచే విరాజిల్లుచుండుట చేత అట్టిపుణ్యపురుషులు తమ సమాధియందు ధర్మమును సత్యమును సాక్షాత్కరించుకొని ప్రజావికాసమునకు సాధనములుగా నుండుఅన్ని నిర్మాణములను ఆ ధర్మముల నాధారపడిచి చేసియుండిరి. ఇట్టినిర్మాణములు భారత భూమికి విలక్షణములు. కాలపరిణామముచే ఈనిర్మాణముల యొక్క ఆకారము మారవచ్చును. అట్లు మారుచున్న మాట నిశ్చయము. ఈనిర్మాణములయందు లీనమై యున్న ధర్మసూత్రములకు మాత్రమెట్టి మార్పును లేదు.

ఈ తత్వమునే మహాయోగి అరవిందు డిట్లు నిరూపించియున్నాడు:—

“India can best develop herself and serve humanity by being herself and following the law of her own nature. This does not mean as some narrowly and blindly suppose the rejection of everything new that comes to us in the stream of time or happens to have been first developed or powerfully expressed by the West.”

“భారత దేశము స్వధర్మాచరణము వలననే మానవ జాతికి సేవచేయగల్గును. స్వాభివృద్ధి కూడ ఆమార్గముననుసరించి సేవ పొందగలదు. ఇందువలన నవీన నిర్మాణములనున్నటిని తిరస్కరించవలెనను ఆశయము కాదు. కాలానుగుణముగ వచ్చు మార్పులను బట్టి నిర్మాణమగునట్టిగాని పాశ్చాత్యు లభివృద్ధినిొందించి నట్టి ఉద్యమములనుగాని అవినాశితముగా త్రోసివేయవలయునని ఎప్పుడోకడ చెప్పకూడదు.

సనాతన ధర్మము ఆర్యభూమియందెట్లు వర్ధిల్లు చున్నదో చరిత్రనుండికొన్ని నిదర్శనము లవలన స్థిరీకరించుటకు ప్రయత్నించెదను. పా రసీకులు మన దేశమునై దండయాత్ర జరుపక పూర్వము చరిత్రాత్మకమనదగు విషయము లేవియు మనకు తెలియవని చరిత్రకారులు ను డువుచున్నారు. పాశ్చాత్యుల సంప్రదాయము ల ననుసరించి వ్రాయబడిన మన దేశ చరిత్ర యొక్క- ఆదికాలమందే తక్షశిలయందు మ హానాన్నతమగు విశ్వవిద్యాలయము వర్ధిల్లు చుండెననియు, ఆవిద్యాలయమున వేదములను అస్తాదశవేదాంగములను సమర్థులగు పండి తులు బోధించుచుండిరనియు విద్యాపాఠశాల లగుటకై అచ్చటకు ధనికులగు శ్రాహ్మణ క్షత్రియవిద్యార్థులు వెళ్ళుచుండిరనియు మనము చదువుచున్నాము. గుంటూరుమండలమున ప్ర స్తుత మమరావతీపట్టణమున స్థానమున ధాన్య కటక మను పేర గొప్పవిశ్వవిద్యాలయము వర్ధిలెననియు, దాని ననుకరించి లాసాపట్టణ మున విద్యాలయము నిర్మాణ మాయెనని యు మన కిప్పుడు తెలియుచున్నది. క్రీస్తుశకము ఏడవశతాబ్దమున మన దేశమునకు యాత్రప రుడుగావచ్చిన 'హుయూనత్స్యాంగు' ప్రస్తుత ము పాల్నాయనుపేరుతో వర్ధిల్లుచున్న పాట లీపుత్రమునకు సమీపమున నెలకొల్పబడియు న్న 'నలందా'యను విశ్వవిద్యాలయమును వే నోళ్ల వర్ధించి యున్నాడు. ఇచట కూడ సకల శాస్త్రములును, కళలును, అభ్యస్తమగుచుం డెనని చరిత్రకారులు వ్రాసియున్నారు. అందు వలననే ఈ విద్యాలయము ఆసేతుహిమా చలపర్యంతమగు భారతభూమియొక్క- అన్ని రాష్ట్రములనుండియు విద్వాంసులను విద్యా ర్థులను ఆక రించుచుండెను. క్రీస్తుశకము 12, 13 శతాబ్దములవరకును బంగాళాదేశమున

'ఓవంతపురము' 'విక్రమశిల' యను విశ్వవి ద్యాలయములు వర్ధిల్లు చుండెను. కాకతీయ, విద్యానగర, చాళుక్య, పల్లవ, చోళ, పాండ్య రాజులచరిత్ర మనకు పూర్ణముగా తెలిసినపు డు ఆయాకాలములయందు స్థాపింపబడియున్న విశ్వవిద్యాలయముల అభ్యుచ్ఛ్రియవశ మ నకు గోచరము కాకపోదు. బెజవాడకు సమీ పమున కృష్ణకు ఆవలివైపున ప్రస్తుతము మం దక మనుపేర బరగుచున్న గ్రామమునకు స మీపమున ఈమధ్య నూతనముగా బయట పడిన శాసనమునవలన కాకతీయులకాలమున సకలవిద్యలను బోధించుట కెట్టి ఉన్నతవిశ్వవి ద్యాలయములు స్థాపింపబడియుండెనో మన కి ప్పడు బోధపడుచున్నది. మన దేశమున ప్రస్తు తము "జాతీయ విద్యావిధానముకై జరుగు చున్న పోరాటము" ఈ సనాతన విద్యాపద్ధతి ని పునరుద్ధారణచేయు వాంఛ ఎందుకు కాదు? మన దేశమున నభివృద్ధిగాంచినచిత్తలేఖనము యొక్క చరిత్రమును పఠకించిచూచిన నిట్లే కన పడును. బంగాళా రాష్ట్రమున పునరుద్ధారణమ గుచున్న చిత్తలేఖనమున ప్రాచీన సంప్రదాయ ము లెట్లు లీనమైయున్నవో మహాయోగి అర విందుడు వర్ణించియున్నాడు. ఆధునికవాఙ్మ యమునందును కాన్యరచనయందును కూడ ఇట్టిసూచనలే మనకు గోచరమగును. రాజ్యాంగనిర్మాణమున మన భారతభూ మియందు ప్రత్యేకవిలక్షణమగు సాస్థాపన 'గ్రామసంఘము' మన దేశ మెన్నిపర్యాయము లు పరరాజులచే ఆక్రమింపబడినను ఎందరు రాజులువచ్చినను, ఎందరు పోయినను, ఈసం ఘములు స్వతంత్ర జీవనముకలవై సముద్రపు వైభాగముమూత్రము కల్లోలితమై అడుగుధా గ మెప్పుడును పశాంతమై యుండునట్లు మన దేశం

13 పద్ధతులను నైతిక

మార్గములను ఆచారములను సారస్వత నై
 శ్చులు డ మలుమొదలుగా, ల భారతజాతీయ
 వ్యక్తిత్వ వికాససాధనముల నన్నిటిని భద్రపర
 చుచుగా విరాజిల్లుచున్నవి. "పరరాజులు మ
 నదేశమునై.....
 "సౌత్వమే కారణము."

పరరాజులు మన దేశమునై దండువిడిసి
 కొల్లగొట్టుచున్న కాలముననే, మహామహాలు
 దయించి జనులకు దార్మిక నైతిక మార్గములు
 నిర్దేశ్యతరముగ నుపదేశింపగల్గిరి. 8 వ శ||
 కేమాణిలును నైదిక ధర్మమున ప్రతిష్ఠించెను.
 9వ, శెతాబ్దమునందు పణ్యతస్థానాచార్యుడై
 న శంకర భగవత్పాదులు ఆనేతుహిమాచ
 లము సంచారముచేసి వాక్యార్థములచే పండి
 తోత్తముల పాదాక్రాతుల గావించి, అద్వై
 తమత ప్రశస్యమును లోకమునకు వెల్లడించె
 ను. మరియు మహాకవులగు భవభూతి, (కీ) 1
 శ|| 780) మాఘుడు (కీ) శ|| 800) నైషధకర్త
 యగు శ్రీహర్షుడు (కీ) శ|| 1188) మహమ్మదీ
 యులు దేశము నాక్రమించుకొన చుండగనే
 మహాకవులు రచించిరి. 12 వ, శతాబ్దమున
 దే కశ్మీర చరిత్రకారుడైన కల్హనుడు, రాజతరం
 గిణి' యను చరిత్ర గ్రంథమును రచించెను.

పదుకొకవవ శతాబ్దమున దక్షిణ హిం
 దూస్థానమున బహవారాధ్యుడు శైవమతమును
 వేదాంతదేశము వెల్లవమతిమును సాపించి.
 వి హమ్మదీయ ప్రభునయ్య నాజీషాయను
 క్షి తప (1282-1325) మహాభారతమును బా
 గాభాషలోనికి పరివర్తితము చేయించెను.
 15 వ శ|| నందు కుల్లూకభట్టు మహస్మృతికి
 వ్యాఖ్యానము నిచ్చించెను. ఉత్తర దేశమొదు
 ఒమూతనాహనుడు, దాయభాగము' అను ధర్మ
 శాస్త్ర గ్రంథమును దక్షిణదేశమున విజ్ఞానేశ్వ
 గుడు మితాక్షిగమను

యొగల్ పరిపాలనమునందు హైందవ నా
 గరికత నిష్కళంకితమై యభివృద్ధిగాంచెను. ఈ
 కాలమున నుదయించిన తులసీదాసుమున్నగు
 మహాకవుల కావ్యములు, అంగకవులగు స్పెన్స
 క్, పే.క్విసియర్ల కావ్యముకంటె రసవతము
 లుగ నున్నవని ఆంగ్లేయవిద్వాంసు లభిప్రాయ
 పడియున్నారు. తులసీదాసు రామాయణము
 నేటికిని ఉత్తర దేశమందు జనసామాన్యమునకు
 సర్వోపనిషత్సార సంగ్రహమై ముక్తిప్రదాయి
 నియై యున్నది.

15 వ|| శతాబ్దమునందు పంజాబులో అప్ప
 టి మహమ్మదీయ దౌర్జన్యమున కంకుశమై శి
 క్కుమత ముదయించెను. 17 వ|| శ|| అంత
 మాన ఔరంగజేబునౌవ్యమువలన ప్రకోపింప
 బడి మహారాష్ట్ర సామ్రాజ్య ముదయించెను.
 మహారాష్ట్రరాజ్య చరిత్ర హిందువులకు రా
 జ్యాంగ నిర్మాణమునందు గల నైపుణ్యమును
 వెల్లడించెను. రామదాసు గురుపాదులవారి
 కరుణాపాంగలభమైన శైశ్యోద్రేకము కలవా
 డై శివాజి మహమ్మదీయుల నాగి, పాశ్చాత్యు
 ల నగ్గుచేసి, ఆర్యాగరికతను మతమును
 ఉద్ధరించిన చరిత్ర స్వీడా సంస్కరణీయము.
 శివాజీయొక్క నైపుణ్యతకును సమర్థతకును,
 కారణము లంతని గురుదేవభక్తియే యని ము
 శ్యముగ గమనింపవలయును.

వైజ్ఞేయ విషయములనలన తేలికసారాం
 శ మేమనగా:—కేంద్ర మం దేరాజులున్నను,
 వారివతములు, నాగరికతలు విదేశీయములైన
 ను ఆర్యనాగరికత, జీవన్ముక్తుడు ప్రపంచమందు
 సంచరించుమాడియు దాసినలన వ్యామోహి
 తుడు కాకట్లు, నవనీతము మజ్జగలోవైచినను
 మునిగిపోకట్లు, తన స్వస్వమును కాపాడుకొ
 ని నేటికిని తొలుతటితేజముతో విరాజిల్లుచు
 న్నది. ఇట్లుండుటకు మన స్థానిక స్వపరిపాలనా

పద్ధతులయందుగల పటుత్వమే కారణము. ఇట్లే వేరు వేరు కులముల వారికిని వేరు వేరు వృత్తుల నవలంబించు సంఘములు వారికిని కూడ ప్రత్యేక సంఘములుండియుండెను. ఈ సంఘముల నిర్మాణ మెట్టిదియో వీని వ్యవస్థ లెట్టివియో ఈ సంఘములకును కేంద్రీకృత త్వమునకును ఎట్టిసంబంధము కలిగి యుండెనో వీని విధులెట్టివియో బాధ్యతలేవో నిర్ణయించు గ్రంథములున శాసనములున ఇప్పుడెన్నియో బయటకు వచ్చినవి. వీని నన్నిటిని చేర్చి ప్రస్తుతము మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమున చరిత్ర శాస్త్ర పండితులును ప్రాచీన హైందవ నాగరికతను పరిశోధించి అమూల్యముగా గ్రంథరాజములను ప్రచురించిన శ్రీయుత రాధాకుముదము క్షో గారు నూతనముగా “స్థానిక ప్రభుత్వము” అనుపేర ఒకగ్రంథమును రచించియున్నారు. వివరములు కెలియగోరు వారు ఆగ్రంథమును ఆగ్రంథమునకు అనువాదముగా కృష్ణాపత్రికయందు ఈసంవత్సరము మే, జూన్, జూలై, ఆగష్టు నెలలలో “దేశీయ స్వపరిపాలనాపద్ధతి” అనుశీర్షికతో ప్రచురింప బడినవ్యాసములను చదువగోరుచున్నాను. ఈ సంఘముల చరిత్ర వలన మనకు ముఖ్యముగా బోధపడు విషయము లేవి యనగా:- వీని నిర్మాణమును గూర్చి వేదములయందును, స్మృతులయందును, పురాణముల యందును, కావ్యములయందును, శాసనముల యందును వర్ణింపబడియున్నది. మరియు ప్రత్యేక మొకదేశమందును ఒక కాలమందును అభివృద్ధి గాంచినవిగా నుండక ఆనేకు హిమాలయ పర్వతముగు భారతభూమియొక్క అన్ని రాష్ట్రముల యందును అన్ని కాలముల యందును ఈసంఘములు తమవిధులను నిర్వర్తించుచుండెనని కూడ మనకు తెలియుచున్నది. ఇందుకు

వ్యతిరేకముగ ఏదోయొక కాలమునాగు మాత్రమే ఒక దేశమునందే ఈసంఘములు వ్యవహరించి యుండెనని విశ్వాసమునొప్పుగాను ఆకుప్పూర్ణ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా అను గ్రంథమునువ్రాసినవ్రాత కేవలము సాహసము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వములో ఈ గ్రామసంఘములకు శైధిల్యము వాటిల్లిపడి. ఈ గ్రామసంఘములను పునరుద్ధారణ చేసినవో మనకు కల్లులాభములు కడుమొందు. పాశ్చాత్య దేశమును పిచ్చి పిచ్చుచేసి ఇప్పటి అశాంతిక ముఖ్యకారణమైంది ప్రత్యేక వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యవాదము. మనదేశమందు సనాతనముగా వచ్చుచున్నది సగటు సమీకరణసిద్ధాంతము. ఈసిద్ధాంతానుసారముగానే మనకులమునుబట్టియు వృత్తినిబట్టియు నివాసస్థానమునుబట్టియు మనదేశమున సంఘములు నిర్మాణమగుచున్నవి. ఈసంఘములు అందుచేరిన వారిని తమ తరబీతుకు లోబడుదు కొని స్వాత్కర్షకై తనదవితమును వ్యయపరచి పొరుగువానిని హింసకెట్టి తానులాభము పొంద వలయునని వ్యక్తియు దుదయించెడి వాంఛను అణచివేయగలవు. ఇట్లు చెప్పటచే వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమున కెవ్రోచముప్పునాటిల్లునని తలంచరాదు. వ్యక్తి సంఘమునందు స్వస్వాతంత్ర్యముకలిగియుండి సంఘము యొక్క చర్యలను నిర్ణయించుట యందు ఇతరులతో సమానాధికారము కల్గియుండును. ఇందు వలన స్వల్పప్రవృత్తముతో వాంఛలను తీర్చుకొనుచు మానవుడు తన నైతిక ఆధ్యాత్మిక తత్వములను తనబుద్ధిని వికసించుచేసికొనుటకై పాటుపడుటకు తగుసమర్థుడగుచున్నాడు. పాశ్చాత్యుల సిద్ధాంతము మనజుని వాంఛలను అనంతముగా చేసుకొనవలసినదని చెప్పుచుండ మనదేశసిద్ధాంతము అందుకు భేదము గానుండియున్నది. మైనచెప్పిన ఆధ్యాత్మిక పరి

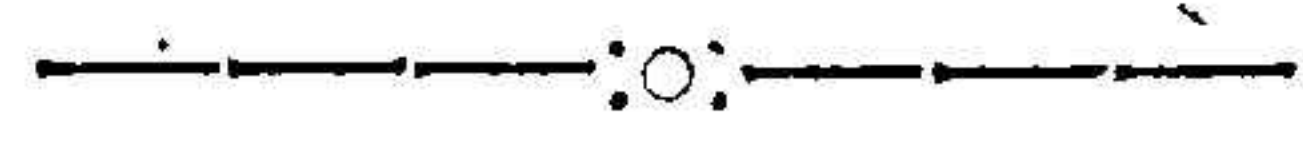

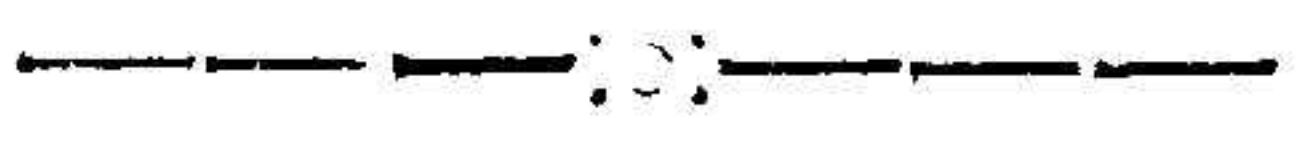
జ్ఞానము ప్రపంచమును కలవరపరచుచున్న అశాంతిని నిర్మూలము చేయగలదు.

ఇట్టిసంఘములను పునరుద్ధారణ చేయుటకు మన గ్రంథాలయ సంఘ సభ్యులకు కల సావకాశములు మరి ఎవ్వరికిని లేవు. మనపల్లెటూర్లయందు ధర్మాదాయము లెన్నియోకలవు. ఇవియన్నియు అన్యాయకృతములై ఉద్దేశింపబడినవనినకు వానియాదాయములు వ్యయము కాకుండ పోవుటతటస్థించుచున్నవి. వానియాదాయమును దొరతనమువారు స్వాధీనపరుచు

కొనుటకు కొంతకాలము ప్రయత్నముజరిగినది గాని ఇప్పుడు ఏయూరియందలి ధర్మాదాయము ల ద్రవ్యము ఆయూరియందు సర్వజనోపయోగమునకై ఖర్చుపెట్టవలయునను న్యాయమును దొరతనము వారు అంగీకరించు నట్లు కనబడుచున్నది. ఇట్టిద్రవ్యమునుబట్టియు, ఇక నిట్టిగణద్రవ్యమును ఇతరమార్గముల ననుసరించి కూడ సముపార్జన చేసి సర్వజనోపయోగము కొరకై వ్యయపెట్టి ప్రజలందరకు తన్మూలము న సమాన సౌఖ్య మొసగుటకు మన గ్రంథాలయ సంఘముల విధియైయున్నది.

ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘము, చిత్తూరు.

చిత్తూరు గవర్నమెంటు హైస్కూలు తెలుగు పండితులగు బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రి గారు 24-2-20 తేదీన "ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘము" బాలుర భాషాభివృద్ధికై స్థాపించిరి. అప్పటినుండి చాలశ్రమ తీసికొని దీనిని వృద్ధికి తెచ్చి యున్నారు. బాలురును వారి యభిమతియు ననుసరించి మిక్కిలి శ్రద్ధతో పాటుపడు చున్నారు. ప్రతివారము నొక సభజరుగును. అందు బాలురు తమకిష్టులగు న గ్రామ నాధిపతి గారిని కోరికొని వాచియధ్యక్షత క్రింద ఉపన్యాసములు, వాద ప్రతివాదములు చక్కని యాంధ్రభాషతో చేయుచున్నారు. ఈసంఘమునందు సుమారు 225 మంది సభ్యులున్నారు. వత్సరమునకు చందాలవలన

సంఘమునకు సుమారు 70 రూపాయలు పైబడి వసూలగును. ఈసంఘమునకు హెచ్. సుబ్బారావుగారు బి.ఎ., యల్.టి. అధ్యక్షులు గాన, గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు ఉపాధ్యక్షులు గాను, నిర్ణయించుకొనబడిరి. ఈ వత్సరపు చందాలలో నుండి దిన వార పక్షమాసపత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. ఒక బీరువాను తెప్పించుచున్నారు.

ఉదారమనస్కులగు జిల్లాకలెక్టరువారు ఈ సంఘమునకు యీ సంవత్సరము 100 రూపాయలు గ్రాంటు యిప్పించియున్నారు.

ఆర్. నారాయణ రావు,
కార్యదర్శి.

నూతన జాతీయ గ్రంథములు (63)

కర్మ యోగము.

శ్రీ వివేకానందస్వామి ప్రణీతము. ప్రాణానామము, అసనములు, మంత్రము. గురువు, ఏమియు ఆకర్మరలేకండ సంసారమునండింకియే యోగసాధనచేయుచు వైకృత్యమునుసాధించు ఉత్తమయోగరహస్యము ఇందు లేటలెల్లము చేయ బడినది.

స్వామి చిర్రవటముతోసహా వెల రూ ౧-౦-౦,

స్వామి దయానందసరస్వతి చరిత్ర - ఉపదేశములు.

స్వధర్మభ్రష్టమై భారతవిషణ్ణమున తిరి పరిశుద్ధ వేదధర్మమును ఉద్ధరించి ఆర్యసమాజ సంస్థాపనలై ప్రకాశించిన బ్రహ్మర్షి శ్రీ దయానందసరస్వతుల పావనచరిత్రము రసవంతముగా వర్ణింపబడినది. ఇందు నానామఠములు సాంఘిక కారములు శ్రుతిసమ్మతముగా విమర్శింపబడినవి. ఆర్యసమాజముయొక్కయు హరిద్వారగురుకులముయొక్కయు ఆద్యు తవృత్తాంతములును నిందు బొందుపరుపబడి ఆంధ్రుల కుత్సాహమును పురికొల్పుచుండును.

స్వామి చిర్రవటములతోసహా వెల ౧-౦-౦.

నిరుద్ధ భారతము

గ్రంథకర్త:—మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు

పంచములను గురించి స్మృతి ప్రమాణములతో న్రాయబడిన యుత్తమగ్రంథము. మాలల మొట్ట పద్యములు ఎట్టి రాతిగుండెనైనను కరగించును. నిమ్నజాత్యుద్ధరణమునం దభిమానముగల ప్రతివాడును ఈ గ్రంథమును చదివి ఇతరులకు చదివి వినిపించుట ఆవశ్యకము కొలదిప్రతు లేకలవు.

వెల ౧-౦-౦

లోకమాన్య తిలక్ మహారాజు చరిత్ర.

సంపూర్ణోపన్యాసములు. వెల రూ. ౨

గ్రంథకర్త:—మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు, బి. ఏ.

సంపూర్ణముగా తిలక్ మహారాజు ఉపన్యాసములన్నియు భాషాంతరికరింపబడినవి. జీవితకథయంయు విక్రీలి రస వలయుగ వణికంపబడినది. ఇట్టి గ్రంథమిదివరలో తెలుగునలేదు.

మహాత్మ గాంధీ చరిత్ర,

సంపూర్ణోపన్యాసములు. వెల రూ. ౨

గ్రంథకర్త:—మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు- బి. ఏ.

ఆంధ్రమున గాంధీమహాత్ముని జీవితమును ఉపన్యాసములును, సంపూర్ణముగా గలగ్రంథమిదియే. త్వరపడించో ప్రతులు దొరుకువు.

వలయువారు:—

ఆంధ్రీ పరిషత్తు, బెజవాడ.

విషయ సూచిక.

౧	శ్రీ దుర్మతినామ సంవత్సర పంచాంగము		
౨	జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞ సమ్మేళనము, బెజవాడ పిడపర్తి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారి యుపన్యాసము	...	౧౨౫
౩	విద్యానాగరిక తాభివృద్ధిని గ్రంథాలయము—కొత్త పేట, విశాఖపట్టణమండలము.	...	౧౨౨
౪	నెల్లూరుమండల గ్రంథాలయసభ సూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రిగారి యధ్యక్షకోపన్యాసము 1920 సం॥ నవంబరు 26-21 తేది	...	౧౨౩
౫	ఆంధ్ర విద్యార్థిసంఘము, చిత్తూరు.	...	౧౨౪

తోట్టిస్నానముల పుస్తకములు

౧ సూర్యకిరణ వికిర్ణ..... వెల ౧-9-0

రంగుసీసాలోని నీరు మందుకన్న నెక్కువపనిచేయునని తెలియునా? ఇందు ౮ రంగుల తో సర్వవ్యాధుల నివారించువిధము సమగ్రముగా గలదు. గుర్తులతో ఒక సెట్టుసీసా లెక్కడైనా కొనుక్కోవచ్చును.

౨ తోట్టిస్నానములు (ఒక వెల ఆగండి) 0-8-0

సంవత్సరములాదిస్నానముచేసి లాభములేదని నిరాశ చేసికొన్నవారిది చదువండి. నూతనవిషయము లనేకము లిందున్నవి.

చిరునామ:

ప్రకృతి నికేతనము,
దంతలూరు అగ్రహారం:—
కొల్లిపరపోష్ట-గుంటూరుజిల్లా.

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	RSVM01 A 117
పుస్తకం పేరు	గ్రంథాలయ సర్వశ్చేదన
తారీఖు	(7/6/20)
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	67
నెట్ట సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Sanathya
పేజీలు విడదీసినది	Sanathya
స్కాన్ చేసినది	Sanathya
పరీక్ష చేసినది	pragathi
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యనివి	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	good